

**TÜRKİYE'DEKİ ADLİYE BİNALARININ TASARIM YÖNETİMİ
İYİLEŞTİRMESİNE YÖNELİK ÇIKARIMLAR**

Melike DAVARCI

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

KASIM 2020

Melike DAVARCI tarafından hazırlanan “TÜRKİYE'DEKİ ADLİYE BİNALARININ TASARIM YÖNETİMİ İYİLEŞTİRMESİNE YÖNELİK ÇIKARIMLAR” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi MİMARLIK Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Abdurrahman Yağmur TOPRAKLI

Mimarlık Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Başkan: Prof. Dr. Soofia Tahira ELİAS ÖZKAN

Mimarlık Ana Bilim Dalı, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Üye: Doç. Dr. Zeynep Yeşim İLERİSOY

Mimarlık Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Tez Savunma Tarihi: 20/11/2020

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....
Prof. Dr. Cevriye GENCER
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Melike DAVARCI

20/11/2020

TÜRKİYE'DEKİ ADLİYE BİNALARININ TASARIM YÖNETİMİ İYİLEŞTİRMESİNE YÖNELİK ÇIKARIMLAR

(Yüksek Lisans Tezi)

Melike DAVARCI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Kasım 2020

ÖZET

Adliye binaları yargı işlemlerinin etkin bir şekilde yürütülmesine fiziki koşulları ile katkıda bulunmaktadır. Toplumsal anlamda önemli bir role sahip yapılardır. Tasarımında yapılacak hata geri dönüşü olmayan maliyetlere neden olabilir. Adliye binaları tasarımıyla ilgili ülkemizde ve Dünya'da bugüne dek çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Türkiye'de büyük çoğunluğu son 20 yılda olmak üzere oldukça fazla sayıda adliye binası yapılmasına karşılık, bu adliye binalarının tasarım yönetimine, tasarım iyileştirmesine ve kullanıcı memnuniyetine yönelik bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışma ile Türkiye'deki adliye binaları tasarım yönetimi araştırılmış ve kullanıcılarla görüşülerek adliye binası tasarımında aksayan konular ve adliye binalarının tasarımına yönelik iyileştirme yapılabilecek noktalar hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında Bolu Adalet Hizmet Binası İskan Sürecinde Değerlendirme için anket ve görüşme yoluyla incelenmiştir. İncelemede adliye binası kullanıcıları ile görüşülerek bina hakkında görüşleri alınmıştır. Bina kullanıcılarının görüşlerinin alınması iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada 106 adliye personeli ile anket çalışması yapılarak bina hakkında görüşleri alınmıştır. Anket çalışmasının sonuçlarından yola çıkarak çalışmanın ikinci aşaması gerçekleştirilmiştir. İkinci aşamada 80 adliye personeli ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Adliye personeli ile yapılan anket ve görüşmelerden elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Yapılan analizlerden elde edilen veriler sonucunda adliye binası tasarımına yönelik çıkarımlarda bulunulmaya çalışılmıştır. Çalışma sonunda elde edilen veriler değerlendirildiğinde; kullanıcıların adliye binasından genel anlamda memnun oldukları görülmüştür. Bunun yanında kullanıcılar tarafından binada eksik görülen hususlar da vardır; yönetmeliğe göre hesaplanmış olan otopark sayısının bina kullanıcıları tarafından yetersiz bulunması, mekanik sistemlerin oluşturduğu gürültü seviyelerinin bina kullanıcılarının çalışma ortamı konforunu olumsuz etkilemesi, hakim, yazı işleri müdürü, zabıt katibi ve mübaşir pozisyonunda çalışan personelin çalışma alanlarından diğer pozisyonlarda çalışan personele kıyasla daha az memnun olmaları, bina içinde ve bina bahçesinde kullanıcılara sunulan sosyal alan imkanlarının kullanıcılar tarafından yeterli bulunmaması, kullanıcıların mekanik sistemler üzerinde kontrol sahibi olmamaları başlıca dikkat çeken hususlardandır.

Bilim Kodu : 80116

Anahtar Kelimeler : Adliye binası, Adliye binası planlaması, Tasarım yönetimi, İskan sürecinde değerlendirme, Kullanıcı memnuniyeti

Sayfa Adedi : 155

Danışman : Doç. Dr. Abdurrahman Yağmur TOPRAKLI

IMPLICATIONS FOR THE IMPROVEMENT OF DESIGN MANAGEMENT OF COURTHOUSES IN TURKEY

(M. Sc. Thesis)

Melike DAVARCI

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

November 2020

ABSTRACT

Courthouses contribute to carrying out judicial transactions in an effective way with its physical presence. Such buildings play a significant role by social means. Any possible mistake while designing these buildings may have irreversible consequences. Various studies have been conducted in our country and around the world regarding the design of these buildings. Although quite a number of courthouses were built in Turkey, majority of which were built in the last 20 years, no study has been performed concerning the design management, design improvement and user satisfaction of such facilities. Research on design management of courthouses in Turkey has been conducted along with this study. The aim was to gather information in respect of the problems encountered about courthouse design, and points to take into account on the improvements to be made for the design of the buildings by interviewing with the users. Within the scope of the study, Bolu Courthouse was analyzed through questionnaires and interviews for Post Occupancy Evaluation. The users of the building were interviewed and their opinion on the subject were received in the examination. The users' view was received in two stages. At first, a survey was conducted by interviewing 106 courthouse personnel. Based on the results of the study, the second stage was carried out. In the second phase, semi-structured interviews were held with 80 courthouse personnel. Data obtained from the surveys and interviews conducted with the courthouse personnel were analyzed with the SPSS program. As a result of the data gathered from the analyses, it was aimed to make inferences about the design of the building. When the outcome of the data was evaluated, it was seen that the users were satisfied with the courthouse in general terms. On the other hand, there are some issues that are deemed to be lacking in the building by the users. Some of the main striking points are; the fact that number of parking lots calculated according to the regulation to be found insufficient, the noise levels generated by the mechanical systems adversely affecting the comfort of the working environment of the building users, the staff working in the positions of judge, chief clerk, recording clerk and bailiff being less satisfied with the work areas compared to the staff working in other positions, the social space facilities offered to the users both inside the building and garden to be found insufficient by the users, and users not having control over mechanical systems.

Science Code : 80116

Key Words : Courthouse, Courthouse planning, Design management, Post occupancy evaluation, User satisfaction

Page Number : 155

Supervisor : Doç. Dr. Abdurrahman Yağmur TOPRAKLI

TEŞEKKÜR

Adliye binası tasarımı ve projelendirmesinde görev yapan bir mimar olarak adliye binaları tasarımı ilgilendiğim öncelikli konulardan olmuştur. Mimari tasarım ve uygulama aşamalarında yer alarak öğrendiklerimle ‘daha iyi nasıl olabilir’in yanıtını aramak üzere yaptığım bu çalışma ile hem adliye binası tasarımına hem de akademik çalışmalara katkı sağlamayı amaçladım. Çalışma boyunca yardımını esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Abdurrahman Yağmur TOPRAKLI’ ya, her zaman olduğu gibi tez süresince de benden desteklerini, şefkatlerini, ilgilerini esirgemeyen, bu süreci benim için kolaylaştıran babam Abdullah DAVARCI’ya, ablam Merve GÜNDOĞAR’a, eniştem Süleyman GÜNDOĞAR’a, yeğenlerim Yağız Ömer GÜNDOĞAR ve Alperen GÜNDOĞAR’a, ağabeyim Kemal DAVARCI’ya, kız kardeşim Sedefnur DAVARCI’ya, tezime olan katkılarından dolayı arkadaşım Şule Betül DEMİRKOL’a, çalışmama sağladıkları katkılardan dolayı Bolu Adalet Sarayı’nda görev yapan bütün personele, destekleri ve varlıklarıyla hayatıma anlam katan tüm dostlarıma en içten teşekkürlerimi sunarım. Tezimi, beni yetiştiren cennetmekân anneme ithaf ediyorum.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	x
RESİMLERİN LİSTESİ	xvi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xvii
1. GİRİŞ.....	1
2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI	5
2.1. Türkiye’deki Adliye Binalarının Gelişimi	11
2.2. Bina Teslim Sürecinde Proje aşamaları	19
2.2.1. Bina tasarım süreci ve yönetimi	19
2.2.2. Türkiye’de uygulanan proje teslim aşamaları	29
2.2.3. Adalet Bakanlığı proje tesliminde uygulanan proje teslim aşamaları	31
2.3. Metoda İlişkin Literatür	32
2.3.1. İskan sürecinde değerlendirme çalışmaları.....	32
2.3.2. Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları.....	38
2.3.3. Adliye binalarına yönelik İSD çalışmaları	40
3. METOD VE ALAN ÇALIŞMASI	43
3.1. Araştırma yöntemi.....	43
3.2. Çalışılan Binanın Seçimi.....	44
3.3. Çalışılan Binanın Tanımı ve Özellikleri	46
3.4. Birinci Çalışma: İskan Sonrası Değerlendirme İçin Genel Anket Çalışması	49

	Sayfa
3.4.1. Çalışmanın evreni ve örneklem büyüklüğü	50
3.4.2. Anket sorularının hazırlanması.....	50
3.4.3. Görüşmelerin yapılması, verilerin toplanması ve analizi	52
3.4.4. Genel anket çalışmasının değerlendirilmesi	67
3.5. İkinci Çalışma: İskan Sonrası Değerlendirme İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler	76
3.5.1. Görüşme sorularının hazırlanması.....	76
3.5.2. Görüşmelerin yapılması, verilerin toplanması ve analizi	79
3.5.3. İSD görüşme sorularının değerlendirilmesi	99
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	113
4.1. Kullanıcıların Bina Hakkında Genel Değerlendirmeleri.....	115
4.2. Isıl Konfor, Hava Kalitesi, Aydınlatma	115
4.3. Gürültü-Ses	116
4.4. Güvenlik.....	116
4.5. Tasarım, Mekan ve Düzen	116
4.6. Otopark ve Bahçe Düzenlemesi	117
KAYNAKLAR	121
EKLER.....	125
EK-1. Birinci çalışma kapsamında adliye personeline uygulanan anket soruları.....	126
EK-2. İkinci çalışma kapsamında adliye personeline uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları.	131
EK-3. Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları	135
EK-4. Adliye binalarına yönelik İSD çalışmaları	149
ÖZGEÇMİŞ	155

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. Adliye binaları konusunda literatür taraması – Uluslararası Araştırmalar .	10
Çizelge 2.2. Adliye binaları konusunda literatür taraması –Ulusal Araştırmalar	10
Çizelge 2.3. Uluslararası çalışma planlarının karşılaştırması	23
Çizelge 2.4. Proje yaşam döngüsü.	29
Çizelge 2.5. TMMOB Mimarlar Odası Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi ve En Az Bedel Tarifesi- Mimari Proje Hizmetleri İş Aşamaları.....	30
Çizelge 2.6. TMMOB Mimarlar Odası Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi ve En Az Bedel Tarifesi- Mimari Proje Hizmetleri İş Aşamaları.....	30
Çizelge 2.7. RIBA 2020 çalışma planı, TMMOB mimari proje ve mesleki uygulama hizmetleri iş aşamaları ve Adalet Bakanlığı tarafından adliye binası projelendirmesinde uygulanan mevcut durum karşılaştırması.....	31
Çizelge 2.8. Adalet Bakanlığı tarafından adliye binası projelendirmesinde uygulanan mevcut durum	31
Çizelge 2.9. İskan Sürecinde Değerlendirme Rehberi Blackwell 2014'ten uyarlanmıştır	38
Çizelge 3.1. Tez sürecinde takip edilen İSD akış şeması	44
Çizelge 3.2. Görüşme yapılan personelin adliyedeki görevlerine göre sayıları ve yüzdeleri.	52
Çizelge 3.3. Adliye Binasının Değerlendirilmesi bölümünde adliye personeline yöneltilen sorulara verilen yanıtların yüzde olarak dağılımı	56
Çizelge 3.4. Soruların hazırlanmasında referans alınan kaynaklar	77
Çizelge 3.5. Görüşme yapılan personelin adliyedeki görevlerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı).....	79
Çizelge 3.6. Katılımcılara yöneltilen görüşme sorularına verilen yanıtların yüzde olarak dağılımı.	82

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. 2003-2019 yılları arası tamamlanan adliye binası sayısı, Adalet Bakanlığı...	14
Şekil 2.2. Mevcut durumda Türkiye’de adliye binası proje süreci işleyişi, adliye binası yapım aşamaları.....	15
Şekil 2.3. Bina tasarım yönetimi süreci için planlama örneği	21
Şekil 2.4. Proje Aşamaları	25
Şekil 2.5. İnşaat projeleri yaşam döngüsü	33
Şekil 2.6. Proje yönetimi için uygulama kodu	33
Şekil 2.7. Performans değerlendirme araştırma çerçevesi	36
Şekil 3.1. Ankete katılan tüm kullanıcıların çalıştıkları pozisyona göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	53
Şekil 3.2. Ankete katılan tüm kullanıcıların ne kadar zamandır bulundukları görevde olduklarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	53
Şekil 3.3. Ankete katılan tüm kullanıcıların mevcut binadaki çalışma sürelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)	54
Şekil 3.4. Ankete katılan tüm kullanıcıların eğitim durumu dağılımı sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	54
Şekil 3.5. Ankete katılan tüm kullanıcıların yaş dağılımı sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	54
Şekil 3.6. Ankete katılan tüm kullanıcıların cinsiyet dağılımı sayıları ve yüzdeleri (toplam 102 katılımcı)	55
Şekil 3.7. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasına ulaşımı kolay bulmalarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	57
Şekil 3.8. Ankete katılan tüm kullanıcıların bina için planlanan otopark sayısını yeterli bulma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	58
Şekil 3.9. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasının bahçe ve çevre düzenlemesini iyi bulmalarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	58
Şekil 3.10. Ankete katılan tüm kullanıcıların çalışma ortamının fiziki koşullarını değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	59

Şekil	Sayfa
Şekil 3.11. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasındaki birimlere ulaşımı değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	59
Şekil 3.12. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasındaki danışma masasından memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)	60
Şekil 3.13. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasındaki ön büro uygulamasından memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	61
Şekil 3.14. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasındaki kısıtlı alan uygulamasından memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	61
Şekil 3.15. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasındaki duruşma salonlarının tamamının zemin katta bulunduğu uygulamadan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)	62
Şekil 3.16. Ankete katılan tüm kullanıcıların çalışma odası ve tuvalet arasındaki uzaklığı değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)	63
Şekil 3.17. Ankete katılan tüm kullanıcıların yemekhaneye ulaşımı değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	64
Şekil 3.18. Ankete katılan tüm kullanıcıların çalışma ortamında kendini güvenme hissetme durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)	64
Şekil 3.19. Yeni adliye binasının kullanıcıların beklentilerini karşılamasına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)	65
Şekil 3.20. Yeni adliye binasının büyüklüğünün ve adliyedeki odaların kullanıcıların ihtiyacını karşılamasına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)..	66
Şekil 3.21. Ankete katılan kullanıcıların yeni adliye binasında kullanılan malzemelerin kalitesini iyi ve yeterli bulmalarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	66
Şekil 3.22. Ankete katılan kullanıcıların yeni adliye binasında kullanılan malzemeler ve sistemleri şehrin iklime uygun bulmalarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).....	67
Şekil 3.23. Adliye binasının bahçe ve çevre düzenlemesinin iyi bulunması ve cinsiyet karşılaştırması	68
Şekil 3.24. Çalışma ortamının fiziki koşulları ve adliyedeki görev karşılaştırması	69
Şekil 3.25. Çalışma ortamının fiziki koşulları ve daha önce başka bir adliyede görev yapılma durumu karşılaştırması	70

Şekil	Sayfa
Şekil 3.26. Adliyedeki ön büro uygulamasından memnun olma durumu ve adliyedeki görev karşılaştırması	72
Şekil 3.27. Adliyedeki ön büro uygulamasından memnun olma durumu ve eğitim durumu karşılaştırması.....	72
Şekil 3.28. Adliyedeki kısıtlı alan uygulamasından memnun olma durumu ve adliyedeki görev karşılaştırması	73
Şekil 3.29. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların yaş dağılımı sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı).....	80
Şekil 3.30. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların eğitim durumu dağılımı sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı).....	80
Şekil 3.31. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların cinsiyet dağılımı sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı).....	80
Şekil 3.32. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalıştıkları pozisyona göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı).....	81
Şekil 3.33. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların ne kadar zamandır bulundukları pozisyonda çalıştıklarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı) ..	81
Şekil 3.34. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların mevcut binadaki çalışma sürelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 78 katılımcı)	81
Şekil 3.35. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların kişisel çalışma alanından memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı)	84
Şekil 3.36. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların genel olarak çalıştıkları binadan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 79 katılımcı)	84
Şekil 3.37. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalıştıkları binanın yakın dış çevresinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 79 katılımcı).....	85
Şekil 3.38. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalışma ofislerindeki ısı konfordan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 76 katılımcı)	85
Şekil 3.39. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların koridorlardaki ve merdivenlerdeki ısı konfordan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 77 katılımcı).....	86
Şekil 3.40. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların yemekhane, mescit vb. binanın diğer bölümlerindeki ısı konfordan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 77 katılımcı)	86

Şekil	Sayfa
Şekil 3.41. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların ısı konfor üzerinde kişisel kontrole sahip olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 72 katılımcı)	87
Şekil 3.42. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların binanın ısı konforunun işyerindeki verimliliklerine etkisini değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 76 katılımcı).....	87
Şekil 3.43. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalışma ofislerindeki hava kalitesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı).....	88
Şekil 3.44. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların koridorlardaki hava kalitesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı).....	88
Şekil 3.45. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların bina genelindeki hava kalitesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı).....	88
Şekil 3.46. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların havalandırma üzerinde kişisel kontrole sahip olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 71 katılımcı).....	89
Şekil 3.47. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların hava kalitesinin işyerindeki verimliliklerine etkisini değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 69 katılımcı).....	89
Şekil 3.48. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların elektrikli aydınlatmanın yeterliliğinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 77 katılımcı).....	90
Şekil 3.49. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların gün ışığı miktarının yeterliliğinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 77 katılımcı).....	90
Şekil 3.50. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların ışık seviyeleri üzerinde kişisel kontrole sahip olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 76 katılımcı).....	91
Şekil 3.51. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların ışık seviyesinin işyerindeki verimliliklerine etkisini değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 73 katılımcı).....	91
Şekil 3.52. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalışma alanlarındaki ses mahremiyetinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 73 katılımcı).....	92
Şekil 3.53. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların havalandırma sistemlerinden gelen gürültüden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı).....	92

Şekil	Sayfa
Şekil 3.54. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların trafik gürültüsünden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı)	93
Şekil 3.55. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların koridorlardaki ve bekleme alanlarındaki insanlar gelen gürültüden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 73 katılımcı)	93
Şekil 3.56. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların gürültü seviyelerinin işyerindeki verimliliklerine etkisini değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 72 katılımcı).....	94
Şekil 3.57. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların bina içindeki güvenlik seviyesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı)	94
Şekil 3.58. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların bina dışındaki güvenlik seviyesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı).....	95
Şekil 3.59. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların binanın dış görünümünden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı)	95
Şekil 3.60. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalışma alanının büyüklüğünden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 73 katılımcı)	96
Şekil 3.61. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalışma alanlarında kullanılan malzemelerin kalitesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı).....	96
Şekil 3.62. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların ofis mobilyalarının kalitesinden ve konforundan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 73 katılımcı).....	96
Şekil 3.63. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların duruşma salonlarının boyutundan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 71 katılımcı)	97
Şekil 3.64. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların duruşma salonları önündeki bekleme alanından memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 69 katılımcı).....	97
Şekil 3.65. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların kafeterya, yemekhane gibi mekanların büyüklüğü, kalitesi ve yeterliliğinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 75 katılımcı)	98
Şekil 3.66. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların otopark sayısının yeterliliğinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı)	98

Şekil	Sayfa
Şekil 3.67. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların otoparkın binaya yakınlığından memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 79 katılımcı)	99
Şekil 3.68. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların bahçe düzenlemesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 78 katılımcı)	99
Şekil 3.69. Kişisel çalışma alanından memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması	100
Şekil 3.70. Genel olarak çalışılan binadan memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması	101
Şekil 3.71. Elektrikli aydınlatmanın yeterliliğinden memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması	102
Şekil 3.72. Gün ışığı miktarının yeterliliğinden memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması	102
Şekil 3.73. Işık seviyeleri üzerinde kişisel kontrole sahip olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması	103
Şekil 3.74. Çalışma alanındaki ses mahremiyetinden memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması	104
Şekil 3.75. Bina içindeki güvenlik seviyesinden memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması	105
Şekil 3.76. Çalışma alanının büyüklüğünden memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması	106
Şekil 3.77. Bolu Adliye Hizmet Binası tip hakim odası ve kalem odası (Mimar: A. Yağmur Topraklı)	108
Şekil 3.78. Çalışma alanındaki malzemelerin kalitesinden memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması.	108
Şekil 3.79. Ofis mobilyalarının kalitesinden ve konforundan memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması	109

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Ankara Adliye Vekâlet i binası a)cephe fotoğrafı, b)plan.....	12
Resim 2.2. Adana Adliye Sarayı.....	12
Resim 2.3. Sultanahmet Adliyesi a) hava fotoğrafı	13
Resim 2.4. Gaziantep Hükümet Konağı ve Adliye Binası.....	14
Resim 3.1. Yeni Bolu Adalet Sarayı.....	45
Resim 3.2. Eski adliye binası.....	45
Resim 3.3. Bolu Adalet Sarayı.....	46
Resim 3.4. Bolu Adalet Sarayı Binası Ön Cephe Kesit Perspektifi (1).....	47
Resim 3.5. Bolu Adalet Sarayı Binası Arka Cephe Kesit Perspektifi (2).....	47
Resim 3.6. Bolu Adalet Sarayı Binası Zemin Kat Planı	48
Resim 3.7. Bolu Adalet Sarayı Binası 1. Kat Planı	48
Resim 3.8. Bolu Adalet Sarayı Binası 4. kat planı.....	49
Resim 3.9. Bolu Adalet Sarayı Binası 7. kat planı.....	49
Resim 3.10. Bolu Adalet Sarayı İcra Müdürlüğü	63
Resim 3.11. Bolu Adalet Sarayı kısıtlı alan koridorları.....	65

SİMGELER VE KISALTMALAR**Simgeler****m²****Açıklamalar**

Metrekare

Kisaltmalar**ABD**

Amerika Birleşik Devletleri

DHDB

Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

İSD

İskan Sürecinde Değerlendirme

KSD

Kullanım Sürecinde/Sonrasında Değerlendirme

POE

Post-Occupancy Evaluation

RIBA

Royal Institue of British Architects

TDK

Türk Dil Kurumu

1. GİRİŞ

Yargısal işlemlerin yürütüldüğü yer olan adliye binaları, toplumsal anlamda da önemli role sahiptir. Sahip olduğu rollerle birlikte adliye binaları bütün ülkeler için önemli binalardan sayılmaktadır.

Bütün kamu binalarında olduğu gibi adliye binaları da birçok kriteri sağlayacak şekilde tasarlanmaktadır. Bunun yanı sıra, hakim, savcı, memur, avukat, vatandaş, tutuklu/hükümlü gibi birçok farklı kullanıcı grubunun kullandığı binalar olması sebebiyle güvenliğin sağlanması konusu da diğer birçok binadan farklı olarak bir adliye binası tasarımının öncelikli konularındandır. Sahip olması gereken özellikler düşünüldüğünde adliye binası tasarımı, tasarımcılar için zor tasarım yapılan binalardandır (Topraklı , 2020).

Adliye tasarım yönetimindeki sürecin doğru bir şekilde işlemlerini sağlamak amacıyla mevcut literatüre baktığımızda şu ana dek bu konu ile alakalı olarak ülkemizde çok fazla çalışma yapılmadığı görülmektedir.

Dünya’da adliye tasarımı için kılavuz niteliğinde oluşturulmuş örneklerle rastlamak mümkün iken, Türkiye’de benzer detayda ve profesyonellikte böyle bir çalışma mevcut değildir.

Türkiye’deki adliye binalarının tasarım yönetimi iyileştirmesine yönelik olarak kullanıcının sesini duymak üzere bu çalışma yapılmıştır.

Çalışmanın Motivasyonu

Adliye binası tasarımı ve projelendirmesinde görev yapan yazar, kullanıcılardan adliye binası hakkında gelecek geri bildirimler ve kullanıcıların binadan memnuniyet durumlarının yeni yapılacak adliye binalarının tasarımı için girdi olarak kullanılması ile kullanıcıların ihtiyacına daha iyi cevap verebilen adliye binaları tasarlanabileceğini düşünmektedir.

Türkiye’de büyük çoğunluğu son 20 yılda olmak üzere oldukça fazla sayıda adliye binası yapıldığı görülmektedir. Bu adliye binalarının tasarım yönetimine, tasarım iyileştirmesine ve kullanıcı memnuniyetine yönelik sistematik bir çalışma yapılmamıştır. Adliye binasının mevcut kullanıcılarından gelecek geri bildirimleri ve kullanıcı memnuniyetini bir metod kapsamında değerlendirilebilmek ve bu değerlendirmenin sonuçları ile adliye binası tasarımı

ve tasarım yönetimi iyileştirmesi hakkında çıkarımlarda bulunabilmek bu çalışmasının konusunun belirlenmesinde etkili olmuştur.

Adliye binaları barındırdığı pek çok farklı birime bağlı olarak, oldukça karmaşık bir mimariye sahiptir. Yargı alanındaki gelişmeler, adliye binası mimarisinde de değişiklikler meydana getirmektedir. Bu durum, ülkemizdeki adliye binası mimarisini de etkilemiş ve adliye binaları tasarımında değişiklik yapılmasına, pek çok farklı birimin adliye binası mimari programına katılmasına sebep olmuştur.

Adliye mimarisindeki gelişmeler, bina projelerinin elde edilme şekli, bina yapımında kullanılan malzemeler gibi konuların adliye binası mimarisini doğrudan etkilediği görülmektedir. Adliye binası projelerinin hazırlanması sırasındaki uygulamalar, kullanım sonrasında değerlendirilmediği için doğru olan uygulamaların verimliliğinin ölçülmediği ve yanlış veya eksik olan uygulamalara da devam edildiği görülmektedir. Bu nedenle adliye binaları için kullanım sonrası kullanıcı değerlendirmeleri ile bu eksikliklerin tamamlanabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın Amacı

Mevcut literatüre baktığımızda Türkiye'deki adliye binalarının tasarım ve fonksiyonuna yönelik çok fazla çalışma bulunmadığı görülmektedir. Bu çalışma ile tasarımlarıyla, adliye binalarının kullanıcı ihtiyaçlarını karşılamakta ne derece yeterli olduğunun ve kullanıcı memnuniyetinin ölçülmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmanın Kapsamı ve Sınırları

Çalışma kapsamında yapımı tamamlanarak Ekim 2018'de kullanıma açılan Bolu Adalet Sarayı binası seçilmiş ve adliye binasında saha araştırması yapılmıştır.

Çalışmanın bir yüksek lisans tezi olması ve bu nedenle de zaman kısıtlılığının bulunmasından dolayı, çalışma kapsamında yalnızca bir adliye binası araştırılmıştır.

Çalışılan binanın seçilmesinde; adliye binasının proje çalışmalarının gözlemlenmiş olması, binanın projelendirme süreci hakkında bilgi sahibi olunması, binanın bulunduğu şehrin

yazarın yaşadığı şehre yakın olması, bina kullanıma açıldıktan sonra binaya yapılan ziyaretler sırasında binadaki mevcut durumun görülmüş olması etkili olmuştur.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada tasarım yönetimi ve proje yaşam döngüsünün son aşaması olan, mevcut yapıların iyileştirilmesini ve gelecekte yapılacak tasarımların geliştirilmesini amaçlayan İskân Sürecinde Değerlendirme yöntemi literatürü incelenmiştir. Literatür taraması ışığında mevcut binada anket ve görüşme yapılmıştır. Kullanıcı görüşleri, kısa ve açık şekilde hazırlanan görüşme sorularının adliye binası kullanıcılarına yöneltilmesiyle elde edilmiştir.

Çalışmanın Düzeni

Çalışmanın giriş(birinci) bölümünde çalışmanın motivasyonu, amacı, kapsamı ve sınırları, yöntemi, düzeni belirtilmiştir. İkinci bölümde Türkiye'deki adliye binaları, bina teslim sürecinde proje aşamaları ve iskan sürecinde değerlendirme ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Üçüncü bölümde incelenen adliye binası ve elde edilen bilgiler sunularak değerlendirme yapılmıştır. Dördüncü bölümde ise çıkarımlar ve sonuç üzerinde durulmuştur.

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük adalet, hukuk, adliye ve mahkeme kavramlarını şöyle açıklamaktadır; Adalet, “Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, türe. 2. Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme. 3. Bu işi uygulayan, yerine getiren devlet kuruluşları. 4. Herkese kendine uygun düşeni, kendi hakkı olanı verme, doğruluk”. Hukuk, “Toplumu düzenleyen ve devletin yaptırım gücünü belirleyen yasaların bütünü, tüze 2. Bu yasaları konu alan bilim 3. Yasaların ceza ile ilgili olmayıp alacak verecek vb. davaları ilgilendiren bölümü: Hukuk davası. Hukuk mahkemesi. 4. Haklar”.

En genel anlamıyla adalet kavramını, ‘hak ve hukuka uygunluk’, hukuk kavramını, ‘toplumun düzenleyen yasaların bütünü’ olarak tanımlanmaktadır. Adliye ise, “1. Hukuk ve adalet işlerini gören devlet kuruluşları. 2. Hukuk ve adalet işlerinin görüldüğü resmî yapı”. Mahkeme, “1. Bir yargıçtan veya bazen savcı ve yargıçlardan oluşan bir kurulun, yargı görevini yerine getirdikleri yer, yargı yeri, yargıevi, mahkeme kapısı 2. Yargılama” (Türk Dil Kurumu, 2019).

“Madde 9-(Değişik: 16/4/2017-6771/1 md.) *Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.*” (Mevzuat: Anayasa, 2019).

Anayasanın dokuzuncu maddesi ile yargı yetkisinin mahkemelerce kullanılacağı hükme bağlanmıştır. Mahkeme kelimesinin anlamına baktığımızda, ‘yargı görevinin yerine getirildiği yer’ olarak karşımıza çıkmaktadır. Yargı görevinin yerine getirildiği bu yerler, mekânlar adliye binalarındaki mahkemeler ve diğer bölümlerdir. Bu bakımdan, adliye binalarını hukuk ve mimarinin kesişim noktası olarak değerlendirebiliriz.

Adliye binaları, toplum açısından üstlendikleri önemli görevi ve hukukun üstünlüğünü temsil etmeleri nedeniyle özel bir bina türü olarak görülmektedir (Topraklı(Ed.), 2013).

Hukuk ve mimarinin kesişim noktası olarak adliye binalarında hukuk ve mimari birbirini karşılıklı olarak etkilediği görülmektedir. Hukuk alanında meydana gelen değişiklikler, yenilikler adliye mimarisini etkilerken; adliye binalarının mimari özellikleri de hukukun, yasaların uygulanışını fiziki koşulları ile kolaylaştırıcı veya zorlaştırıcı olarak

etkileyebilmektedir. Hukuk ve adliye mimarisi arasındaki bu karşılıklı etkileşim, adliye binaları tasarımını daha da önemli kılmaktadır.

İskan Sürecinde Değerlendirme konusunu ele alan Learning from Our Buildings: A State-of-the-Practice Summary of Post-Occupancy Evaluation(2001) kitabının ekinde bulunan, U.S. Marshal Service (1997) tarafından hazırlanmış ‘Genel Hizmet Yönetimi Kriterlerine Dayalı POE Örneği’ adliye binaları için hazırlanmış bir İskan Sonrası Değerlendirme anketini içermektedir. Yapılacak İskan Sonrası Değerlendirme ile kullanıcıların memnuniyeti üzerinden bina tasarımı performansının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmadan elde edilecek sonuçların, gelecekte yapılacak federal binaların ve ABD adliye binalarının tasarımının iyileştirilmesinde kullanılacağı belirtilmiştir (Federal Facilities Council, 2001).

Adliye binaları üzerine yapılan en kapsamlı çalışmalardan biri olarak karşımıza çıkan U.S. Courts Design Guide(2007), federal yargı sistemlerindeki güvenlik ihtiyacının artması, vaka yükündeki önemli artışlar ve mali kısıtlamalardan kaynaklanan sorunlar yaşanması üzerine hazırlanmıştır. Tasarım kılavuzunda, mahkemeler için yeni bina ve ek binaların tasarım ve inşası, kiralamalar, tadilat ve onarım projeleri için standartlar yer almaktadır. Tasarım kılavuzunun oluşturulması için ülkedeki mevcut mahkeme binaları ziyaret edilerek, yargının gereklerine yönelik mahkemelerin tasarımı ve inşası için kriterler oluşturulmuştur. Kılavuzda, adliye binası programlaması ve bütçe ile ilgili hususlara yer verildikten sonra genel olarak ABD adliyelerinin planlanmasından bahsedilmiştir. Daha sonra kılavuzun her bir bölümünde sırayla, mahkeme salonları ve ilişkili alanlar, jüri tesisleri ve jüri odaları, mahkeme kütüphaneleri, katip büroları, denetimli serbestlik bürosu, diğer mahkeme birimleri, adliyedeki diğer ortak alanlar, programlarının oluşturulması, bütçeleri, kullanıcıları ve kapasiteleri, tasarım gereksinimleri, planlama sorunları gibi konular üzerinden ayrı ayrı ele alınarak bahsedilen bu bölümlerin tasarımlarına yönelik standartlar oluşturulmuştur. Kılavuzda, adliye binalarındaki aydınlatma sistemleri, mekanik sistemler, elektrik dağıtım sistemleri, iletişim sistemleri gibi bina sistemleri ve akustik konusu araştırılarak, her bir konu hakkında standartlar belirlenmiştir. Daha sonra adliye binalarında güvenlik sistemleri ve ekipmanları ile bina iç ve dış güvenliği konuları ele alınarak kılavuz tamamlanmıştır.

Maan (2009) mahkeme yönetimi konusunu ele aldığı makalesinde, bir mahkeme başkanının bakış açısından Hollanda'daki mahkemelerin yönetimini ele almıştır. Maan çalışmasında, mahkeme yönetimi alanının yargı bağımsızlığına duyulan ihtiyaçtan dolayı gelişemediğine değinmiştir. Bütçe, liderlik ve sorumluluk, işe alım ve seçim sonuçları, kalite yönetimi, uzmanlık, mahkeme başkanının ve mahkeme yönetiminin rolü başlıklarıyla mahkeme yönetimi konusunu ele almış ve karşılaşılan sorunlar ve çözüm yollarına çalışmasında yer vermiştir.

Spaulding (2012) adaletin sunulmasının neredeyse tamamen kavramsal ve teorik olduğundan ve adaletin işleyişi hakkında hukuk teorisinde çok az şey bulunduğundan bahsettiği makalesinde, sömürge adliyesi tarihinden, mahkeme salonlarının zaman içindeki değişiminden, yargılamanın neden ana metafor olarak kaldığından ve adaleti teorileştirmeye yönelik standart girişimlerden bahsetmiştir.

Tait (2013) makalesinde, mimarlık, ideoloji, yargılama ve kamusal alan üzerinden adliye binalarının inşasını ele almıştır. Modern adliye binalarının sadece mahkemelerin bağımsızlığını değil, aynı zamanda devletten yalıtılmış hâkimlerin hakimiyetini de anlattığından bahsetmiş ve anıtsal binaların mahkemelere getirdiği zorluklar gibi hususlara değinmiştir.

Persky ve diğ. (2018) çalışmasında, adliye binalarının iyileştirilebilmesi ve performansa dayalı tasarım kılavuzlarının geliştirilebilmesi için adliye binalarında İskan Sürecinde Değerlendirmede kullanılabilecek 'Araç Seti' adını verdikleri bir form oluşturmuştur. Çalışmada adliye binalarında İskan Sürecinde Değerlendirme yapılmasının iki önemli faydasına değinilmiştir; mevcut bir adliyenin performansını değerlendirerek kullanıcılarına geri bildirimde bulunulması ve çalışmalardan çıkan sonuçlarla adliye binası tasarımında neyin işe yarayıp neyin işe yaramadığına dair genellemeler yapılmasına olanak sağlaması. Oluşturulan Araç Seti Kuzey Amerika'da pilot olarak seçilen bir adliye binasında uygulanarak Araç Seti'nin güvenilirliği test edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre Araç Seti'nin güvenilir bulunduğundan bahsedilmiştir.

Ülkemizde adliye binaları konusunda yapılan çalışmalardan Erbay(2003) yüksek lisans çalışmasında, adliye binalarını mimari ve mekansal gelişimleri açısından ele almış ve bu doğrultuda adliye binaları tasarımı için önerilerde bulunarak bir program hazırlamış ve

tasarım ölçütleri vermiştir. Adliye binaları için kullanıcı isteklerini inceleyen Erbay(2003), ‘ideal adliye’ kavramını gündeme getirmiş ve kullanıcı istekleri doğrultusunda önerilerde bulunmuştur.

Topraklı(Ed.) (2013), yargı işleyişinin ve etkinliğinin geliştirilmesi amacıyla Adalet Bakanlığı ve Avrupa Konseyi tarafından yürütülen Mahkeme Yönetimi Sistemi Projesi kapsamında farklı ülkelerdeki güncel adliye binası tasarımlarına çalışmasında yer vermiştir. Aynı proje kapsamında hazırlanan Adliye Personeli El Kitabı(2013) ise proje kapsamında yapılan çalışmaları, çözüm önerilerini ve adliyelerdeki danışma masaları, ön bürolar, kısıtlı alanlar gibi yapılan bazı yeni uygulamaları ele almıştır.

Dinler (2015), Türkiye Cumhuriyetinin ilk adliye binalarından olan Sultanahmet Adalet Sarayı ve yakın dönemde inşa edilen Bakırköy Adalet Sarayı, Çağlayan Adalet Sarayı, Kartal Adalet Sarayı binalarını ölçeksel mekânsal olarak kent ve kullanıcı ile kurdukları ilişkiler üzerinden analiz etmiştir.

Kopuz ve diğ. (2015), toplam kalite yönetimi bağlamında bina yapımı konusu üzerinden adliye binalarını değerlendirmişler ve bu kapsamda ideal bir adliye binasının nasıl olması gerektiği konusunda değerlendirmeler yapmışlardır.

Aydın ve Özgen (2017) makalesinde, adliye binalarını karmaşık fonksiyonlu yapılara örnek olarak ele almış ve adliye binalarının program ve tasarımı için çözümleme adımlarını tanımlamıştır.

Uysal (2017) yüksek lisans tezinde, Mahkeme Yönetimi Sistemi Projesi’nin uygulandığı ve uygulanmadığı adliyelerde bir araştırma yaparak projeyi kullanıcıların gözünden değerlendirmiştir. Bu kapsamda yapılan anket çalışmaları sonucunda, Mahkeme Yönetimi Sistemi Projesi’nin uygulandığı adliyelerde kullanıcıların sistemden ve adliye binasındaki sistemle gelen yeniliklerden genel anlamda memnun oldukları; uygulanmayan adliyelerde ise kullanıcılar tarafından sisteme ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öymen Gür ve Erbay (2017), adliye binalarının anlamsal değerini tartıştıkları kitaplarında, adliye binalarını barındırdığı mekanlar, kullanıcı tipleri, ihtiyaç programı, işlev şemaları açısından değerlendirmişler ve adliye binaları için genel tasarım ölçütleri vermişlerdir.

Değer yönetimi uygulamasını bir Türkiye örneği olarak Yeni Bolu Adliyesi mimarisi üzerinden ele aldığı makalesinde Topraklı (2019), adliye binaları programlarının ve ihtiyaçlarının çok yönlü bir planlama, programlama, tasarım ve inşaat süreci ile geliştirilmesi gerektiğinden bahsetmektedir.

Topraklı (2019), makalesinde adliye binalarının tahliye analizini ve tahliye süresini yeni yapılmakta olan Erzurum-Hınıs adliye binası üzerinden ulusal ve uluslararası kaynaklardaki standartlara göre incelemiş ve değerlendirmeler yapmıştır.

Gaziantep Eski Hükümet Konağı ve Adliye Binası'nın yeniden işlevlendirilmesini ele aldığı makalede Uzun (2019), arşivlerde yer alan belgeler ışığında Osmanlı döneminden günümüze adliye kurumları tarihçesi ve mimarisi hakkında bilgiler vermiştir.

Topraklı (2019), Mahkeme Yönetimi Sistemi Projesi kapsamında adliye binalarında meydana gelen değişiklik ve yenilikleri Türkiye'den Ordu Adalet Binası ve Norveç'ten Honefoss Adalet Binası üzerinden değerlendirmiştir.

Güncel literatüre baktığımızda, inşaatı veya projelendirmesi devam eden ve yapımı tamamlanmış adliye binaları üzerinden yapılmış çalışmalar da bulunmaktadır. İnşası devam etmekte olan Gaziantep Ek Adliye Binası'nın tasarım sürecini Kalite Fonksiyon Yayılım Yöntemi üzerinden değerlendiren Topraklı (2019), bina kullanıcılarının yaşadıkları sorunları analiz etmiştir. Tasarım aşamasında dikkate alınan ve tasarıma yön veren kullanıcı isteklerini ele almıştır. Kalite Fonksiyon Yayılım yönteminin tasarım aşamasından itibaren uygulandığında, yapının kalitesini artırdığını ve yapının kullanıcı dostu bir tasarıma sahip olmasını sağladığından bahsetmektedir.

Ongun (2019), yüksek lisans tezinde, adliye binalarının tasarım unsurlarını ve fiziksel koşullarını oluşturan kriterleri yurtdışından örnekler ve Türkiye'den Çağlayan Adliyesi üzerinden değerlendirmiştir.

Adliye binaları mimarisi ile ilgili olarak yapılan bu çalışmaların yanı sıra hukuk alanı başta olmak üzere farklı alanlarda yapılmış çalışmalar içerisinde de adliye binası konusuna rastlamak mümkündür.

Çizelge 2.1 ve 2.2’de adliye binası konusunda yapılmış çalışmaların literatür taraması özet olarak verilmiştir.

Çizelge 2.1. Adliye binaları konusunda literatür taraması – Uluslararası Araştırmalar

Yazar	Çalışma	Tür	Yıl
Erin Persky, Jay Farbstein, Melissa Farling.	Informed Design: A Post Occupancy Evaluation Toolkit For Courthouses	Kitap Bölümü	2018
Allison Anna Tait	Constructing Courts: Architecture, the Ideology of Judging, and the Public Sphere	Makale	2013
Norman W. Spaulding	The Enclosure of Justice: Courthouse Architecture, Due Process, and the Dead Metaphor of Trial	Makale	2012
Bert Maan	Past And Future For Management Of Courts	Makale	2009
Judicial Conference of the United States	U.S. Courts Design Guide	Kitap	2007
Federal Facilities Council	Learning from Our Buildings: A State-of-the-Practice Summary of Post-Occupancy Evaluation-Example of General Services Administration Criteria-Based POE(U.S. Marshal Service-1997)	Kitap	2001

Çizelge 2.2. Adliye binaları konusunda literatür taraması –Ulusal Araştırmalar

Yazar	Çalışma	Tür	Yıl
Oğuz Ongun	Bir Adalet Erişim Meselesi Olarak Adliye Mimarisi: Çağlayan Adliyesi Örneği	Yüksek Lisans Tezi	2019
Abdurrahman Yağmur Topraklı	Evaluation of Courthouse Buildings within the Scope of Quality Function Deployment: Gaziantep Annex Courthouse Case	Makale	2019
Abdurrahman Yağmur Topraklı	New Type Courtroom Design: The Instances of Ordu Annex Courthouse of Turkey and Honefoss Courthouse of Norway	Makale	2019
Türkan UZUN	Osmanlı Döneminden Günümüze Adliye Kurumları Tarihçesi, Mimarisi ve Bir Örnek: Gaziantep Eski Hükmet Konağı ve Adliye Binasının Yeniden İşlevlendirilmesi Kültür ve Sanat Merkezine Dönüşüm Süreci	Makale	2019
Abdurrahman Yağmur Topraklı	Yeni Hınıs Adliyesi Tahliye Benzetim Çalışması	Makale	2019
Abdurrahman Yağmur Topraklı	Yeni Bolu Adliyesi Mimari Tasarımı Sürecinde Değer Yönetimi Uygulamaları	Makale	2019
Şengül Öymen Gür, Muteber Erbay	Adliye Binaları Tasarımı	Kitap	2017
Süleyman Uysal	Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin Hızlandırılmasına Etkisi: İstanbul Adliyeleri Uygulaması	Yüksek Lisans Tezi	2017
Dicle Aydın, M. Mithat Özgen	Mimari Programlama ve Tasarım İçin Çözümleme: Adalet Sarayları	Makale	2017

Çizelge 2.2 (devam). Adliye binaları konusunda literatür taraması –Ulusal Araştırmalar

Ayşe Kopuz ve Diğ.	Adliye Binaları ve Toplam Kalite Yönetimi	Kitap	2015
Önder Dinler	İstanbul Adalet Yapılarının Mekânsal Analizi	Yüksek Lisans Tezi	2015
Abdurrahman Yağmur Topraklı(Ed.)	Adliye Tasarımında Güncel Yaklaşımlar Farklı Ülke Uygulamaları	Kitap	2013
Adalet Bakanlığı	Adliye Personeli El Kitabı	Kitap	2013
Muteber Erbay	Adalet Mekanları	Yüksek Lisans Tezi	2003

2.1. Türkiye’deki Adliye Binalarının Gelişimi

19. yüzyılda Osmanlı Devleti’nin adalet sistemi incelendiğinde sınırları içerisinde ayrı bir mahkeme binası, belediye binası veya hükümet Konağı’nın bulunmadığı görülmektedir. Bu dönemde adalet işleri yerel ölçekte şahıslar üzerinden yürütülmekteydi. Dolayısıyla davalar genellikle kadının ve dönemin yönetim ve denetimden sorumlu kişilerinin işlerini gördüğü konak vb. yapılarda görülmekteydi. İlk kez II. Mahmut döneminde kadının Bab-ı Meşihat'ta Şeyhülislamlıkta görevini sürdürmesine karar verilmiş ve böylece kadılık için bir yer tayin edilmiştir (Ortaylı, 1984).

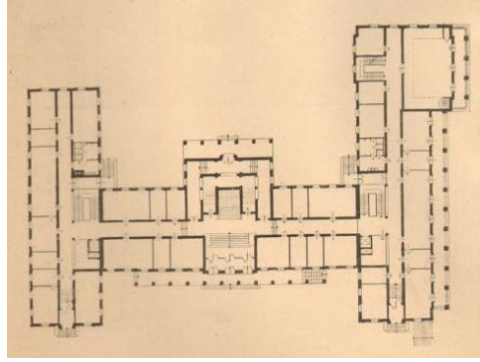
Tanzimat Dönemine gelindiğinde Avrupa’dan yayılan modernizm akımlarının etkileri Osmanlı Devleti’nde de birçok alanda görülmeye başlanmıştır. Devlet dairelerinde Avrupa etkileri belirginleşmeye başlarken, kentte de bir takım modernleşme, Avrupaileşme çabaları ön plana çıkmıştır. Bunların sonucu olarak kent merkezlerinde meydan düzenlemeleri yapılmaya başlanmış ve bu meydanlara hükümet konakları inşaa edilmiştir. Meydan içindeki bu konaklar, içerisinde adliye, zaptiye, defterdarlık gibi birimleri barındıran yönetim merkezleri olarak kullanılan yapılardır (Ortaylı, 1984). Tanzimat’tan sonra uzunca bir süre bu hükümet konakları adliye olarak kullanılmıştır. Bunlardan bazıları günümüze kadar ulaşmıştır (Ongun, 2019).

1923 yılında Cumhuriyet’in ilanı ile birlikte devlet yapısı ve yönetim şekli değişmiştir. Bir yandan batının etkisi altına girilen diğer yandan ise milli değerlerin korunmaya çalışıldığı bir değişim dönemine girilmiştir. Bu süreçte savaştan yıpranan kentlerde yapılaşma faaliyetleri ön plana çıkmış ve birçok yapı inşa edilmiştir. Ancak savaştan yeni çıkmış ve henüz kurulmuş bir devlet için adliye binaları bir öncelik değildir. Bu dönemde birinci ve ikinci Türkiye Büyük Millet Meclisi binalarında istiklal mahkemeleri faaliyet göstermeye

başlamıştır (Ongun, 2019). Cumhuriyet tarihinin ilk adliye binası ise başkent Ankara’da Anafartalar Caddesinde 1925-1926 yılları arasında Tahsin Bey tarafından tasarlanan Ankara Adliye Vekâlet i binası olmuştur (Akyüz ve Akyüz, 2010).

(a)

(b)

Resim 2.1. Ankara Adliye Vekâlet i binası a)cephe fotoğrafı, b)plan (URL-1, 2020)

1940’lı yıllara gelindiğinde Türkiye’de adliye binası yapımı sıklıkla gündeme gelmeye başlamıştır (Uzun, 2019). Bunun sonucunda 1945 yılında ulusal bir proje yarışması açılmış ve kazanan proje kullanılarak Adana Adliye Sarayı inşa edilmiştir.

Yapının önce ön, güney bölümü tamamlanarak hizmete açılmış, ardından yanlardaki iki blok tamamlanarak yapı U formunu almıştır. Artan ihtiyacı karşılayamayan yapının kuzeyine 1978 yılında bir blok daha ilave edilmiş ve yapı iç avlulu bir plan şemasına sahip olmuştur. Yapılan tadilatlarla birlikte bina günümüzde hizmet vermeye devam etmektedir (URL-2, 2020).

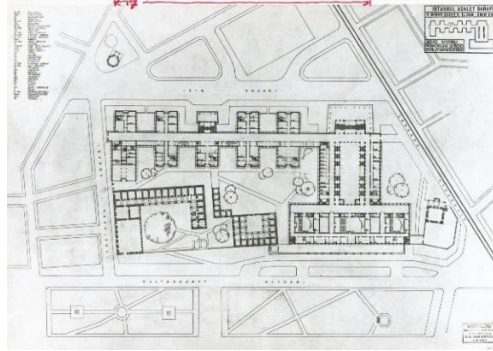
Resim 2.2. Adana Adliye Sarayı (URL-2, 2020)

İstanbul’un ilk adli yapılarından biri olan İstanbul Adliye Sarayı da 1949 yılında yine proje yarışması ile tasarlanan adliye binalarından olmuştur. Yarışmayı Ord. Prof. Dr. Emin Onat

ve Sedat Hakkı Eldem'in hazırladığı proje kazanmıştır (Arkitekt, 1949, s. 179). Ancak projenin yalnızca birinci bölümü yani mahkemeler bloğu uygulanmıştır. 1951 yılında inşaatına başlanan bina 1955 yılında hizmete girmiştir. 1958 yılında yapılan kazılar sonucu Bizans döneminden kalma bir takım buluntular ortaya çıkmıştır. Sedat Hakkı Eldem bu buluntuları dikkate alarak adliye binasının henüz inşa edilmemiş bölümlerini tekrar projelendirmiştir. Ancak bu proje uygulanamamıştır. Bu bina uzun yıllar işlevini korumuş ve İstanbul'un ilçelerinde çok sayıda adliyenin açılmasından sonra Sultanahmet Adliyesi olarak hizmet vermeye başlamıştır. İstanbul Çağlayan'da yeni bir adliye binasının inşa edilmesinden sonra 2012 yılında kapatılmıştır (Ayhan, 2019).

(a)

(b)

Resim 2.3. Sultanahmet Adliyesi a)hava fotoğrafı (URL-3, 2020), b)plan (URL-4, 2020)

Yakın dönemlerde inşa edilen bir diğer yargı yapısı Gaziantep Hükümet Konağı ve Adliye Binası'dır. 1959 yılında kullanıma açılan Gaziantep Hükümet Konağı ve Adliye Binası, 2003-2008 yılları arasında yalnızca adliye işlevini yerine getirecek şekilde hizmet vermeye devam etmiştir. Yapının plan şeması U formu olup, yapı dikdörtgen formu üç bloktan oluşmaktadır. Yapının U formu, blokların çevresindeki caddelere cephe vermesini ve yapının ortasında bir avlu oluşmasını sağlamıştır. Uzun zaman boyunca kentteki resmi törenlerin yapıldığı meydan ve ortasındaki avlu ile yapı Gaziantep şehrinin önemli sembollerinden birisi olmuştur (Uzun, 2019).

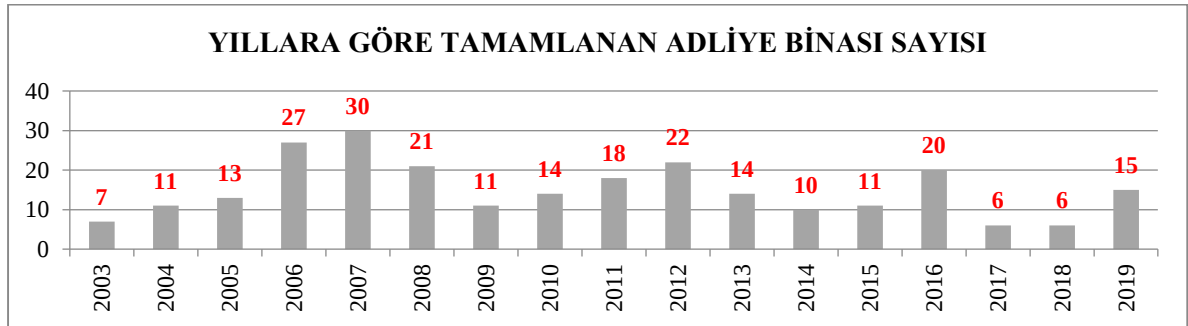
(a)

(b)

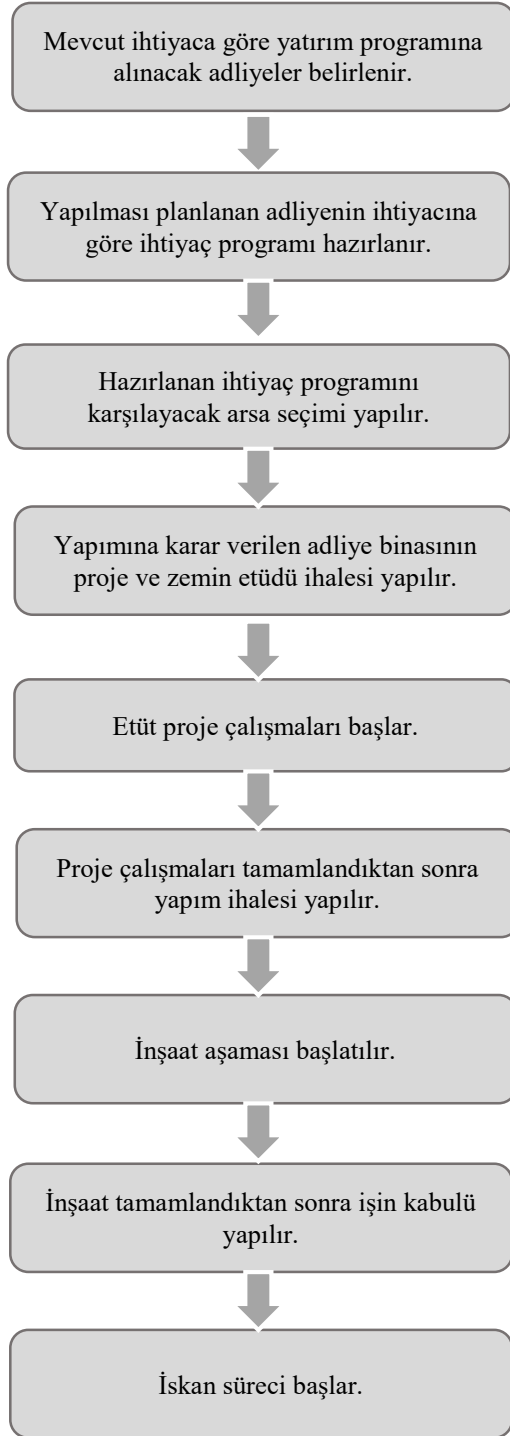
Resim 2.4. Gaziantep Hükümet Konağı ve Adliye Binası (Biçer, 2020)

2003 yılına kadar zaman zaman Ankara Adliye Vekâlet i Binası gibi müstakil adliye binası tasarımları yapılmaya devam edilmiş olsa da adliye binaları ve hükümet konaklarının bir arada tasarlanması uygulaması yakın zamana kadar yaygın şekilde devam etmiştir. 2003 yılından itibaren ise adliyelerin kendi binasında hizmet vermesi fikri yaygınlaşmış ve müstakil adliye binası yapımına ağırlık verilmiştir. Türkiye’de adliye binalarının projelendirme ve yapım işleri Adalet Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir (Şekil 2.1.).

Şekil 2.1. 2003-2019 yılları arası tamamlanan adliye binası sayısı, Adalet Bakanlığı (Adalet Bakanlığı DHDB, 2020)

Mevcut durumda Türkiye’de adliye binası proje süreci işleyişi ve adliye binası yapım aşamaları Şekil 2.2.’de verilmiştir.

Şekil 2.2. Mevcut durumda Türkiye’de adliye binası proje süreci işleyişi, adliye binası yapım aşamaları (Adalet Bakanlığı DHDB, 2020)

Adliye binası tasarımında ve projelerin hazırlanmasında Adalet Bakanlığı’nca belirlenen ve uyulması gereken ‘Adliye Binaları Tasarım Esasları’ şu şekildedir (Adalet Bakanlığı DHDB, 2020):

- *Bütün adliye projelerinin tasarımlarında; Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği, Sığınak Yönetmeliği, Otopark Yönetmeliği, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği, TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Bireyler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gereklere, Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları Kitabı, Binaların Gürültüye Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik, Su Yalıtımı Yönetmeliği, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yayınlanan, "Mimari Proje Düzenleme Esasları" hükümlerine uyulacaktır.*
- *Gelişme oranı yüksek olan yerlere arsa durumu da dikkate alınarak ilerideki ihtiyaca göre ayrı bir blok ilavesine uygun proje ve zemin yerleştirmesi yapılacaktır.*
- *Binanın ana hizmet birimleri coğrafi bölge, manzara yönü vb. göre uygun cepheye yerleştirilecektir.*
- *Isınma, aydınlatma, temizleme işlemlerinden azami tasarruf yapılması ve bütün alanların verimli olarak kullanılması sağlanmalıdır. Bütün mahaller olabildiğince doğal aydınlatma ve havalandırma imkanı olacak şekilde düzenlenecektir.*
- *Uygulama projeleri aşamasında mutlaka "yangın tahliye projesi" verilecek, yangın merdivenleri sayısı, özellikleri, yangın perdeleri sayısı ve yerleri, yangın yönetmeliğindeki kurallara göre belirlenecektir. Yangın danışmanı nezaretinde hazırlanan yangın tahliye projesi ilgili itfaiyeye onaylatılacaktır.*
- *Yangın tahliye projesinde; mimari proje üzerinden kaçış yolları, yangın merdivenleri, acil durum asansörleri, yangın dolapları, itfaiye su verme ve alma ağızları ve yangın pompaları yerlerinin renkli olarak işaretlenmesi gerekmektedir.*
- *Engellilerle ilgili yönetmelik ve standartlarda (TS 9111) öngörülen işaretlemeler, adliyenin bahçe girişinden başlayarak, bina giriş holündeki danışmaya kadar bütün işaretlemeler yapılacak, engelli rampaları, engelli tuvaleti, merdiven basamakları ve korkulukları, bankolar, görme ve fiziksel engellilerin ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde düzenlenecektir.*
- *Binada Enerji Verimliği Yönetmeliğinde öngörülen ihtiyaçlar karşılanmış olacak, binanın kolay işletimini sağlayacak her türlü otomasyon projede yer alacaktır.*
- *Mahkeme Yönetimi Sistemi kapsamında;*
Adliye binasında danışma masası ve ön bürolar teşkil edilecektir. Duruşma salonları binanın zemin katında planlanacak, alan yetmemesi halinde duruşma salonlarının kalan kısmı bir üst katta planlanabilecektir.

- *Duruşma salonlarının önlerinde, halkın beklemesi için yeterli bekleme/oturma alanları sağlanacaktır.*

Son yıllarda yargı alanında yapılan önemli çalışmalardan olan Mahkeme Yönetimi Sistemi Projesi, adliye binaları mimarisinde de önemli değişikliklere ve yeniliklere neden olmuştur. Bu proje kapsamında adliye binası mimarisindeki değişiklikleri daha iyi anlayabilmek amacıyla Mahkeme Yönetimi Sistemi Projesi kapsamında adliye binalarında yapılan değişikliklere ve bu kapsamda adliyelerde yeni kurulan birimlere aşağıda detaylı şekilde yer verilmektedir.

Mahkeme Yönetimi Sistemi

Yargı işleyişinin ve etkinliğinin geliştirilmesi amacıyla Adalet Bakanlığı ve Avrupa Konseyi tarafından yürütülen ‘Mahkeme Yönetimi Sistemine Destek Projesi’ belirlenen 5 pilot adliyede uygulanarak 2009 yılında tamamlanmıştır. Bu projenin devamı olan ‘Mahkeme Yönetimi Sisteminin Güçlendirilmesi Ortak Projesi’ ise belirlenen 21 pilot adliyede uygulanmıştır. Proje kapsamındaki çalışmalarda adliye kullanıcıları ile yapılan görüşmeler ve adliyelere yapılan ziyaretler neticesinde mevcut sistemde kullanıcıların eleştirdikleri noktalar belirlenerek, bu sorunlara çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır. Çözüm önerileri kapsamında adliyelerde danışma masaları, ön bürolar, kısıtlı alanlar gibi bazı yeni uygulamaların yapılmasına karar verilmiştir (Adalet Bakanlığı, 2013).

Danışma Masaları, adliye binasına gelen vatandaşları adliyeye girişte karşılayarak öncelikle ihtiyaç duyduğu hizmeti adliyeden alıp almayacağını netleştirilmesini, adliyede herhangi bir işlem yapması gerekiyorsa ilgili birime yönlendirilmesini sağlayacak birimin kurulmasıdır (Adalet Bakanlığı, 2013). Bu birim her ne kadar ‘danışma masası’ olarak ifade edilse de, ilgili adliyenin ihtiyacına göre masa şeklinde veya açık bankolu bir oda şeklinde düzenlenebilmektedir. Her iki düzenleme de engelli vatandaşların rahatlıkla hizmet alabileceği şekilde planlama yapılmaktadır.

Danışma masası planlaması ile hem adliyeye gelen vatandaşın adliye içinde gereksiz trafiğe neden olmadan işlemlerinin rahatlıkla yapılabilmesi, hem de vatandaşların adliye içinde rastgele birimlere girip çıkmaları sonucu personelin kendi işini yapmaktan alıkonulmasının önüne geçilmesi hedeflenmiştir (Adalet Bakanlığı, 2013).

Ön Bürolar, bu birim, adliyelerde kalem personelinin, hakim ve Cumhuriyet savcılarının yaptığı işleri kolaylaştırıcı nitelikte kurulmuştur. Kişilerin adliyeye sunduğu ve adliyeden talep ettiği her türlü evraka ilişkin işlemler bu birimler tarafından takip edilerek sonlandırılmaktadır. Ön bürolar kurulmadan önce özellikle kalemlerde çalışan personel, mevcut iş yükünün yanı sıra gelen kişilere evrakın nereden alınacağı, nasıl doldurulması gerektiği, evraka kimlerden onay alınması gerektiği gibi konularda da meşgul edilmekteydi. Bu da personelin asli işlerini yapmakta zorlamasına neden olmaktaydı. Birçok ülkede başarılı bir şekilde uygulanan ön bürolar, ülkemizdeki adliyelerde de Mahkeme Yönetimi Sistemi Projesi kapsamında uygulanmaya başlanmıştır (Adalet Bakanlığı, 2013).

Kısıtlı Alanlar, hakim, Cumhuriyet savcısı ve kalem odaları gibi çalışma ofislerinin bulunduğu koridorlara, hollere girişlerin kontrol altına alınarak oluşturulan denetimli alanlardır. Bu uygulama ile çalışma ofislerindeki personelin verimli, çalışabilmesine olanak sağlanması amaçlanmaktadır.

Bu uygulama ile adliyelerde serbest alan, yarı kısıtlı alan ve kısıtlı alan olmak üzere 3 alan oluşturulmaktadır. Serbest alanlar; herkesin kullanımına açık olan ve herhangi bir kısıtlama getirilmeyen alanı; yarı kısıtlı alan(ikinci derece korumalı alan); ihtiyaç duyulması halinde danışmadan alacağı kart ile ya da izin alarak kontrollü bir şekilde vatandaşın da girebileceği alanı; kısıtlı alan (birinci derece korumalı alan),yalnızca o bölümde görev yapan hakim ve Cumhuriyet savcılarının kimlik kartı ile girebildiği alanı ifade etmektedir.

Kısıtlı alan uygulamaları, adliyelerde yapılan gerekli yönlendirme işaretleri ve adliye kat planları gibi görsellerle de desteklenmektedir. Böylece adliyeye gelen vatandaşın gitmek istedikleri yeri bulmaları oldukça kolaylaşmaktadır (Adalet Bakanlığı, 2013).

Duruşma salonlarının zemin katta bulunması da, Mahkeme Yönetimi Sistemi Projesi kapsamında adliye binaları mimarilerinde yapılan diğer bir düzenlemedir. Duruşma salonlarının zemin katlarda planlanması ile adliyede diğer katlardaki kalabalığın büyük ölçüde azaltılması amaçlanmıştır. Bu sayede de katlardaki ofislerde çalışan personelin daha verimli çalışabilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca bu kullanımın diğer bir faydası da adliyelerde daha önceden kullanılan yalnızca ilgili mahkemenin kullanabildiği ‘mahsus duruşma salonu’ yerine, duruşma salonlarının mahkemeler tarafından belirli bir program çerçevesinde ortak olarak kullanılmasına imkan tanınmasıdır. Bu sayede adliyedeki duruşma salonu sayısı

azaltılarak adliyedeki mekanların daha verimli bir şekilde kullanılması sağlanmaktadır (Adalet Bakanlığı, 2013).

Konfor ve güvenlik nedenleriyle geçmişten günümüze daha karmaşık hale gelen adliye binalarında yargı kullanıcılarının işlerini kolaylaştırabilmek ve binayı daha verimli kullanabilmek için Mahkeme Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi hayata geçirilmiştir. Bu proje kapsamında hayata geçirilen kısıtlı alan uygulamaları ile hakim ve savcılar için daha iyi bir çalışma ortamı sağlanırken; binanın da daha etkin ve verimli bir şekilde kullanılması sağlanmıştır (Topraklı, 2019).

Kısıtlı ve yarı kısıtlı alan uygulamaları ile adliye binasına gelen vatandaşlar adliyede her bölüme kontrolsüzce giremediğinden, personelin adliyede kendini daha güvende hissetmesi sağlanmıştır. Ayrıca kısıtlı alan uygulaması ile personele gürültüden uzak bir çalışma ortamı imkanı da tanınmıştır (Davarcı ve Topraklı, 2020).

2.2. Bina Teslim Sürecinde Proje Aşamaları

Bina teslim sürecinde proje aşamaları, tasarım ve inşaat hizmetleri oluşturabilmek için kullanılan süreç olarak tanımlanmaktadır (Construction Management Association of America, 1986).

2.2.1. Bina tasarım süreci ve yönetimi

Knotten(2017), bina tasarım yönetimini, insanların, bilginin ve belirli proje hedeflerine ulaşmak için bilgi akışının, planlanması, organize edilmesi ve yönetilmesi olarak tanımlar. Bina tasarım yönetimi, proje amaç ve hedeflerini çözecek şekilde işbirliği içinde fikir ve bilgi alışverişinin sağlanabileceği ortamların planlanabilmesi ve düzenlenebilmesi için doğru paydaşların bir araya getirilmesi gerektiğini de vurgulanmaktadır.

Emmitt(2010), tasarım yönetiminin yeni bir ürün geliştirmenin ayrılmaz bir parçası olduğundan ve ürünün tüm kullanım ömrü ile ilgili olduğundan bahsetmektedir. Emmitt, tasarım yönetiminin stratejik bir varlık olduğunu söylemektedir.

Tasarım yönetimi, tasarım süreci boyunca ortaya çıkması muhtemel olan sorunların önceden fark edilmesi ve bunlara önlemler alınarak hazırlıklı olunması imkanı sunmaktadır.

Knotten(2017), belirli bir bina tasarım yönetimi stratejisini benimseyip bütün projelerde uygulamak yerine tüm projelerin tek tek ele alınması ile o projeye özgü bir bina tasarım yönetimi stratejisi oluşturmanın gerekliliği olduğunu söylemektedir.

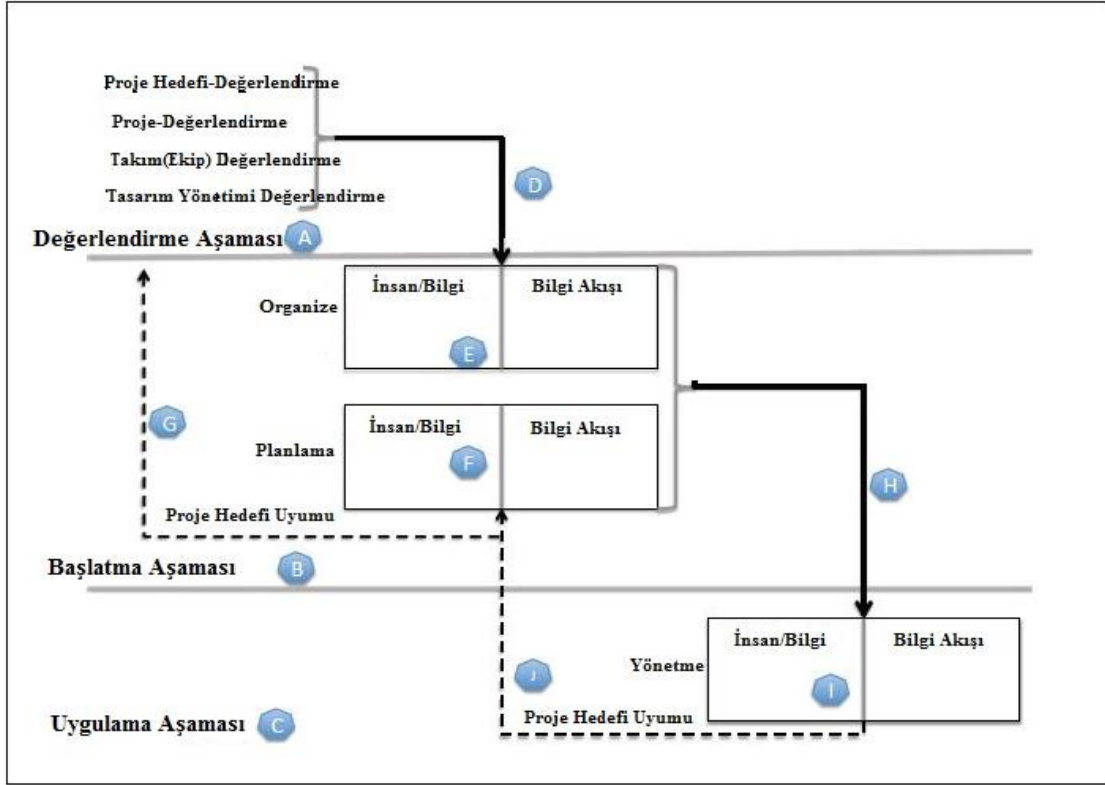
Knotten ve diğerleri(2015), bir tasarım sürecini doğru bir şekilde yönetmek için süreçlerin ölçümlemlerini ayarlamak gerektiğinden bahsetmektedir.

Başka bir çalışmada Knotten ve Svalestuen(2014), projenin zaman ve maliyet sonuçlarını ölçmenin yanı sıra, tasarım kalitesini ve bilgi alışverişini kontrol eden ölçümler oluşturmanın da gerekli olduğunu söylemektedir.

Tasarım süreci belirlenirken zaman ve bütçeye uygun ve kaliteli bir şekilde sürecin yönetilerek tamamlanması amaçlamaktadır. Tüm bunları gerçekleştirebilmek için ise, proje teslim yöntemi bir çerçeve olarak kullanılmaktadır. Proje oluşturma ve başarılı olmadaki amaçları tanımlamak için sorunların ve ihtiyaçların belirlenerek çözülmesi gerekmektedir. Net amaç ve hedeflerin bulunmaması karar verme sürecini, projenin planlanmasını ve organizasyonu etkilemektedir. Sürecin yönetimini üstlenenlerin yapması gereken ilk işlerden birisi, projenin amaç ve hedeflerini belirlemektir (Knotten, 2017).

Tasarım sürecinin planlanması projeler için önemli bir başarı faktörü olarak kabul edilmektedir.

Planlama, proje tasarım sürecindeki belirsizliği azaltmaktadır (Knotten, 2017). Şekil 2.3 'de Knotten tarafından bina tasarım yönetimi süreci için önerilen bir planlama örneği yer almaktadır.

Şekil 2.3. Bina tasarım yönetimi süreci için planlama örneği (Knotten, 2017)

Knotten(2017)'e göre tasarım yönetimi süreci 3 aşamaya ayrılmaktadır; ilk aşama projenin gerçekçi bir şekilde değerlendirilmesi gereken değerlendirme aşamasıdır. İkinci aşama, bir projeye başlamadan önce tasarım yönetimi sürecinin planlanması ve organize edilmesi gerektiğini söyleyerek bina tasarım yönetiminin başlangıcına atıfta bulunan ve bu nedenle de başlatma olarak adlandırılan aşamadır. Üçüncü aşama ise, tasarım süreçlerinin yürütüldüğü yer olan uygulama aşamasıdır.

Değerlendirme aşaması projeye genel bir bakış sağlamakta ve bu aşamanın sonucunda elde edilen veriler bir sonraki aşamaya girdi oluşturmaktadır.(şekilde D ile gösterilmiştir.) Başlatma aşamasının sonucunda elde edilen veriler ise bir sonraki aşamanın yönetim kısmına girdi sağlamaktadır.(şekilde H ile gösterilmiştir.) Uygulama aşamasında ise planlanan ve organize edilen işler yapılır. Tablo bir projenin temel tasarım, konsept tasarım veya ayrıntılı tasarım gibi farklı pek çok aşamasında ve proje teslim yöntemine bağlı olarak tek bir adım veya birkaç adımda kullanılabilmektedir.

Dünya’da Proje Teslim Aşamaları

Dünya’daki proje teslim aşamalarına baktığımızda, pek çok ülkede bina tasarımı için kullanılan resmi bir sürecin bulunmadığını; proje teslim sürecinin yazılı ve kayıtlı olmadığını görürüz. Resmi olmayan bu süreçler nesilden nesle aktarılarak devam etmektedir. Bir bina elde etmek için gerekli temel görevler Dünya’nın farklı yerlerinde genel olarak aynıdır:

- Profesyonel ekiple randevular üzerinde anlaşmak,
- Müşteri ile bir özet geliştirmek,
- Konsept tasarım seçenekleri oluşturmak,
- Tasarımı koordine etmek,
- Bir uygulama planlaması hazırlamak,
- Uygulama izni için başvurmak,
- İnşaat hakkındaki bilgiyi geliştirmek,
- Bir teklif hazırlamak,
- İnşaat için gerekli izinleri almak,
- ‘Yapı Sözleşmesini’ ihale etmek,
- Binayı inşa etmek,
- İnşaatı ilerledikçe incelemek,
- Binayı teslim etmek (RIBA, 2020).

Binalar tekrarlanabilir, tutarlı ve sezgisel süreçler kullanılarak tasarlandığında bu gayri resmi yaklaşım işe yarayabilmektedir. Fakat tasarım süreci daha karmaşık hale geldikçe, bir çok faktörden etkilenmekte ve bu yaklaşım yetersiz hale gelmektedir. Bir süreç haritası olmadan ilerlemek, projenin verimsiz olmasına neden olmaktadır.

Dünya genelinde çeşitli tasarım süreci haritaları veya çalışma planları vardır. (Çizelge 2.3.) Çoğu ülkede süreç haritaları, profesyonel enstitüler veya sektörün ilgili kuruluşları tarafından oluşturulur. Çizelge 2.3’te bu çalışma planlarından bazıları gösterilmektedir. Çalışma planları arasında farklılıklar vardır;

- Bazılarının ön tasarım aşamaları varken, bazılarının yoktur.
- Bazıları ihale aşamalarını içerirken, diğerleri tedarikten bağımsızdır ve satın alma sürecinden ziyade tasarım ile ilgilenir.
- Tasarım aşamalarının sayısı çalışma planları arasında ikiden dörde değişiklik gösterir.
- İhtiyacın belirlenmesi de dahil olmak üzere iyi bir brifingin önemi ve yararını düşünen çok az çalışma planı bir ‘özet’ aşaması içermektedir.

Aşamalar arasında tutarlılık sağlayarak proje ekibine bir yol haritası sağlamak ve belki de ilk ve tek binalarını üstlenen müşterilere hayati rehberlik sağlamak, bu iş planlarının ortak hedeflerini oluşturmaktadır (RIBA, 2020).

Çizelge 2.3. Uluslararası çalışma planlarının karşılaştırması (RIBA, 2020, s. 9).

	Tasarım Öncesi		Tasarım				İnşaat	Teslim	Kullanım	Yaşam Sonu
RIBA (İngiltere)	0	1	2		3	4	5	6	7	
	Stratejik Tanım	Hazırlık ve Özet	Konsept Tasarım		Geliştirilmiş Tasarım	Teknik tasarım	İnşaat	Teslim ve Kabul	Kullanım	-
ACE (Avrupa)	0	1	2.1	2.2	2.3	2.4	3		4	5
	Girişim	Başlatma	Konsept Tasarım	Ön Tasarım	Geliştirilmiş Tasarım	Detaylı Tasarım	İnşaat	-	Kullanım	Yaşam Sonu
AIA (ABD)			-		-	-	-			
	-	-	Şematik Tasarım	-	Tasarım Geliştirme	İnşaat Dokümanları	İnşaat	-	-	-
APM (Evrensel)	0	1	2		3	4	5	6	7	
	Strateji	Sonuç Tanımı	Fizibilite	-	Konsept Tasarım	Detaylı Tasarım	Teslim	Kabul	Fayda Gerçekleştirme	-
İspanya			-		-	-	-	-		
	-	-	Temel Proje	-	-	Uygulama Projesi	İnşaat Projesi	İş Bitimi	-	-
NATSPEC (Avustralya)		-	-	-	-	-	-	-	-	
	-	Kuruluş	Konsept Tasarım	Şematik Tasarım	Geliştirilmiş Tasarım	Sözleşme Dokümantasyonu	İnşaat	-	Tesis Yönetimi	-
NZCIC (Yeni Zelanda)		-	-	-	-	-	-	-	-	
	-	Tasarım Öncesi	Konsept Tasarım	Ön Tasarım	Geliştirilmiş Tasarım	Detaylı Tasarım	İnşaat	-	İşletme	-
Rusya		-	-	-	-	-	-	-	-	
	-	-	AGR Aşaması	Aşama P	İhale Aşaması	İnşaat Dokümanları	İnşaat	-	-	-
Güney Afrika		1	2	3	4	5				
	-	Başlangıç ve Canlılık	Konsept Tasarım	Tasarım Geliştirme	-	Dokümantasyon	İnşaat	Kabul	-	-

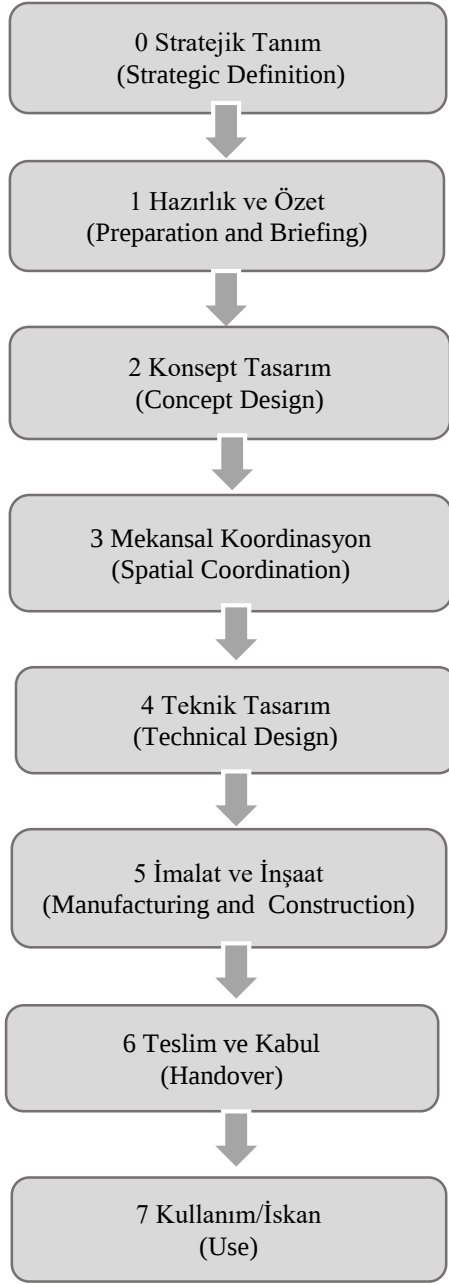
İngiliz Kraliyet Mimarlar Enstitüsü(RIBA) tarafından yayınlanan RIBA 2020 Çalışma Planı içerisinde yer alan ve sekiz bölümden oluşan proje aşamaları Dünya’da yaygın olarak kullanılan proje teslim aşamaları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu bölümde RIBA 2020 Çalışma Planı içerisinde yer alan proje aşamalarından bahsedilecektir.

Bina projelerinin organizasyonu ve yönetimi için ortak bir çerçeve sağlayarak mimarlık mesleği ve inşaat endüstrisi için temel bir belge niteliğinde olan RIBA Çalışma Planı, hem süreç haritası hem de yönetim aracı olarak yaygın şekilde kullanılmaktadır. RIBA 2020 Çalışma Planı brifing, tasarım, inşa, bakım, işletme ve inşaat projelerini bir dizi aşamada organize etmektedir. Aşamaların içeriği, belirli proje gereksinimlerine uyacak şekilde değişebilmekte veya çakışabilmektedir.

RIBA Çalışma Planı 2020 detaylı profesyonel hizmet sözleşmelerinin ve inşaat sözleşmelerinin hazırlanmasında rehber olarak kullanılabilir.

RIBA 2020 Çalışma Planı 0-7 sayılarıyla tanımlanan sekiz aşamadan oluşmaktadır. Aşamalar genellikle sırayla takip edilir fakat bazı projelerde tasarımın bazı yönlerinin diğerlerinden daha erken geliştirilmesi gerektiği durumlarda veya tedarik stratejisinin kısıtlamalarının belirli aşamaların çakışmasını gerekli hale getirmesiyle aşamaların uygulanma sırası değişiklik gösterebilmektedir.

Şekil 2.4. Proje Aşamaları (RIBA, 2020, s. 38-39).

0 Stratejik Tanım (Strategic Definition)

İlk Proje Özeti geliştirilmeden önce müşterinin İş Vakası ve Stratejik Özeti'nin uygun şekilde ele alınmasını sağlamak için kullanılmaktadır. Stratejik Özet, birkaç sahanın, yenilemenin, yeni yapı gibi alternatif seçeneklerin gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Danışmanlar, müşteri ile işbirliği içinde doğru soruları sorarak bir projenin kapsamını uygun şekilde tanımladıktan sonra hazırlık ve özet(briefing) süreci başlamaktadır (RIBA, 2020).

1 Hazırlık ve Özet (Preparation and Briefing)

Bir sonraki aşama olan ‘Konsept Tasarım’ın olabildiğince verimli olmasını sağlamak için bu aşamada gerçekleştirilecek birkaç önemli ve paralel faaliyet bulunmaktadır. Bunlar genel olarak iki kategoriye ayrılmaktadır:

- Başlangıç proje özeti ve ilgili fizibilite çalışmalarının geliştirilmesi,
- Proje ekibini oluşturan her bir tarafın görev ve sorumlulukları ile bilgi paylaşımlarının tanımlanması.

İlk Proje Özeti'nin hazırlanması, bu aşamada üstlenilen en önemli görevi oluşturmaktadır. İlk Proje Özeti'nin hazırlanması için gereken süre projenin karmaşıklığına bağlı olarak değişmektedir. İlk Proje Özeti hazırlanırken; projenin mekansal gereksinimlerinin, daha önce yapılmış benzer projelerden alınan geri bildirimler sonucu elde edilen proje çıktılarının, binada yapılan anketler de dahil olmak üzere elde edilen proje saha bilgilerinin ve bütçenin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Projedeki her bir alanın risklerini belirlemek için bir ‘Proje Risk Değerlendirmesi’ yapılması gerekmektedir. Bu erken risk analizinde; tedarik stratejisinin, proje programının ve gerekli durumlarda bir şehir planlama stratejisinin geliştirilmesi yer almaktadır.

Uzaktan iletişim ve proje geliştirmeyi mümkün kılan teknolojilerin(BIM For Stage 2 gibi) kullanımının artması göz önüne alındığında, proje ekibini doğru bir şekilde kurmak oldukça önemli hale gelmektedir. 2. Aşama olan Konsept Tasarımın başlayabilmesi için ekibin düzgün bir şekilde toplanması büyük önem arz etmektedir (RIBA, 2020).

2 Konsept Tasarım (Concept Design)

Bu aşamada, ilk konsept tasarım, ilk proje özeti şartlarına uygun olarak üretilmektedir. Proje ekibi ayrıca Konsept Tasarım'a paralel olarak bir dizi proje stratejisi geliştirmektedir. Bu aşamada önem verilen konular konsept tasarımın gelişimini etkileyecektir. Örneğin, sürdürülebilirlik stratejisinin konsept tasarımın temel bir bileşeni olması muhtemelken, bir güvenlik stratejisinin tasarıma etkisi çok az olabilir veya hiç olmayabilir ve bu nedenle daha sonraki bir aşamada geliştirilebilir. Bu aşamada özet/briefing in yeniden gözden geçirilmesi

gerekmektedir. Özet yeniden gözden geçirilerek ikinci aşamanın sonunda bilgi değişiminin bir parçası olarak güncellenmeli ve nihai proje özeti olarak yayınlanmalıdır. Tasarım faaliyetine paralel olarak; Maliyet Bilgilerinin gözden geçirilmesi, bir İnşaat Stratejisinin geliştirilmesi, Bakım ve Operasyonel Stratejisi, Sağlık ve Güvenlik Stratejisi ve Proje Uygulama Planının güncellenmesi de dahil olmak üzere, tasarıma bağlı ortaya çıkan konuların da gözden geçirilmesi gerekmektedir (RIBA, 2020).

3 Mekansal Koordinasyon (Spatial Coordination)

Bu aşama, konsept tasarımın daha da geliştirildiği ve en önemlisi, temel tasarımcıların tasarım çalışmalarını mekânsal anlamda geliştirdiği aşamayı oluşturmaktadır. Bu ise tasarımın bir dizi tekrarını gerektirebilmekte ve tasarım atölyeleri de dahil olmak üzere farklı araçlar kullanılabilir. Bu aşamanın sonunda mimari, inşaat hizmetleri ve yapı mühendisliği tasarımları geliştirilmesi, aşamanın tasarımının koordine edilmesi ve maliyet bilgilerinin proje bütçesine hizalanması baş tasarımcı tarafından kontrol edilmektedir. Bu aşamada, daha önce hazırlanan proje stratejileri baş tasarımcının her stratejiyi kontrol etmesi ve maliyet bilgisinin yeterli ödenekleri içerdiğini doğrulamasından sonra müşterinin bunları imzalamasına izin verecek kadar ayrıntılı ve yeterli bir şekilde geliştirilmesi gerekmektedir. Uzman taşeronlar her ne kadar bir sonraki aşama olan Teknik Tasarım aşamasındaki tasarım çalışmalarını üstlenecek olsa da, bu aşamadaki bilgilerden de yararlanmaları daha sağlam ve iyi bir tasarım yapılmasını kolaylaştırmaktadır (RIBA, 2020).

4 Teknik Tasarım (Technical Design)

Bu aşamada, projenin teknik kısmını oluşturan mimari, inşaat hizmetleri ve yapısal mühendislik tasarımları uzman taşeronlar tarafından yapılan çalışmalar ile tamamlanmaktadır. Her tasarımcı tarafından üretilen ayrıntı seviyesi, sahadaki yapının tasarım ekibi tarafından üretilen bilgiye göre mi yoksa uzman bir taşeron tarafından geliştirilen bilgiye mi dayanacağına bağlı olarak değişmektedir. Tasarım sorumluluğu matrisi, bu temel tasarım arabirimlerinin nasıl yönetileceğini belirlemektedir. Önceki aşamada koordine edilen tasarımı kullanarak, tasarımcılar artık teknik tasarımlarını bir dereceye kadar bağımsız olarak geliştirmektedir. Baş tasarımcı, her tasarımcının çalışmasının gözden geçirilmesi de dahil olmak üzere belirli yönler girdi sağlamaktadır. Tasarım ekibinin çalışması, tasarım sorumluluğu matrisi ve tasarım programında

tanımlandığı gibi uygun ayrıntı düzeyine ilerledikten sonra, tasarım işi yapan uzman taşeronlar ve / veya tedarikçiler tasarım çalışmalarını ilerletmektedir. Baş Tasarımcı ve diğer tasarımcılar, hizmet programlarının bir parçası olarak gerekli olduğunda, bu tasarım bilgilerini gözden geçirmek ve uzman taşeron tasarım çalışmalarının eşgüdümlü tasarımla bütünleştirilmesini sağlamak gibi görevlere sahip olabilmektedir. Bu aşamanın sonunda, inşaat aşamasında sahadan kaynaklanan geri dönüşler dışında tasarımın tüm yönleri tamamlanmaktadır. Birçok projede, Aşama 4 ve 5 çalışmaları, özellikle uzman taşeron tasarım unsurları için, eş zamanlı olarak gerçekleşmektedir (RIBA, 2020).

5 İmalat ve İnşaat (Manufacturing and Construction)

Bu aşamada bina, inşaat programına uygun olarak yerinde inşa edilmektedir. Satın alma stratejisi ve tasarımcının özel hizmet çizelgesi, tasarımcının tasarımla ilgili olarak oluşturulan sahadan gelecek tasarım sorgularına yanıt vermek, saha denetimleri yapmak ve kalite raporları üretmek için tasarımcının görevlerini belirlemektedir. Bu aşamanın çıktısını 'İnşa Edilmiş Bilgiler' oluşturmaktadır (RIBA, 2020).

6 Teslim ve Kabul (Handover)

Proje ekibinin bu aşamadaki öncelikleri, inşaat sözleşmesinin gerektirdiği belgelerin üretimini sağlayarak ve varsa inşaatteki kusurların giderilerek proje programı doğrultusunda binanın başarılı bir şekilde teslim edilmesini sağlamaktır. Bu süre zarfında başka hizmetler de gerekebilmektedir. Bunlar, tedarik ve devir stratejileri ile uyumlu olması gereken projeye özgü hizmet planları ile belirlenmektedir. Devir teslim stratejisi ile ilgili görevler geniş kapsamlı olabilmekte ve şunları içerebilmektedir; öğrenilen herhangi bir dersin gelecekteki projelerde nasıl uygulanabileceğini göz önünde bulundurarak binadan geribildirim alınmasının sağlanması ve binanın işletmeye alınması, başarılı bir şekilde işletilmesi ve yönetilmesi ile ilgili görevlerin üstlenilmesi (RIBA, 2020).

7 Kullanım (Use)

Bu aşama, Doluluk Sonrası Değerlendirme (İskan Sürecinde Değerlendirme) yapılması da dahil olmak üzere projenin değerlendirilmesini ve performansın gözden geçirilmesini kapsamaktadır.

Bina ile ilgili olarak inşaat devir teslim görevlerinin çoğu bir önceki aşamada tamamlanmaktadır. Bir binanın başarılı bir şekilde işletilmesine ve kullanılmasına yardımcı olmak için proje tasarım bilgilerini kullanmak oldukça önemli olduğundan; bu aşamada, sözleşmede bulunan bina işletimi ve kullanımı hakkında gerekli olacak bilgilendirmelerin yapılması gerekmektedir. Bir binanın proje ömrünün kullanım aşamasında son bulduğu düşünülse de, kullanımda olan binadan geri bildirimler alınarak devam eden projeler veya yeni yapılacak projelerin iyileştirilmesinde kullanılması ile bina halen proje çalışmalarına katkıda bulunmaya devam etmektedir (RIBA, 2020).

Çizelge 2.4. Proje yaşam döngüsü Blackwell 2014'ten uyarlanmıştır (Blackwell, 2014, s. 5).

Proje Yönetimi İçin Uygulama Kodu	İngiliz Kraliyet Mimarlar Enstitüsü(RIBA) Çalışma Planı 2013
1- Başlangıç	0- Stratejik Tanım
2- Fizibilite	1- Hazırlık ve Özet
3- Strateji	2- Konsept Tasarım
4- İmalat Öncesi/ Tasarım	3- Geliştirilmiş Tasarım
	4- Teknik Tasarım
5- Yapım/ İnşaat	5- İnşaat
6- Test Etme ve Devreye Alma	
7- Tamamlama ve Devir Teslim	6- Teslim ve Kabul
8- Kullanım Aşaması ve İskan Sürecinde Değerlendirme	7- Kullanım

RIBA çalışma planında bahsedilen proje aşamalarında (RIBA, 2013), stratejik tanımdan detaylı tasarımın ilk kısmına kadar olan ilk aşamalar yüksek derecede değer oluşturma potansiyeli olan proje aşamalarını oluşturmaktadır. Erken yapılan değişikliklerin projenin nihai maliyeti üzerinde çok az etkisi varken; projede geç yapılan değişiklikler daha fazla maliyete neden olabilmektedir. Erken aşamalara ve özet/briefinge odaklanmak bu nedenle önem arz etmektedir (Knotten, 2017). Özet/briefing aşaması projelerde genellikle kısa olmasına rağmen; bu aşama proje ile alakalı kararların büyük çoğunluğunun alındığı proje aşamasını oluşturmaktadır (Knotten ve diğ., 2015).

2.2.2. Türkiye’de uygulanan proje teslim aşamaları

Tasarım süreci genellikle aşamalara bölünerek ele alınmaktadır (Knotten, 2017). ‘TMMOB Mimarlar Odası Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi ve En Az Bedel Tarifesi’ nde yer alan Mimari Proje Hizmetleri İş Aşamaları, Türkiye’de proje teslimi için kullanılması önerilen iş aşamalarıdır (TMMOB, 2011).

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Genel Teknik Şartnamesi referans alınarak hazırlanan mimari proje hizmetleri iş aşamaları aşağıdaki Çizelge 2.5.'de yer almaktadır.

Çizelge 2.5. TMMOB Mimarlar Odası Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi ve En Az Bedel Tarifesi- Mimari Proje Hizmetleri İş Aşamaları (TMMOB, 2011)

Mimari Proje ve Mesleki Uygulama Hizmetleri İş Aşamaları	Hizmet Bölüm Oranı	Zorunlu İş Aşamaları
Hazırlık ve Ön Etüd Çalışmaları	% 5	X
Ön Proje Çalışmaları İş Aşaması	% 15	X
Kesin Proje Çalışmaları İş Aşaması	% 20	
Uygulama Projesi	% 30	X
Sistem ve Montaj Detayları	% 10	X
İmalat Detayları	% 10	
Teknik Şartnameler	% 5	
Metraj	% 3	
Keşif, Maliyet Analizi	% 2	
Toplam Mimarlık Hizmetleri Oranı	% 100	%60

Çizelge 2.6. TMMOB Mimarlar Odası Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi ve En Az Bedel Tarifesi- Mimari Proje Hizmetleri İş Aşamaları (TMMOB, 2011)

Hazırlık ve Ön Etüd Çalışmaları İş Aşaması	İşverenin taleplerinin belirlendiği, arsa ile ilgili gerekli belgelerin temin edildiği, tasarım aşamasında izlenecek yolun belirlendiği, çalışmada yer alacak disiplinler arasındaki koordinasyonun sağlandığı aşamadır.
Ön Proje Çalışmaları İş Aşaması	Bir önceki aşama olan Hazırlık ve Ön Etüd Çalışmaları İş Aşamasında elde edilen verilerin, kesin ve uygulama projeleri aşamalarına gelmeden önce projeye yansıtıldığı aşamadır.
Uygulama Projesi İş Aşaması	Yapının inşa edilebilmesi için gerekli tüm ölçülerin, malzemelerin, sistem detayları ve imalatlarla ilgili tüm bilgilerin yazıldığı, büroda ve şantiyede her türlü imalat aşamasında kullanılabilecek yeterlilikte ve nitelikte olan, onaylanmış ön proje veya kesin projeye uygun olarak hazırlanmış projelerin oluşturulduğu aşamadır.
Sistem ve Montaj Detayları	Uygulama projelerine uygun olacak şekilde, uygulama projeleri çalışmaları ile birlikte yürütülen, yapının inşa edilmesi esnasında yapının özellik gösteren bölümlerini, bu bölümlerde kullanılan malzeme ve imalatların açılımlarını, ayrıntılı ölçülerini, detaylarla ilgili tüm referansları içeren, büro ve şantiyede kullanılabilecek nitelikte olan detay projelerinin hazırlandığı aşamadır.

2.2.3. Adalet Bakanlığı proje tesliminde uygulanan proje teslim aşamaları

Çizelge 2.7. RIBA 2020 çalışma planı, TMMOB mimari proje ve mesleki uygulama hizmetleri iş aşamaları ve Adalet Bakanlığı tarafından adliye binası projelendirmesinde uygulanan mevcut durum karşılaştırması (RIBA, 2020) (TMMOB, 2011) (Adalet Bakanlığı, 2020)

İngiliz Kraliyet Mimarlar Enstitüsü(RIBA) Çalışma Planı 2020 (Yalnızca projelendirme aşamalarına yer verilmiştir.)	Mimari Proje ve Mesleki Uygulama Hizmetleri İş Aşamaları(TMMOB)	Adalet Bakanlığı DHDB Tarafından Adliye Binası Projelendirmesinde Uygulanan Mevcut Durum
0- Stratejik Tanım	-	-
1- Hazırlık ve Özet	Hazırlık ve Ön Etüt Çalışmaları	-
2- Konsept Tasarım	Ön Proje Çalışmaları İş Aşaması	Avan proje aşaması
3- Mekansal Koordinasyon	Kesin Proje Çalışmaları İş Aşaması	-
4- Teknik tasarım	Uygulama Projesi	Uygulama projeleri ve detay aşaması
	Sistem ve Montaj Detayları	
	İmalat Detayları	
	Teknik Şartnameler	Keşif, metraj ve ihale dosyası hazırlanması aşaması
	Metraj	
	Keşif, Maliyet Analizi	

Çizelge 2.8. Adalet Bakanlığı tarafından adliye binası projelendirmesinde uygulanan mevcut durum (Adalet Bakanlığı, 2020)

Avan Proje Aşaması	1/200 ölçekli mimari, statik, makine tesisatı, elektrik tesisatı ön projeleri ile projelerde kullanılması planlanan sistemi, analiz yöntemlerini, malzemeleri vb. sebepleri ile anlatan proje öneri/hesap raporlarının hazırlandığı aşamadır.
Uygulama Projeleri ve Detay Aşaması	Onaylanan 1/200 ölçekli mimari ön projeye uygun olarak, 1/50 ölçekli mimari, statik, elektrik, mekanik, elektronik, altyapı vb. yapının inşası için gerekli tüm uygulama projeleri ile bu projelere ait detay projelerinin hazırlandığı aşamadır.
Keşif, Metraj ve İhale Dosyası Hazırlanması Aşaması	Tamamlanan uygulama ve detay projelerinin keşif, metraj ve yaklaşık maliyetinin hazırlandığı aşamadır.

Mevcut durumda Adalet Bakanlığı DHDB Tarafından adliye binalarının projelendirmesinde avan proje aşaması, uygulama projeleri ve detay aşaması, keşif, metraj ve ihale dosyası hazırlanması aşaması olmak üzere 3 iş aşamasının kullanıldığı görülmektedir. TMMOB

tarafından Türkiye’de proje teslimi için kullanılması önerilen iş aşamaları ile adliye binası projelendirmesinde uygulanan mevcut durumu karşılaştırdığımızda; mevcut durumda adliye binası projelendirmesinde hazırlık ve ön etüd çalışmaları ile kesin proje çalışmaları iş aşamalarının kullanılmadığı görülmektedir.

2.3. Metoda İlişkin Literatür

Bu bölümde çalışmanın metodunu oluşturan, verilerin sistematik bir şekilde toplanmasını ve analiz edilmesini sağlayan İskan Sürecinde Değerlendirme(İSD)¹ yöntemi üzerinde durulmaktadır.

2.3.1. İskan sürecinde değerlendirme çalışmaları

Proje çalışma planının son aşamasını oluşturan İskan sürecinde değerlendirme, 1960’ların başında İngiliz Kraliyet Mimarlar Enstitüsü(RIBA) tarafından mimari uygulamaların hizmet kalitesinin ve verimliliğinin incelenmesi sonucu yayınlanan raporla (RIBA, 1962, s. 15) gündeme gelmiştir. Bu rapora göre RIBA’nın kullanıcı gereklilikleri hakkında bilgi ve deneyim toplayarak dağıtması gerektiği belirtilmiştir.

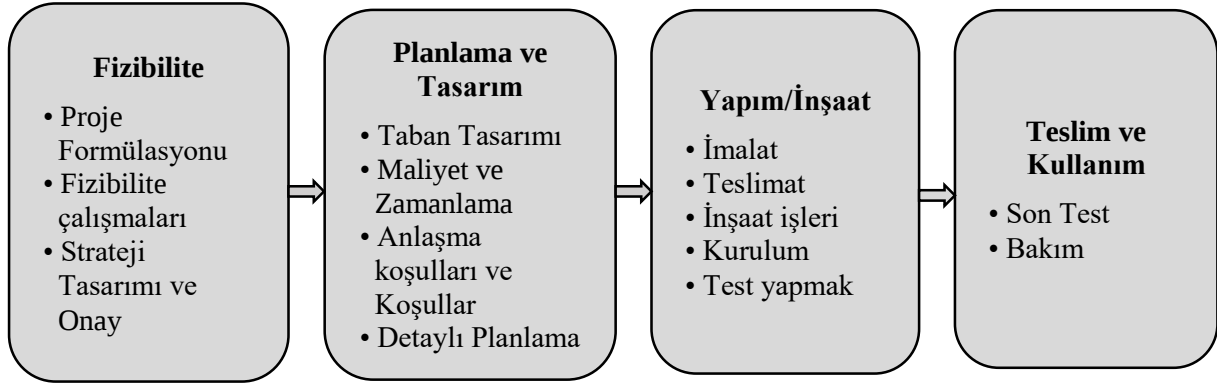
Yayınlanan rapordan üç yıl sonra mimari uygulamaların yönetimini sistematikleştirmek için yayınlanan kitapta (RIBA, 1965) çalışma planının son kısmı olarak ‘geri bildirim’ dahil edilmiştir. Burada, mimarların gelecekteki işleri için, bina tamamlandıktan iki-üç yıl sonra müşteriyle/kullanıcıyla birlikte binayı incelemesi önerilmiştir (Cooper, 2001).

ABD’deki İskan sürecinde değerlendirme çalışmalarının ilk örnekleri kullanıcı profilinin işbirlikçi olmaları nedeniyle yurtlara yönelmiştir. 1960’ların ikinci yarısında ilk çevresel değerlendirmeler ve profiller geliştirilmiştir.

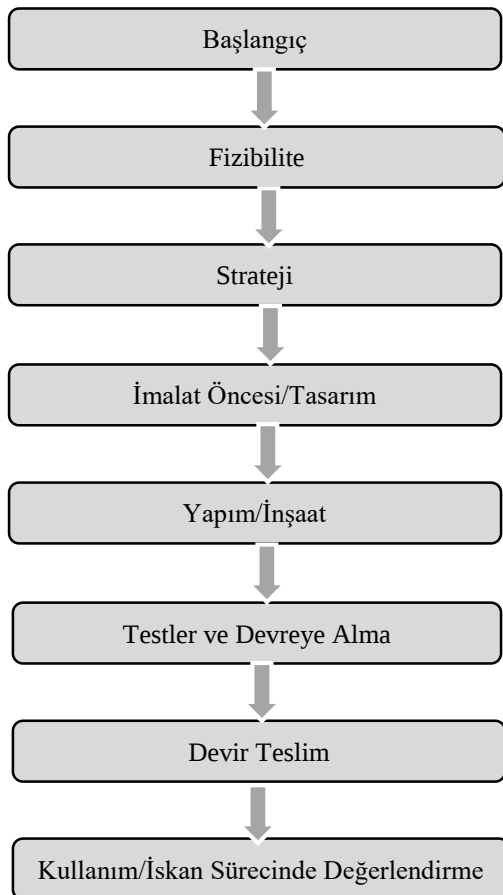
1970’lerde hastanelerde, toplu konutlarda, okullarda, askeriyelerde çok yönlü değerlendirme yaklaşımları kullanılmıştır.

¹ Uluslararası literatürde Post-Occupancy Evaluation (POE) olarak karşılaşılan yöntem, tez kapsamında İskan Sürecinde Değerlendirme (İSD) olarak çevrilmiştir. Literatür taramasında yerli kaynaklarda yöntemin Doluluk Sonrası Değerlendirme, Kullanım Sürecinde/ Sonrasında Değerlendirme(KSD) olarak kullanıldığı da görülmüştür. Bununla birlikte İskan Sürecinde Değerlendirme şeklinde kullanılmasının daha doğru olduğu tez danışmanı tarafından önerilmiştir.

1980'lerde özel sektörde, hastane, okul ve ofis tasarımı konularında kullanıcıların memnuniyeti ile ilgili bir dizi İSD gerçekleştirilmiştir. Yıllar içinde, İskan Sürecinde Değerlendirmenin kavramsal tabanı zamanla büyümüştür (Preisner, 1994).

Şekil 2.5. İnşaat projeleri yaşam döngüsü (PMBOK, 2000, s. 15)

Şekil 2.6. Proje yönetimi için uygulama kodu (Blackwell, 2014, s. 5)

İSD de ölçülebilen, kullanıcıların memnuniyetidir. İSD, bir yapının kullanıcılarının ihtiyaçları, faaliyetleri ve hedefleri ile ilgili sorunları konu alarak; kullanıcıların psikolojik ihtiyaçlarının, tutumlarının, memnuniyetlerinin değerlendirilmesini içerir (Preiser, 1994).

Kullanıcı memnuniyeti üzerine Grönroos, tasarımın iyi ya da kötü olmasının kullanıcı tarafından algılanan ‘kalite’ kavramı ile ilgili olduğundan bahsetmiştir. Grönroos, kullanıcının kullanım sonrasındaki algısının, kullanımdan önceki beklentilerine bağlı olarak değişeceğinden bahsetmiş ve buna ‘algılanan hizmet kalitesi modeli’ adını vermiştir. Bu modele göre, kullanıcı tarafından algılanan hizmetin kalitesi, kullanıcının beklentileri ve kullanım sırasındaki deneyimleri arasındaki karşılaştırmanın sonucudur. Deneyimlenen kalite beklenen kaliteyi aşarsa, “algılanan toplam kalite” pozitifdir. Deneyimlerin sonucu beklentileri karşılamazsa algılanan kalite düşüktür. Yani nihai başarının belirlenmesinde gerçekleşen performanstan ziyade ilk beklentiler büyük rol oynamaktadır (Grönroos, 1984).

Bir bina performans değerlendirmesi (BPE) bir binanın tüm yaşam döngüsünü değerlendirirken; İskan Sürecinde Değerlendirme(İSD) bina kullanımı(iskan) sonrasına odaklanmaktadır (Persky ve diğ., 2018).

Bir bina projesinin planlama, programlama, tasarım, inşaat ve kullanım aşamalarında çeşitli değerlendirmeler yapılmaktadır. Bunlar, yapısal testler, zemin testi, mekanik sistemlerin performans kontrolleri gibi genellikle teknik değerlendirmelerdir. Teknik testler binadaki bazı fiziksel sistemleri ilgili mühendislik veya performans kriterlerine göre değerlendirirken; binayı kullanıcı ihtiyaçları, hedefleri, işlevsellik ve performans açısından değerlendirmezler.

Bina teknolojik olarak üstün özelliklere sahip olabilir ancak kullanıcılar için işlevsel olmayan bir ortam meydana getirebilir. Bu nedenle İskan Sürecinde Değerlendirme teknik değerlendirmelerden farklıdır;

- İskan Sürecinde Değerlendirme, bakım, bina işletimi ve tasarımla ilgili konular da dahil olmak üzere bir yapının kullanıcılarının ihtiyaçları, faaliyetleri ve hedefleri ile ilgili sorunları konu alır. Teknik değerlendirmeler ise bir yapı olarak binayı değerlendirir.
- İskan Sürecinde Değerlendirme kriterleri yalnızca teknik performans özelliklerine dayanmaz; fonksiyonel bir program ve bu programdan çıkartılan tasarım kriterlerine dayanmaktadır.

- İskan Sürecinde Değerlendirme, kullanıcı memnuniyetini ölçmesinin yanı sıra akustik, aydınlatma gibi bina performans ölçümlerini de içermektedir.
- İskan Sürecinde Değerlendirme çoğu teknik değerlendirmeden genellikle "daha yumuşaktır". İskan Sürecinde Değerlendirme genellikle psikolojik ihtiyaçların, tutumların değerlendirilmesini içermektedir.
- İskan Sürecinde Değerlendirme bina performansının doğasında var olan başarıları ve başarısızlıkları ölçmeyi amaçlamaktadır (Preiser, 1994).

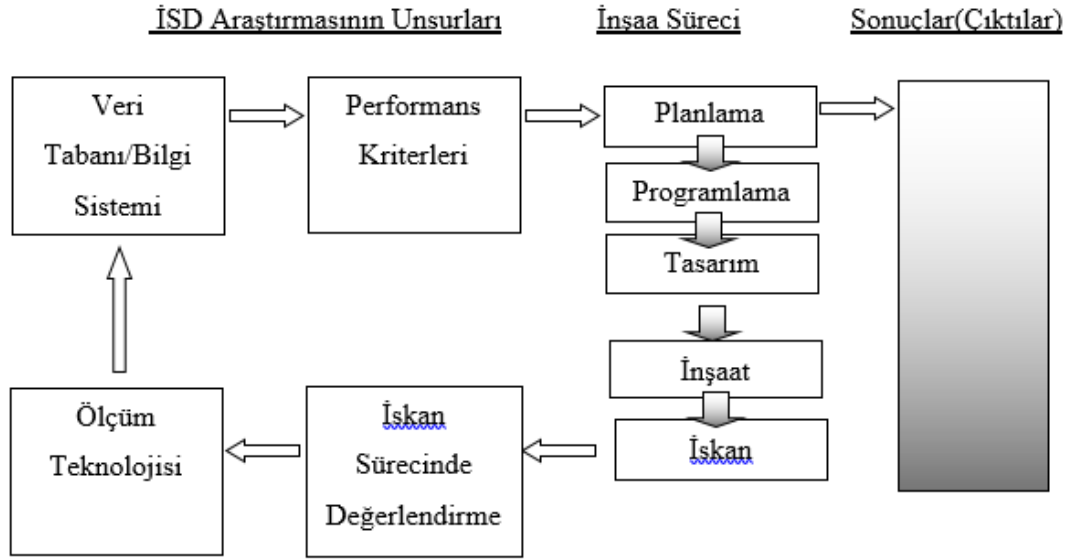
Topraklı ve Bengi (2019), İskân Sürecinde Değerlendirmenin, mevcut yapıların iyileştirilmesini ve gelecekteki tasarımların geliştirilmesini sağlayan önemli bir yöntem olduğundan ve bina performansını ve kullanıcı memnuniyetini artırmayı mümkün kıldığından bahsetmektedir.

Happold (2018) ise İskân Sürecinde Değerlendirmenin;

- Geri bildirim alınırken bina kullanıcılarıyla daha iyi etkileşim sağlanması için önemli bir araç;
- Kanıta ve kaliteli verilere dayalı bir öğrenme kültürü;
- Binalarda neyin iyi çalıştığını ve neyin geliştirilebileceğini anlamanın önemli bir yolu olduğundan bahseder.

Preisier(1994), İskan Sürecinde Değerlendirme-İSD (Post-Occupancy Evaluation-POE)'nin üç seviyesinden bahsetmektedir. Bunlar; (1)Göstergeci(Indicative), (2)Araştırmacı(Investigative) ve (3)Tanısal(Diagnostic) İskan Sürecinde Değerlendirmedir. Her bir üst seviye önceki seviyeden daha kapsamlı veri toplanmasını gerektirir;

- Göstergeci İSD(Indicative POE), bir binanın performansının güçlü ve zayıf yönlerinin bir göstergesidir. Tesisin gözden geçirilmesini, gözlemler ve görüşmeler yapılmasını içerir.
- Araştırmacı İSD(Investigative POE), belirli bir yapı türü hakkında literatür araştırmalarını, performans standartlarını ve kılavuzları da inceler.
- Tanısal İSD(Diagnostic POE), fiziksel ve çevresel koşulların ölçülmesini de içerir (Preiser, 1994, s. 97).

Şekil 2.7. Performans değerlendirme araştırma çerçevesi (Preiser, 1994)

Şekil 2.7’de gösterildiği gibi, döngüsel çerçeve; (1) ölçüm teknolojisi, (2) veri tabanları ve bilgi sistemleri (3) binalar için performans kriterlerinin geliştirilmesi olmak üzere üç önemli özellik içerir:

Ölçüm Teknolojisi:

Ölçüm teknolojisi veri toplama ve İSD analizi yaparken görüşmeler, anketler, doğrudan araştırmalar, insan davranışları, ışık ölçümü, iç mekan hava kalitesi ve akustik seviyeler, video ve zaman aralıklı film kameralarla kayıt, fotoğrafçılık vb. gibi teknolojide kullanılan tüm teknik ve teknolojik yardımcıları kullanılmaktadır.

Bugüne kadar, ölçüm teknolojisi ve yöntemlerinin standardizasyonu çok azdır veya hiç yoktur.

Veri Tabanları, Bilgi Sistemleri:

Uygun ölçüm teknolojisi ile toplanan veriler veri tabanlarına, İSD sonuçlarını içeren bilgi sistemlerine kaydedilmektedir.

Performans kriterleri:

Performans kriterleri ve yönergeleri belirli bir bina türü için veri tabanlarından / bilgi sistemlerinden geliştirilmektedir.

Bunlar genellikle teknik kılavuzlarda, tasarım kılavuzlarında veya özel veri tabanlarında belgelenmiştir.

Performans kriterleri ve tasarım yönergeleri tüm bina teslim sürecini beslemekte ve böylece bina performansını sürekli iyileştirme döngüsünü tamamlamaktadır (Preiser, 1994).

Cooper(2001), İngiltere'de İskan Sürecinde Değerlendirme için yeni bir araştırma gündeminin ortaya çıktığından bahseder. Cooper bu araştırmaları üçe ayırır; (1) bina yapımının iyileştirilmesine yönelik, bir 'tasarım' yardımı olarak İSD, (2) özellikle organizasyonel verimlilik ve iş üretkenliği için bina performansını ölçerek geribildirim almak amacıyla 'yönetim' yardımı olarak İSD, (3) Sürdürülebilirlik açısından ilerlemeyi ölçmek için bir 'kıyaslama' yardımı olarak İSD.

Cooper(2001)'e göre,

-Bir defaya mahsus, belirli bir zamanda bir binanın mutlak performansını, kaynak tüketiminin yüzdesini ölçmek için bir araç olarak,

-Bir binanın yaşam süresi boyunca hizmetlerinin ve diğer bileşenlerinin performansını artırmak ve binanın ömrünü uzatmak için İskan Sürecinde Değerlendirme kullanılabilir.

Çizelge 2.9’da Blackwell’in (2014) oluşturduğu İSD rehberi detaylı olarak verilmiştir.

Çizelge 2.9. İskan Sürecinde Değerlendirme Rehberi (Blackwell, 2014, s. 313)

1-İSD Stratejisini Tanımlamak	Değerlendirme ihtiyaçlarını belirlemek. Ekibi oluşturmak(iç/dış) Sürecin tamamının sorumlusunu belirlemek
2-Yaklaşım Karar Vermek	Neyin ve kimin tarafından değerlendirilmesi gerektiğini belirlemek Bu aşamanın sorumlusunu tanımlamak Öncelikleri, zamanlamayı, bilginin dağıtımını gözden geçirmek Veri toplama ve kıyaslama metodolojisini değerlendirmek
3-Özet Geliştirmek	Ne, nasıl, ne zaman ve kim tarafından yapılacak Paydaşları düşünmek Risk değerlendirmesi yapmak ve problem çözmek Bu aşamanın sorumlusunu belirlemek
4-Teslimat Planı Yapmak	Veri toplama araçlarını hazırlamak (anket soruları vb.) Mülakatlar vb. İçin zaman çizelgeleri ve ajandalar hazırlamak Geri bildirimlerin ne zaman ve kimden alınacağını düşünmek Bu aşamanın sorumlusunu belirlemek
5- Değerlendirme yapmak	Veri toplamak Toplanan verileri analiz etmek Bu aşamanın sorumlusunu belirlemek
6- Rapor Hazırlamak	Bulguların geri bildirimini yapmak Dağıtım kimin, ne zaman ve nasıl yapacağını belirlemek Raporlama yapısını ve yöntemini göz önünde bulundurmak Bu aşamanın sorumlusunu belirlemek
7- Sonuca Ulaşmak	Bilgileri kimin, ne zaman ve nasıl kullanacağını belirlemek Bulguların sürekli kullanılabilirliği konusu üzerinde düşünmek Bulguların dışarıya dağıtımını düşünmek Bu aşamanın sorumlusunu belirlemek

2.3.2. Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

Literatür incelemesinde karşılaşılan, adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmalarından örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Mimar ve Tasarım Sürdürülebilir Tasarım Liderleri tarafından hazırlanan ‘Kullanım Sonrası Değerlendirme Anket Raporu’nda bir ilkokul binası kullanıcı memnuniyeti açısından İSD yöntemiyle değerlendirilmiştir. İSD için kullanıcılara anket uygulanmıştır. Anket, ofis düzeni, ofis mobilyaları, termal konfor, hava kalitesi, aydınlatma, akustik, bina temizliği ve bakımı bölümlerini içermektedir (Hiromoto, 2015).

Happold (2018)’ un başyazarlığını yaptığı Old Oak and Park Royal Development Corporation (OPDC) tarafından hazırlanan ‘OPDC İskan Sonrası Değerlendirme Çalışması’nda sunulan raporda, biri konut diğeri konut dışı olmak üzere iki kullanıcı anketi şablonu geliştirilmiştir. Bu şablonlar şu kriterleri içermektedir;

- Sıcaklık - termal konfor
- Kontroller - kullanım kolaylığı
- Aydınlatma - gün ışığı, elektrikli aydınlatma
- Enerji - kamu hizmetleri faturaları, enerji bilinci
- Su - su basıncı, içme suyu, geri dönüştürülmüş sistemler
- Tasarım - bina, görünüm, yerleşim düzeni
- Hava kalitesi - iç koşullar, dış koşullar
- Gürültü - iç gürültü, dış gürültü
- Güvenlik - gündüz / gece güvenlik, ev güvenliği
- Atık - depolama, geri dönüşüm, sığınma alanları
- Ulaşım - bisiklet, hizmetlerin sıklığı, trafik
- Kamusal alanlar ve açık alan - alanların boyutu ve kalitesi
- Kamu olanakları - eğitim, sağlık, toplum, perakende, yiyecek
- Kimlik ve topluluk - imaj, topluluk ruhu, satın alma (Happold, 2018).

Hamida ve Hassanain(2020) ‘Uyarlanabilir Olarak Yeniden Kullanılan Binaların Kullanım Sonrası Değerlendirmesi: Suudi Arabistan'da Bir Ofis Binası Örneği’ adlı iskan sürecinde değerlendirmenin (POE) bulgularını sunduğu makalesinde; ofis binasına dönüştürülen bir öğrenci konutu tesisini alan çalışması olarak seçmiştir. Seçilen binada iskan sürecinde değerlendirme yapılarak yapının performansının teknik ve işlevsel unsurları değerlendirilmiştir.

Çalışmada, performansın teknik unsurları olarak termal konfor, görsel konfor, akustik konfor, iç hava kalitesi, yangın güvenliği ve sıhhi tesisat hizmetleri olarak altı başlık; performansın işlevsel unsurları olarak, iç ve dış yüzeyler, mobilya, ofislerin dağılımı ve yerleşimi, bilgi teknolojileri ve güç dağıtımı, otopark ve diğer olanaklar olarak altı başlık belirlenmiştir. Belirlenen bu on iki başlık üzerinden alan çalışması olarak seçilen bina İSD yöntemiyle incelenmiştir (Hamida ve Hassanain, 2020).

Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları EK-3’te yer almaktadır.

İlgili çalışmalarda ele alınan ortak ölçütler

- Sıcaklık - Isıl konfor
- Aydınlatma-Görsel konfor
- Gürültü-Akustik konfor
- Hava Kalitesi
- Bina Tasarımı-Ofis Mobilyaları

2.3.3. Adliye binalarına yönelik İSD çalışmaları

Literatür incelemesinde karşılaşılan, adliye binalarına yönelik İSD çalışmalarından örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Learning from Our Buildings: A State-of-the-Practice Summary of Post-Occupancy Evaluation(2001) kitabının ekinde bulunan U.S. Marshal Service (1997) tarafından hazırlanmış ‘Genel Hizmet Yönetimi Kriterlerine Dayalı POE Örneği’, adliye binalarına yönelik İSD anketini içermektedir. Çalışma ile bina kullanıcılarının bina tasarımından memnuniyet düzeylerinin ölçülmesi ve elde edilecek verilerin gelecekte yapılacak federal binalar ve ABD adliye binalarının tasarım iyileştirilmesinde kullanılması amaçlanmıştır.

Çalışmada kullanıcılara, bina bölümlerinin genel kalitesi, duruşma salonlarının kalitesi, adli personel ofislerinin genel özelliklerinin kalitesi, binadaki ortak kullanım alanlarının kalitesi, binada kullanılan malzemelerin kalitesi, bir bütün olarak binanın kalitesi, birincil çalışma alanlarının kalitesi ile ilgili sorular sorulmuştur. Soruların cevapları değerlendirilirken beşli likert ölçeği kullanılmıştır.

Kullanıcılara sorulan açık uçlu sorularda ise; kullanıcılar için verimli bir çalışma ortamı oluşturulabilmesi için binada olması gereken en önemli beş özellik, binada eksik olduğunu düşündükleri önemli alanlar ve tesisler, binanın tümünde ve çalışma ofislerinde en fazla sevdikleri iki şey, binanın tümünde ve çalışma ofislerinde en az neyi sevdikleri, mevcut bina ve daha önceki çalıştıkları binayı karşılaştırdıklarında hangisini tercih edecekleri sorulmuştur.

Persky ve diğ. (Persky, Farbstein, & Farling, 2018) ‘Adliyeler için İskan Sonrası Değerlendirme Araç Seti’ çalışmasında, binanın tasarım özellikleri, binada kullanılan malzemeler, binadaki sistemler hakkında sorulan sorular ile kullanıcıların adliye binası tasarımından ne ölçüde memnun olduklarının belirlenmesi hedeflenmiştir. Çalışma ile bina için gerekli olan iyileştirmelerin belirlenmesi ve gelecekte yapılacak adliye binaları için tasarım yönergeleri geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada bina kullanıcılarına, bina girişindeki yönlendirme/danışma, ön büro, oturma alanı; duruşma salonlarındaki ses ve görüntü sistemleri, projektörler/ekranlar, erişim kontrolleri; duruşma salonlarının boyutu ve duruşma salonları önündeki bekleme alanlarının yeterliliği konularında memnuniyetleri sorulmuştur.

Adliye binalarına yönelik İSD çalışmaları EK-4’te yer almaktadır.

Adliye binalarına yönelik İSD çalışmaları kapsamında karşılaşılan çalışmalardan U.S. Marshal Service (1997) tarafından hazırlanmış ‘Genel Hizmet Yönetimi Kriterlerine Dayalı POE Örneği’nde adliye binasındaki bölümlerin kalitesine, kullanıcıların binada sevdikleri ve sevmedikleri kullanımlara yönelik sorular sorulurken; Persky ve diğ.(2018) ‘Adliyeler için İskan Sonrası Değerlendirme Araç Seti’ çalışmasında danışma, ön büro, duruşma salonları ile ilgili kullanıcı memnuniyetine yönelik sorular sorulmuştur. *İlgili çalışmalarda ele alınan ortak ölçütün*, yalnızca ‘Duruşma Salonu Büyüklüğü ve Kalitesi’ olduğu görülmüştür.

3. METOD VE ALAN ÇALIŞMASI

Yargısal faaliyetlerin yürütüldüğü yer/mekan olarak adliyeler, yargı ve halkın buluşma noktası olması, yargısal işlemlerin etkin bir şekilde, aksamadan yürütülmesine fiziki koşulları ile katkı sağlamasının yanı sıra yargının bir nevi temsil görevini de üstlenmektedir.

Ülkemizde özellikle son yıllarda oldukça fazla sayıda adliye binası yapılmış ve yapılmaya da devam etmektedir. Yapılan bu adliye binalarının kullanıcıların ihtiyaçlarını ne ölçüde karşılayabildiği ve kullanıcıların binadan ne ölçüde memnun oldukları ile ilgili çalışmaların sayısının oldukça az olduğu görülmüştür.

Bir adliye binasının kullanıcıların ihtiyaçlarına yanıt verip vermediğini, kullanıcıların binadan ne ölçüde memnun olduklarını görmek için adliye binasının kullanımı sırasında bir İskan Sürecinde Değerlendirme yapılarak adliye binasının performansı değerlendirilmeye çalışılmıştır.

3.1. Araştırma Yöntemi

Bina kullanımı(iskan) sonrasına odaklanarak, binalarda neyin iyi çalıştığını ve neyin geliştirilebileceğini anlamının bir yolu olan İskân Sürecinde Değerlendirme(İSD) yöntemi, mevcut yapıların iyileştirilmesini ve gelecekteki tasarımların geliştirilmesini, bina performansını ve kullanıcı memnuniyetini artırmayı mümkün kılmaktadır.

Bunu yaparken, doğrudan araştırmalar, görüşmeler ve anketler gibi veri toplama yöntemleri kullanılmaktadır.

Bina kullanıcıları memnuniyetinin ölçülmesini amaçlayan bu alan çalışmasında seçilen adliye binası İSD yöntemiyle incelenmiştir. İSD kapsamında yapılan alan çalışması iki basamakta gerçekleştirilmiştir; ilk saha araştırmasında anket uygulaması yapılarak bina kullanıcılarının görüşleri alınmıştır. Elde edilen verilerden yola çıkarak yapılan ikinci saha araştırmasında strüktüre görüşme yöntemiyle bina kullanıcılarının görüşleri alınmıştır.

Blackwell(2014)'ten faydalanarak hazırlanmış olan, tez sürecinde takip edilen İSD basamakları aşağıdaki çizelgede yer almaktadır;

Çizelge 3.1. Blackwell(2014)'ten faydalanarak hazırlanan tez sürecinde takip edilen İSD akış şeması.

1-İSD Stratejisinin Tanımlanması	•İSD kapsamında çalışma strüktürünün hazırlanması, •Çalışmanın yapılacağı bina ile ilgili bina kullanıcılarına yönelik görüşme sorularının hazırlanması, •Araştırma takviminin belirlenmesi.
2-Yaklaşım Kararı Verilmesi	•Alan çalışmasının yapılacağı binanın yerinde incelenmesi, •Bina kullanıcılarından personel, vatandaş ve avukat ile görüşmeler yapılarak soruların anlaşılabilirlik düzeyinin ve verilen cevapların test edilmesi, •Binanın fotoğraflarının çekilmesi.
3-Özet Geliştirilmesi	•Yapılan görüşmelerde elde edilen verilerin değerlendirilmesi, •Binada yapılan gözlemler ve elde edilen veriler sonucunda, araştırma kapsamının bina kullanıcılarından yalnızca adliye personeli ile sınırlı kalmasına karar verilmesi, • Adliye personeline yönelik görüşme sorularının düzenlenmesi.
4-Teslimat Planı Yapılması	• Adliye personeli ile görüşmeler gerçekleştirilmesi.
5- Değerlendirme Yapılması	•Elde edilen verilerin düzenlenmesi ve tablolara aktarılması, •Verilerin SPSS programı ile değerlendirilmesi, •İlk çalışmadan elde edilen veriler sonucunda ikinci görüşme için soruların hazırlanması ve ikinci görüşmenin gerçekleştirilmesi, •İkinci görüşmeden elde edilen verilerin düzenlenmesi, tablolara aktarılması ve SPSS programı ile değerlendirilmesi.
6- Rapor Hazırlanması	•Değerlendirme ve incelemeler sonucu elde edilen bilgilerin tez formatına uygun olacak şekilde çalışmaya aktarılması, •Alan çalışmasının yapıldığı bina hakkında mevcut durumun analiz edilmesi, çıkarımlar ve sonucun hazırlanması.
7- Sonuca Ulaşılması	•Tez kapsamında elde edilen sonuçların raporlanması.

3.2. Çalışılan Binanın Seçimi

Yapılan İskan Sürecinde Değerlendirme için Yeni Bolu Adalet Sarayı binası seçilmiştir. Binanın(Resim 3.1.) seçilmesinde; adliye binasının proje çalışmalarının gözlemlenmiş olması, binanın projelendirme süreci hakkında bilgi sahibi olunması, bina kullanıma açıldıktan sonra binaya yapılan ziyaretler sırasında binadaki mevcut durumun görülmüş olması etkili olmuştur.

Resim 3.1. Yeni Bolu Adalet Sarayı (Mimar: A. Yağmur Topraklı. Fotoğraf: Erol Kömür. Fotoğraf, Bolu Cumhuriyet Başsavcılığı'nın izniyle kullanılmaktadır.)

Yeni Bolu Adalet Sarayı hizmete açılmadan önce hizmet veren eski adliye binası, 3.452 m² kapalı alana sahip bir ana bina ve 800 m² kapalı alana sahip bir ek binadan oluşmaktadır.(Resim 3.2.) (URL-5, 2020) Zaman içerisinde eski adliye binasının fiziki koşullarının yetersiz kalması sebebiyle yeni bir adliye binası ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bunun üzerine yapımı için çalışmalara başlanılan yeni adliye binası(Resim 3.1) 2018 yılında kullanıma açılmıştır.

Resim 3.2. Eski adliye binası (URL-5, 2020)

3.3. Çalışılan Binanın Tanımı ve Özellikleri

2014 yılında proje çalışmaları başlayan Bolu Adalet Sarayı binası, 2018 yılında hizmete açılmıştır. Binanın toplam kapalı alanı 28.400 m² olup; bina, savcılık ve mahkemeler bloğu olmak üzere birbiriyle bağlantılı iki bloktan oluşmaktadır. Savcılık bloğu bodrum, zemin ve 3 normal kat olmak üzere toplam 5 katlı; mahkemeler bloğu bodrum, zemin ve 6 normal kat olmak üzere toplam 8 katlıdır.

Binanın projelendirmesinde 184 adet açık, 39 adet kapalı otopark olmak üzere toplam 223 araçlık otopark alanı planlanmıştır.

Resim 3.3. Bolu Adalet Sarayı(Mimar: A. Yağmur Topraklı. Fotoğraf: Erol Kömür. Fotoğraf Bolu Cumhuriyet Başsavcılığı'nın izniyle kullanılmaktadır.

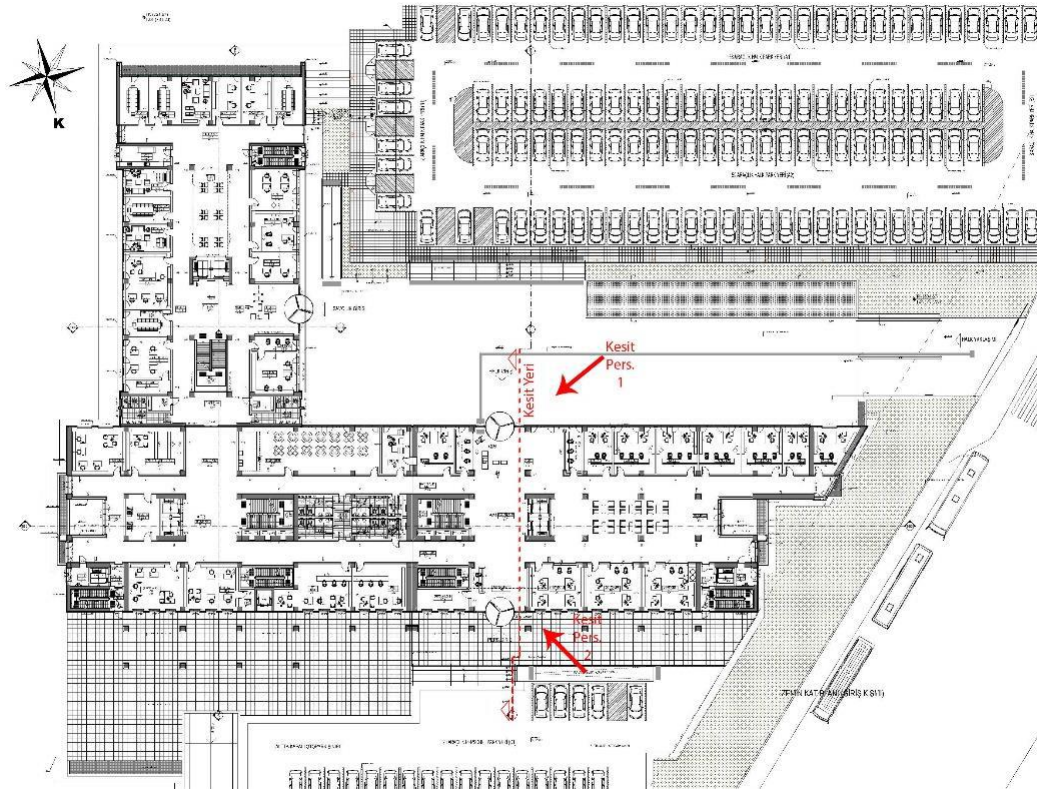
Zemin katta danışma, ön büro, halk kafeterya, evrak kayıt, adli görüşme odaları ve ofis birimlerine yer verilmiştir.(Resim 3.4.) 1. ve 2. Katlarda duruşma salonları yer almaktadır. Duruşma salonlarının bulunduğu katlarda halk için serbest alan, personel için kısıtlı alanlar oluşturulmuştur. (Resim 3.5.) 3., 4., 5. ve 6. Katlarda ofis birimleri yer almaktadır. (Resim 3.6.) 7. Katta ise personel yemekhanesi ve çok amaçlı salon bulunmaktadır. (Resim 3.7.)

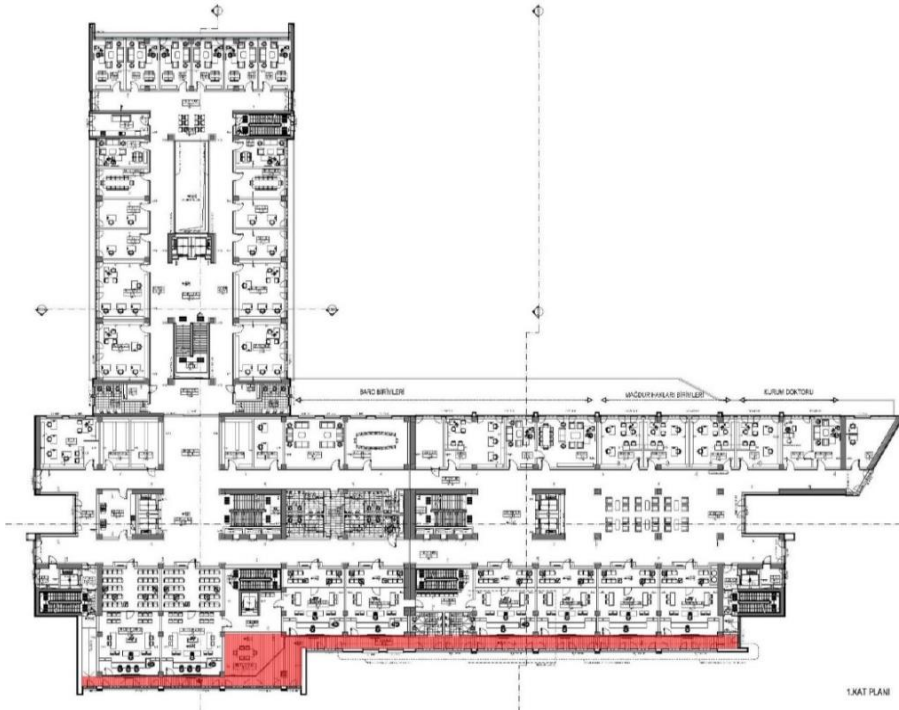
Resim 3.4. Bolu Adalet Sarayı Binası Ön Cephe Kesit Perspektifi (1) (Topraklı, 2019 s. 1922)

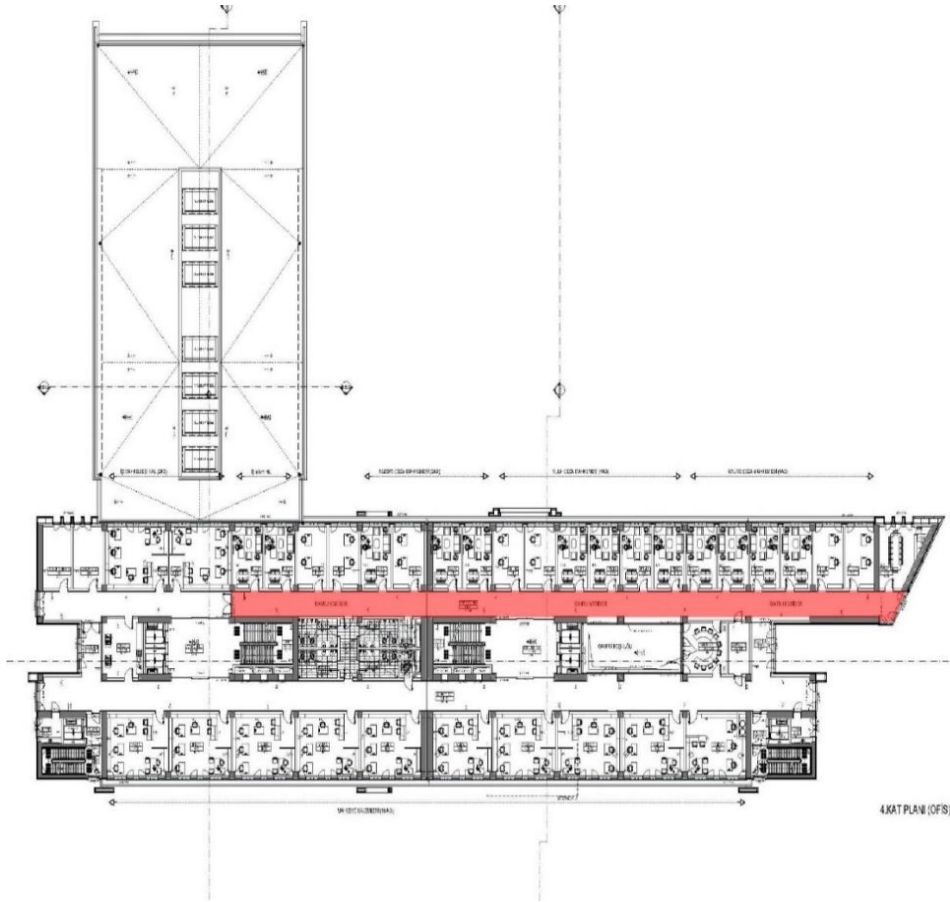
Resim 3.5. Bolu Adalet Sarayı Binası Arka Cephe Kesit Perspektifi (2) (Topraklı, 2019 s. 1922)

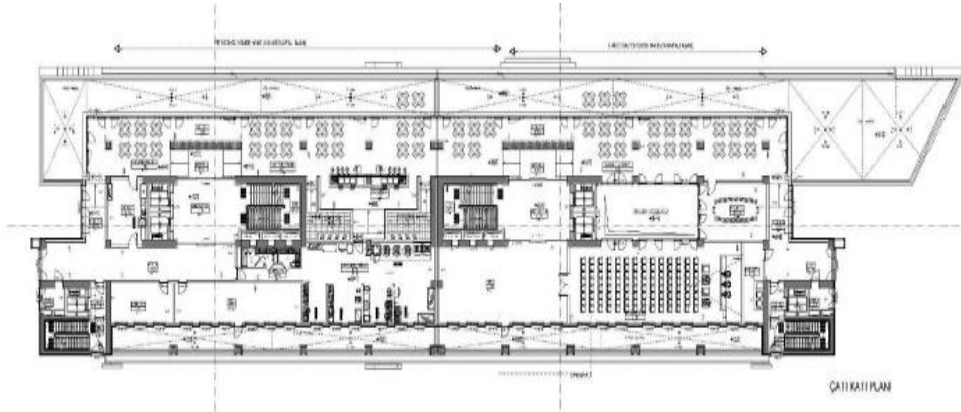
Resim 3.6. Bolu Adalet Sarayı Binası Zemin Kat Planı (Topraklı, 2019 s. 1923)

Resim 3.7. Bolu Adalet Sarayı Binası 1. Kat Planı (Topraklı, 2019 s. 1923)

Resim 3.8. Bolu Adalet Sarayı Binası 4. kat planı (Topraklı, 2019 s. 1924)

Resim 3.9. Bolu Adalet Sarayı Binası 7. kat planı (Topraklı, 2019 s. 1924)

3.4. Birinci Çalışma: İskan Sonrası Değerlendirme İçin Genel Anket Çalışması

Yeni Bolu Adalet Sarayı binasında yapılan birinci çalışmada adliye personeli ile İSD için genel anket çalışması yapılarak kullanıcıların bina hakkında görüşleri alınmıştır.

3.4.1. Çalışmanın evreni ve örneklem büyüklüğü

Anket çalışması, Bolu Adalet Sarayı'nda görev yapan personellerden faydalanılarak yapılmıştır. Bu açıdan araştırma için belirlenen çalışma evrenini Bolu Adalet Sarayı personeli oluşturmaktadır. Yetkililerden edinilen bilgiye göre, adliye binasında toplam 285 adli yargı personeli görev yapmaktadır.

Çalışmada kitleyi temsil edebilmek için tanımlayıcı araştırmalarda örneklem büyüklüğü belirleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemle göre örneklem sayısı hesabı için;

$n = (N \cdot t^2 \cdot p \cdot q) / (d^2 \cdot (N - 1) + t^2 \cdot p \cdot q)$ formülü kullanılmıştır.

n = Örneklem alınacak kişi sayısı=?

N = Hedef kitledeki(evrendeki) kişi sayısı=285

p =İncelenen olayın hedef kitlede bulunma olasılığı=%50

q = İncelenen olayın hedef kitlede bulunmama olasılığı $(1 - p) = \%50$

t =Belirli bir anlamlılık düzeyinde (%95 güven seviyesinde) t tablosuna göre bulunan değer(1,96)

d = Kabul edilen örneklem hatası (%10)

$n = [285 \cdot (1,96)^2 \cdot 0,5 \cdot 0,5] / [(0,1)^2 \cdot (285 - 1) + (1,96)^2 \cdot 0,5 \cdot 0,5] = 72,02 \cong 73$ kişi olarak bulunmuştur.

Bu formüle göre ,minimum 73 kişilik bir örneklem gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın doğruluğu ve daha az hata payı için 106 kişilik bir örneklem seçilmiştir.

3.4.2. Anket sorularının hazırlanması

Adliye kullanıcılarının adliye binası tasarımından ne kadar memnun olduğunu görmek, adliye binası tasarımının, kullanılan malzemelerin ve sistemlerin ne kadar iyi çalıştığını öğrenmek, kullanıcı memnuniyetini ölçmek, bina için gerekli olan ve ilerleyen zamanlarda yapılabilecek herhangi bir bakım varsa tespit edebilmek, gelecekte yapılacak adliye binaları tasarımı için yönergeler oluşturabilmek bu çalışmanın amaçlarıdır.

Bunun yanı sıra çalışma yapılan adliye binasının performansının değerlendirilerek, bina kullanıcılarına geri bildirimde bulunulmasına ve adliye binasında varsa eksikliklerin tamamlanmasına, düzeltilmesi gereken hususların düzeltilebilmesine imkan sağlanması çalışmanın bir diğer amacıdır.

Adliyeye yapılan ilk ziyaretlerde kullanıcılarla adliye binasına dair görüşmeler yapılmıştır. Anket soruları hazırlanırken yapılan bu gözlemler ve görüşmeler göz önünde bulundurularak sorular hazırlanmıştır. Ayrıca anket sorularının hazırlanmasında Persky ve diğ. (Persky, Farbstein, & Farling, 2018) ‘Adliyeler için İskan Sonrası Değerlendirme Araç Seti’ çalışmasından da faydalanılmıştır. Sorular hazırlanırken kullanıcılara kısa ve net sorular yöneltilmesine özen gösterilmiştir. Katılımcılara açık uçlu sorular da sorularak konu hakkındaki görüşlerini sınırlandırmadan dile getirebilmeleri amaçlanmıştır. Farklı meslek gruplarının bina hakkındaki görüşlerini öğrenerek kıyaslayabilmek açısından sorular olabildiğince farklı meslek grubundan çalışana yöneltilmeye çalışılmıştır.

Adliye binalarında vatandaş, avukat, personel ve işletmeci perspektifi bulunduğu görülmüştür. Alan çalışması için başlangıçta personel, vatandaş ve avukat için ayrı sorular hazırlanmış fakat yapılan ön çalışmalarda edinilen izlenimler sonucunda ve zaman kısıtlılığından dolayı bu çalışmanın yalnızca adliye personeli kullanıcı perspektifi ile sınırlı kalmasına karar verilmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma kapsamında yalnızca adliye personeli ile görüşmeler yapılmış, vatandaş ve avukat ile adliye binası hakkında görüşme yapılamamıştır. Cumhuriyet Başsavcısı bir adliye personeli olmasıyla birlikte, adliye binasının işletiminden de sorumlu olduğu için işletmeci kimliği de bulunmaktadır. Bu çalışma kapsamında Cumhuriyet Başsavcısı yalnızca adliye personeli kimliği ile ele alınmıştır.

Anket soruları adliye personeline elden dağıtılmış ve sorulara cevap vererek çalışmaya katılmaları teklif edilmiştir. Soruları katılımcılara dağıtıldıktan ve gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra verilecek cevapları etkilememek için katılımcılar yalnız bırakılmıştır. Katılımcılara soruları cevaplamaları için yeterli süre sağlandıktan sonra anket formları katılımcının kimliğini belli etmeyecek şekilde rastgele toplanmıştır. Yapılan görüşmelere toplam 106 adliye kullanıcısı katılmıştır. Görüşme yapılan personelin adliyedeki görevlerine göre sayıları ve yüzdeleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.(Çizelge 3.2.)

Çizelge 3.2. Görüşme yapılan personelin adliyedeki görevlerine göre sayıları ve yüzdeleri.

Görüşme Yapılan Personelin Adliyedeki Görevi	Sayı	%
Hakim	5	4,7
Savcı	5	4,7
Yazı İşleri Müdürü	13	12,3
Zabıt Katibi	52	49,1
Mübaşir	8	7,5
Memur	8	7,5
Çalışan Diğer	15	14,2
Toplam	106	100,0

3.4.3. Görüşmelerin yapılması, verilerin toplanması ve analizi

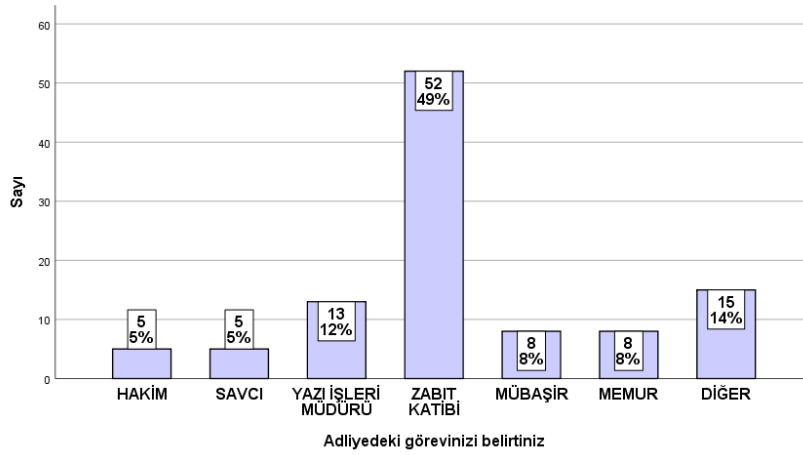
Çalışmanın yapıldığı Bolu Adalet Sarayı ile ilgili veriler, adliye binasına yapılan ziyaretlerde bina kullanıcıları olan hakim, savcı, yazı işleri müdürü, zabıt katibi, mübaşir, memur ve diğer branşlardaki adliye personeli ile anket yapılarak elde edilmiştir. Yapılan çalışma kapsamında; 5 hakim, 5 Cumhuriyet savcısı, 13 yazı işleri müdürü, 52 zabıt katibi, 8 mübaşir, 8 memur ve 15 diğer meslek grubu çalışanı olmak üzere toplam 106 adliye personeli ile adliye binası hakkında anket yapılmıştır.

Anket, soruları yanıtlayacak adliye kullanıcılarına yöneltilen ‘Kullanıcı Profili’ ve adliye binası kullanımına dair soruların yöneltildiği ‘Adliye Binasının Değerlendirilmesi’ bölümlerinden oluşmaktadır. Adliye binası kullanıcılardan doldurmaları talep edilen ankete EK-1’de yer verilmiştir.

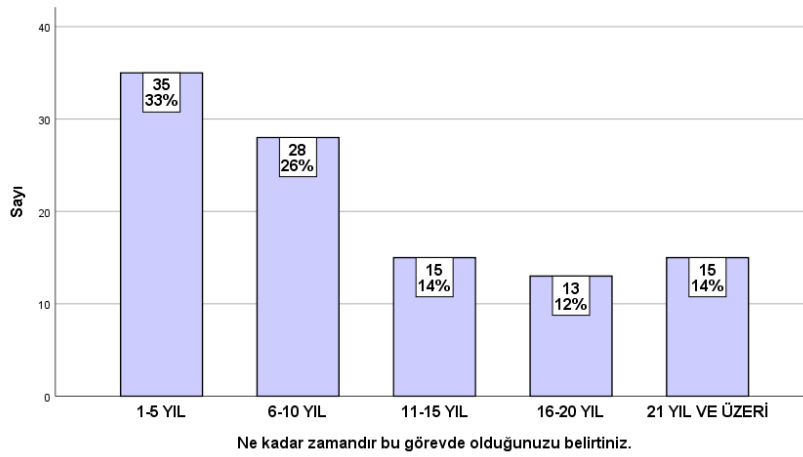
Kullanıcı Profili bölümü, adliye çalışanının adliyedeki görevini, ne kadar zamandır bu görevde olduğunu, söz konusu adliyedeki görev süresini, daha önce başka bir adliyede görev yapıp yapmadığını, eğitim durumunu, yaş aralığını, cinsiyetini ve fiziksel bir engelinin bulunup bulunmadığını konu almaktadır.

Aşağıda Kullanıcı Profili bölümünde sorulan sorulara verilen cevaplara ilişkin bilgiler görülmektedir.

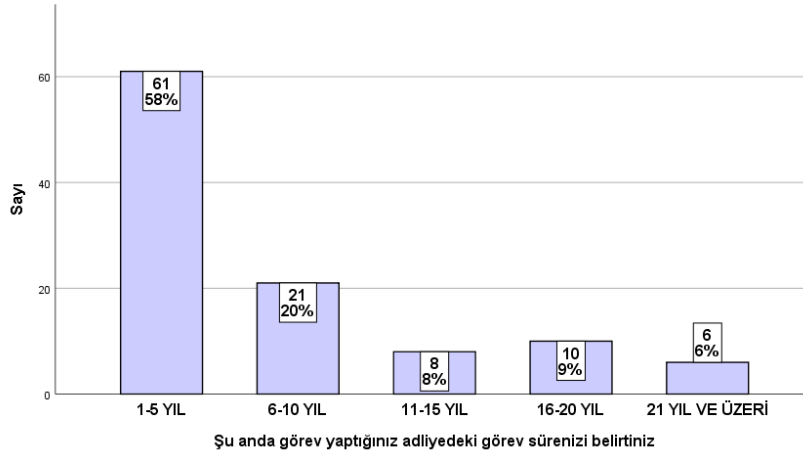
Kullanıcı profili

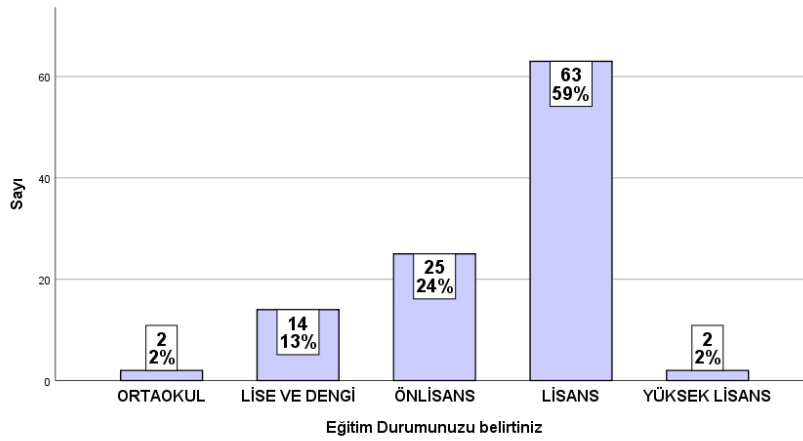
Şekil 3.1. Ankete katılan tüm kullanıcıların çalıştıkları pozisyona göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

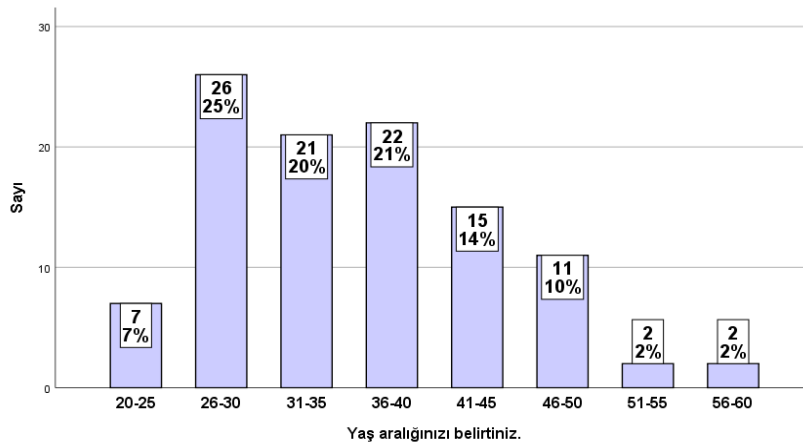
Şekil 3.2. Ankete katılan tüm kullanıcıların ne kadar zamandır bulundukları görevde olduklarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

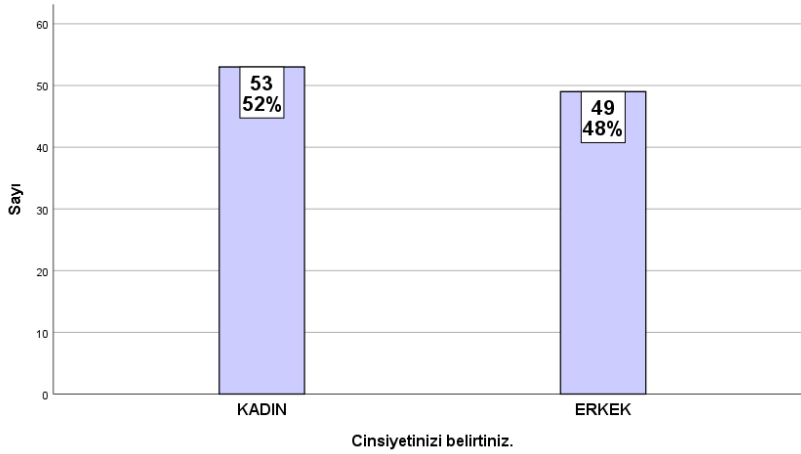
Şekil 3.3. Ankete katılan tüm kullanıcıların mevcut binadaki çalışma sürelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

Şekil 3.4. Ankete katılan tüm kullanıcıların eğitim durumu dağılımı sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

Şekil 3.5. Ankete katılan tüm kullanıcıların yaş dağılımı sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

Şekil 3.6. Ankete katılan tüm kullanıcıların cinsiyet dağılımı sayıları ve yüzdeleri (toplam 102 katılımcı)

Adliye Binasının Değerlendirilmesi

Adliye Binasının Değerlendirilmesi bölümünde; adliye binasına ulaşımın, adliyedeki otopark sayısının, bahçe ve çevre düzenlemesinin, çalışma ortamının fiziki koşullarının ve konforunun, adliye binasındaki birimler arasındaki ulaşımın, adliyedeki danışma masası, ön büro ve kısıtlı alan kullanımının, duruşma salonlarının konumunun, adliye içinde tuvalet ve yemekhane gibi kullanım alanlarına erişim kolaylığının, adliyedeki güvenlik kavramının, yeni adliye binasının kullanıcıların beklentilerini karşılayıp karşılamadığının ölçülmesine yönelik sorular yer almaktadır. Bu kısımda ankete katılan adliye personeline yöneltilen sorularda beşli Likert ölçeği kullanılarak kullanıcıların memnuniyet düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

Ankette bina kullanıcılarına adliye binası hakkında açık uçlu sorular da yöneltilmiştir. Bununla kullanıcılara adliye binasına dair kendi yorumlarını yapabilmeleri ve adliye binası hakkındaki görüşlerini sınırlandırmadan dile getirebilmeleri amaçlanmıştır..

Adliye binası ile ilgili yapılan anket çalışması sonucunda Adliye Binasının Değerlendirilmesi bölümünde adliye personeline yöneltilen sorulara verilen yanıtların yüzde olarak dağılımları Çizelge 3.3'te yer almaktadır. (Çizelge 3.3.).

Çizelge 3.3. Adliye Binasının Değerlendirilmesi bölümünde adliye personeline yöneltilen sorulara verilen yanıtların yüzde olarak dağılımı

Kullanıcılara yöneltilen keşfedici anket soruları	Değerlendirme şartları					
Adliye binasına ulaşım, otopark ve çevre düzenlemesi	kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	kararsızım	katılıyorum	kesinlikle katılıyorum	fikrim yok
B.01. Adliye binasına kolaylıkla ulaşabiliyorum.	5,70%	9,40%	7,50%	32,10%	45,30%	
B.02. Adliye binasının otopark sayısını yeterli buluyorum.	16%	19,80%	17,90%	20,80%	25,50%	
B.03. Adliye binasının bahçe ve çevre düzenlemesini iyi buluyorum.	3,80%	14,20%	17,00%	31,10%	34,00%	
Çalışma ortamının fiziki koşulları	kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	kararsızım	katılıyorum	kesinlikle katılıyorum	fikrim yok
B.04. Çalışma ortamının fiziki koşulları işlerimi verimli bir şekilde yapmama katkı sağlıyor.	2,80%	0,90%	13,20%	40,60%	41,50%	0,90%
B.06. Adliyede bulunduğum sürede işim ile alakalı gitmem gereken birimlere kolaylıkla ulaşabiliyorum.	4,70%	12,30%	7,50%	40,60%	34,90%	
Mahkeme yönetimi sistemi bölümleri	hayır	evet	fikrim yok			
B.07. Adliyenizdeki danışma masası kullanımından memnun musunuz?	20,80%	52,80%	26,40%			
B.08. Adliyenizdeki ön büro uygulamasından memnun musunuz?	5,70%	84,90%	9,40%			
B.09. Adliyenizdeki kısıtlı alan uygulamasından memnun musunuz?	25,50%	39,60%	34,90%			
B.10. Adliyenizde duruşma salonlarının tamamının zemin katta bulunduğu uygulamadan memnun musunuz?	25,50%	51,90%	22,60%			
Ortak kullanım alanlarına erişim	kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	kararsızım	katılıyorum	kesinlikle katılıyorum	fikrim yok
B.11. Çalışma odam ile tuvalet arası kolay ulaşabileceğim makul bir uzaklıkta.	4,70%	7,50%	7,50%	20,80%	57,50%	1,90%
B.12. Öğle arası kullandığım yemekhane kolay ulaşabileceğim makul bir uzaklıkta.	0,00%	0,90%	6,60%	33,00%	53,80%	5,70%
Personel için güvenli çalışma ortamı	kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	kararsızım	katılıyorum	kesinlikle katılıyorum	fikrim yok
B.13. Çalışma ortamında kendini güvende hissediyorum.	6,60%	15,10%	11,30%	31,10%	33,00%	2,80%
Yeni adliye binası hakkında görüşler	kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	kararsızım	katılıyorum	kesinlikle katılıyorum	fikrim yok
B.16. Yeni adliye binasına taşındığımızda, bu bina beklentilerimi karşıladı.	0,90%	6,60%	14,20%	37,70%	34,90%	5,70%
B.17. Yeni adliye binasının büyüklüğü ve adliyedeki odalar ihtiyacımızı karşılıyor.	3,80%	3,80%	7,50%	30,20%	50,90%	3,80%
B.18. Yeni adliye binasında kullanılan malzemelerin kalitesini iyi ve yeterli buluyorum.	11,30%	7,50%	18,90%	37,70%	20,80%	3,80%
B.19. Yeni adliye binasında kullanılan malzemeler ve sistemler bulunduğumuz şehrin iklimine uygun.	5,70%	7,50%	21,70%	39,60%	20,80%	4,70%

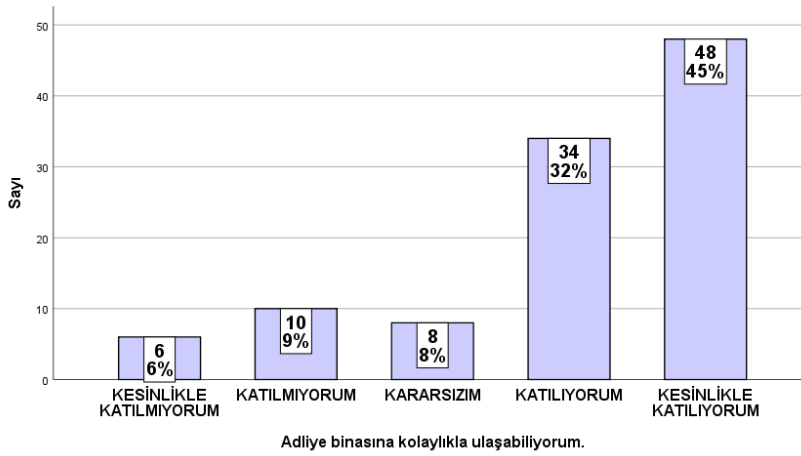
*Anket toplam 106 kişiye uygulanmıştır.

**Tablodaki yüzdeler ilgili seçeneği işaretleyen kişi oranını belirtmektedir.

***Anket değerlendirilirken, ‘kesinlikle katılmıyorum’ ve ‘katılmıyorum’ cevapları kullanıcıların konuya katılmadıkları; ‘kesinlikle katılıyorum’ ve ‘katılıyorum’ cevapları kullanıcıların konuya katıldıkları yorumuyla ele alınmıştır.

Adliye binasına ulaşım, otopark ve çevre düzenlemesi

Ankete katılan bina kullanıcılarının %77 si adliye binasına ulaşımının kolay olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar, adliye binasının şehir içinde merkezi bir konumda bulunduğunu, şahsi araçla, yaya olarak veya toplu taşıma vasıtasıyla adliye binasına ulaşımının mümkün olduğunu, bu nedenle de ulaşım konusunda problem yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

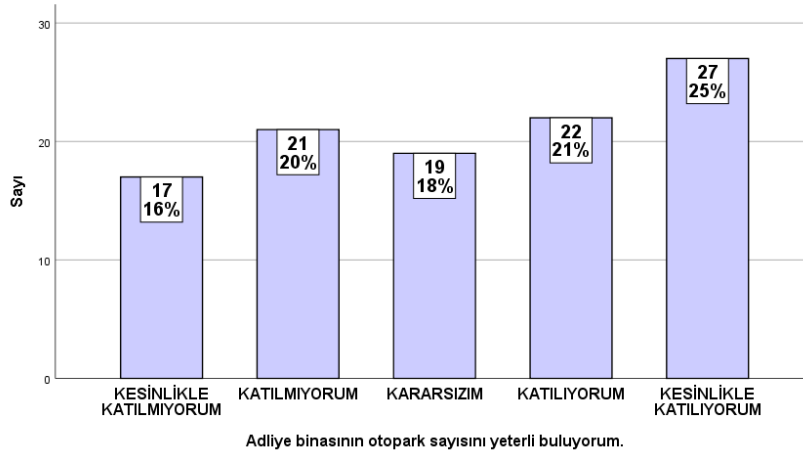

Şekil 3.7. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasına ulaşımı kolay bulmalarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

2018 Yılında yeni otopark yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmeliğine göre kamu kurumu binaları için zorunlu otopark sayısı, binanın emsale esas alanının 75 bölüne bölünmesi sonucu hesaplanmaktadır (Otopark Yönetmeliği, 2018).

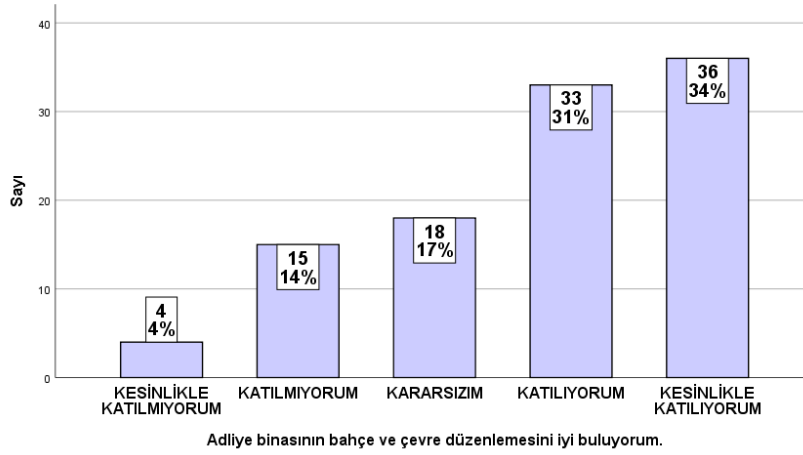
Yeni Bolu Adalet Sarayı için proje çalışmaları devam ederken yürürlükte olan otopark yönetmeliğine göre zorunlu otopark sayısı binanın emsale esas alanının 100 bölüne bölünmesi sonucu hesaplanmıştır. Buna göre, adliye binasında sağlanması gereken gerekli otopark sayısı 220 olarak hesaplanmıştır. Projelendirmede 184 adet açık, 39 adet kapalı otopark olmak üzere parselde toplam 223 adet otopark sağlanmıştır.

Ankete katılan adliye çalışanlarının %46 sı adliye binasındaki otopark sayısını yeterli bulduklarını; %36 sı otopark sayısını yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Adliye binasının hem kapalı hem de açık otoparkı mevcuttur.

Şekil 3.8. Ankete katılan tüm kullanıcıların bina için planlanan otopark sayısını yeterli bulma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

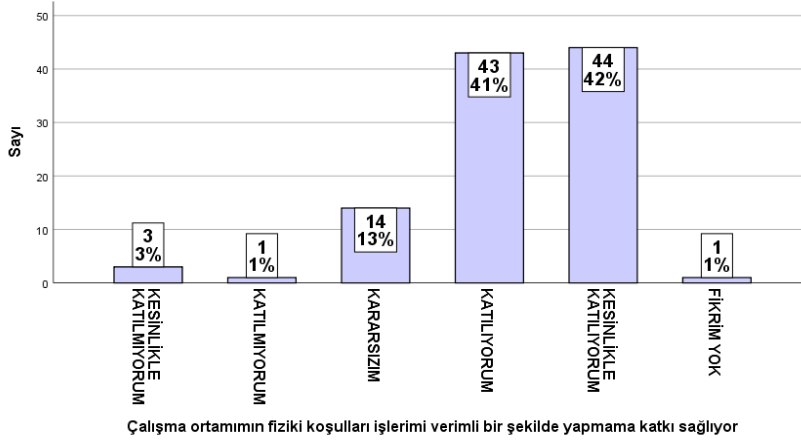
Ankete katılan adliye çalışanlarının %65 i adliye binasının bahçe ve çevre düzenlemesini iyi bulduklarını belirtmişlerdir. Diğer katılımcıların %17 si bu konuda kararsız olduğunu belirtirken; bahçe ve düzenlemesinin iyi olmadığını belirten katılımcı sayısı oranının %18 olduğu görülmüştür.

Şekil 3.9. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasının bahçe ve çevre düzenlemesini iyi bulmalarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

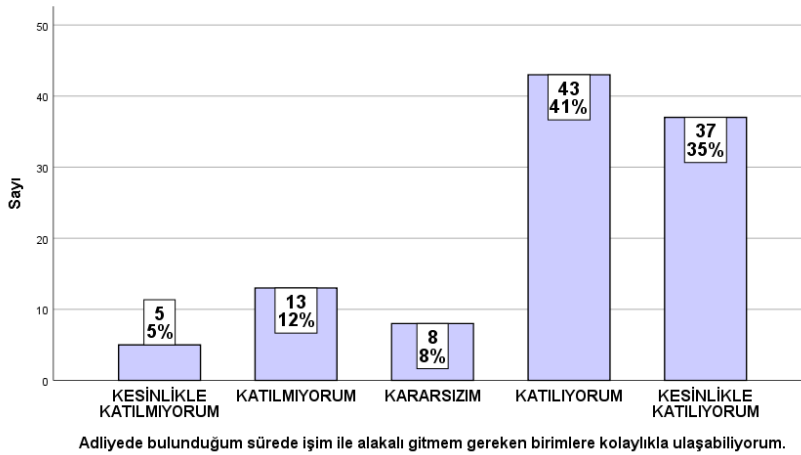
Çalışma ortamının fiziki koşulları

Çalışmaya katılan adliye çalışanlarının %83 ü çalışma ortamlarının fiziki koşullarının işlerini verimli bir şekilde yapmalarına katkı sağladığı konusuna katıldıklarını belirtmişlerdir.

Şekil 3.10. Ankete katılan tüm kullanıcıların çalışma ortamının fiziki koşullarını değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

Çalışmaya katılan adliye çalışanlarının %76 sı işi ile alakalı gitmesi gereken birimlere kolaylıkla ulaşabildiğini belirtmişlerdir. Katılımcılar ile yapılan yüz yüze görüşmelerde de çalışanlar genel olarak adliye planlamasından memnun olduklarını, birimler arası erişimin kolay olduğunu ve bu sayede gitmeleri gereken ilgili birime kolaylıkla ulaşabildiklerini belirtmişlerdir.

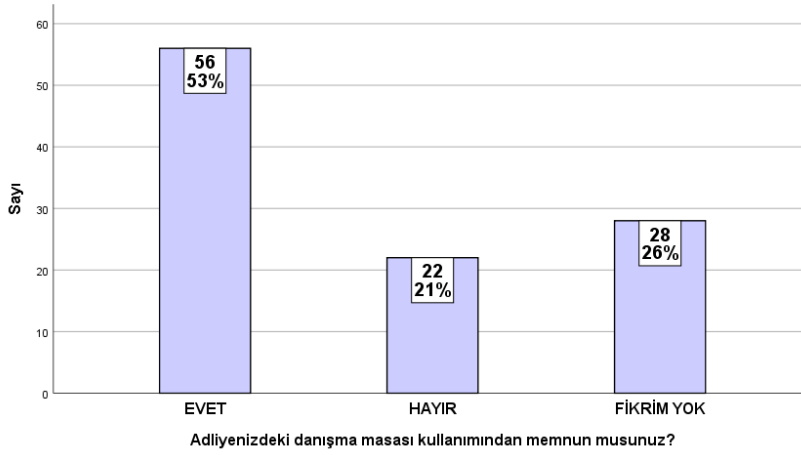

Şekil 3.11. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasındaki birimlere ulaşımı değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

Mahkeme yönetimi sistemi bölümleri

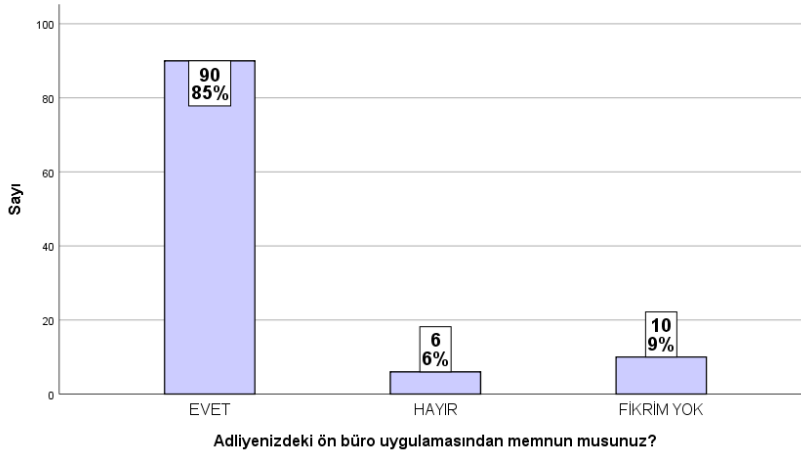
Adliyelerde danışma masalarının aktif olarak kullanılması Mahkeme Yönetimi Sistemi'nin gereklerindendir.

Çalışmaya katılan adliye çalışanlarının %53 ü danışma masası kullanımından memnun olduklarını belirtmişlerdir. Diğer katılımcıların %21 i bu konudaki düşüncelerinin olumsuz olduğunu; %26 sı da bu konu hakkında fikir sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Danışma masası kullanımı hakkında fikir sahibi olmayan çalışanlar, danışma masasını doğrudan kullanmadıkları için fikirleri olmadığını söylemişlerdir.

Şekil 3.12. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasındaki danışma masasından memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

Adliyelerde ön büroların kurulması Mahkeme Yönetimi Sistemi ile gelen yeniliklerdendir. Çalışmaya katılan adliye çalışanlarının %85 i ön büro uygulamasından memnun olduklarını belirtmişlerdir.

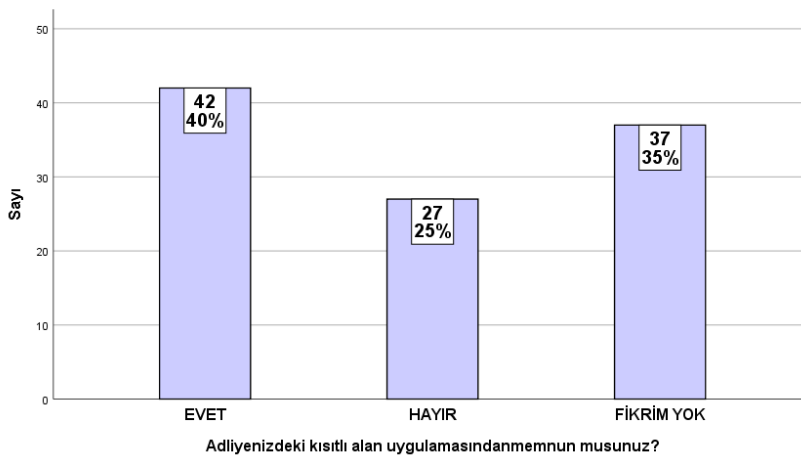

Şekil 3.13. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasındaki ön büro uygulamasından memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

Adliyelerde kısıtlı alan, yarı kısıtlı alan ve serbest alan uygulamaları Mahkeme Yönetimi Sistemi ile gelen yeniliklerdendir.

Çalışmaya katılan adliye çalışanlarının %40 ı kısıtlı alan uygulamasından memnun olduklarını belirtmişlerdir.

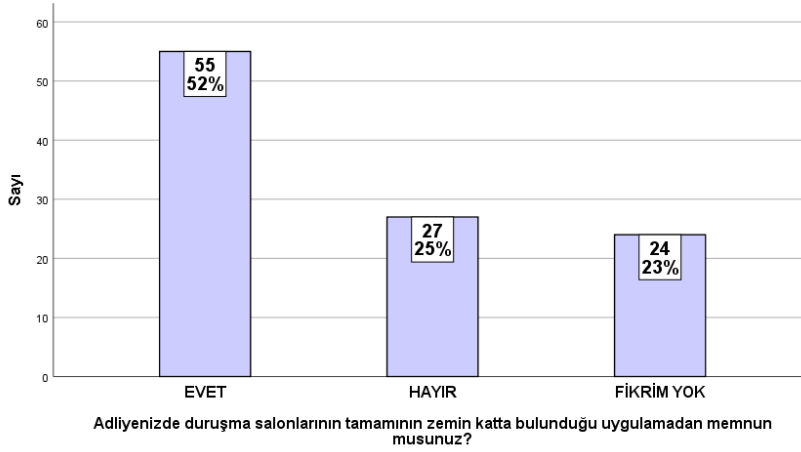
Saha araştırmasının birinci basamağını oluşturan anket çalışması yapılırken adliye binasında henüz faaliyete geçmemiş kısıtlı alanlar bulunduğu görülmüştür. Bu nedenle adliye çalışanlarının bir kısmı kısıtlı alanı deneyimleyemediği için bu konu hakkında fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir.

Şekil 3.14. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasındaki kısıtlı alan uygulamasından memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

Duruşma salonlarının zemin katta bulunması Mahkeme Yönetimi Sistemi ile gelen yeniliklerdendir.

Çalışmaya katılan adliye çalışanlarının %52 si duruşma salonlarının tamamının zemin ve 1.katlarda bulunduğu uygulamadan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Diğer katılımcıların %25 i bu uygulamadan memnun olmadıklarını, %23 ü ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. Bu uygulamadan memnun olmayan katılımcıların büyük çoğunluğu, eski sistemde bulunan hakim odası-duruşma salonu-mahkeme kalemi üçlü sisteminin daha kullanışlı olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Şekil 3.15. Ankete katılan tüm kullanıcıların adliye binasındaki duruşma salonlarının tamamının zemin katta bulunduğu uygulamadan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

İcra müdürlüğü

Birden fazla icra dairesinin tek bir icra dairesi çatısı altında toplandığı yeni icra dairesi modelinde; Danışma ve Kalite Yönetim Bürosu, Esas ve Aile Bürosu, Haciz Bürosu, Satış Bürosu, Mali İşlemler Bürosu, Dosya ve Arşiv Bürosu olmak üzere 6 alt bürodan meydana gelmektedir. Yeni İcra Modelinde açık ofis sistemi ve bankoların tercih edildiği görülmüştür.(Resim 3.8. ve 3.9.)

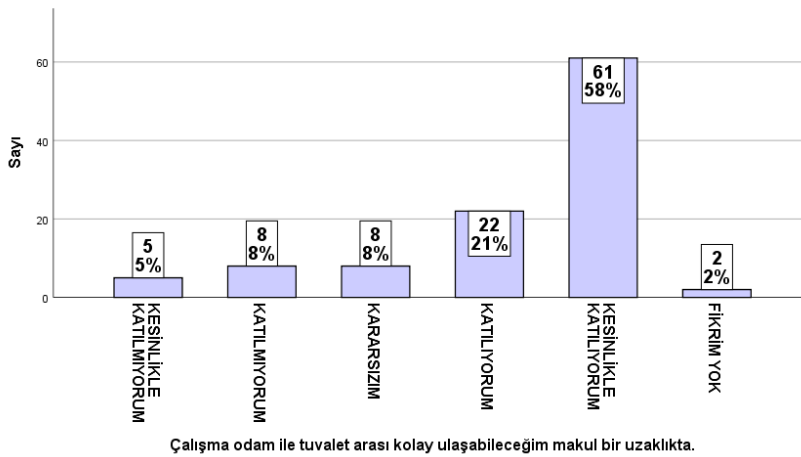
İcra Müdürlüğünde görev yapan personellerin hemen tamamı çalışma ortamlarından memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bu birimdeki görev yapan personelin olumsuz görüş olarak belirttikleri tek hususun, icra müdürlüğü içindeki danışma masasının uygun yerde olmaması nedeniyle danışma biriminden yeterince verim alamadıkları olduğu görülmüştür.

Resim 3.10. Bolu Adalet Sarayı İcra Müdürlüğü (Mimar: A. Yağmur Topraklı. Fotoğraf: Burak Uzun. Fotoğraf Bolu Cumhuriyet Başsavcılığı'nın izniyle kullanılmaktadır.)

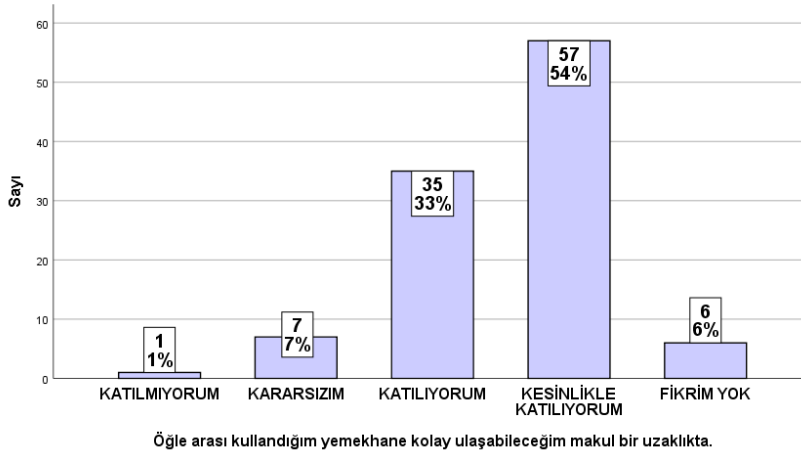
Ortak kullanım alanlarına erişim

Çalışmaya katılan adliye çalışanlarının %79 u adliyede bulundukları sürede tuvaletlere kolaylıkla ulaşabildiklerini belirtmişlerdir. Kullanıcılarla yapılan görüşmelerde, adliye binasında her katta ve belirli aralıklarla yerleştirilen kadın, erkek ve engelli tuvaletleri sayısının da personel ve vatandaş için yeterli olduğu belirtilmiştir.

Şekil 3.16. Ankete katılan tüm kullanıcıların çalışma odası ve tuvalet arasındaki uzaklığı değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

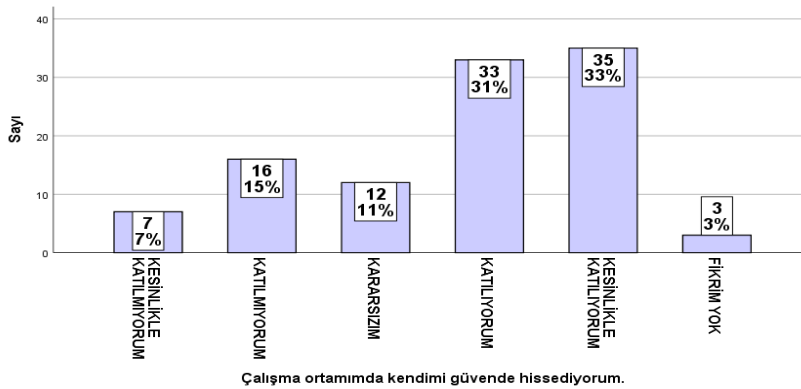
Çalışmaya katılan adliye çalışanlarının %87 si yemekhaneye kolay ulaşabildiklerini belirtmişlerdir. Katılımcılardan yalnızca bir kişi yemekhaneye ulaşımın kolay olmadığını belirtmiştir. Yemekhane adliye binasının en üst katında bulunmakta ve yemekhaneye ulaşım merdiven ve asansör ile sağlanmaktadır.

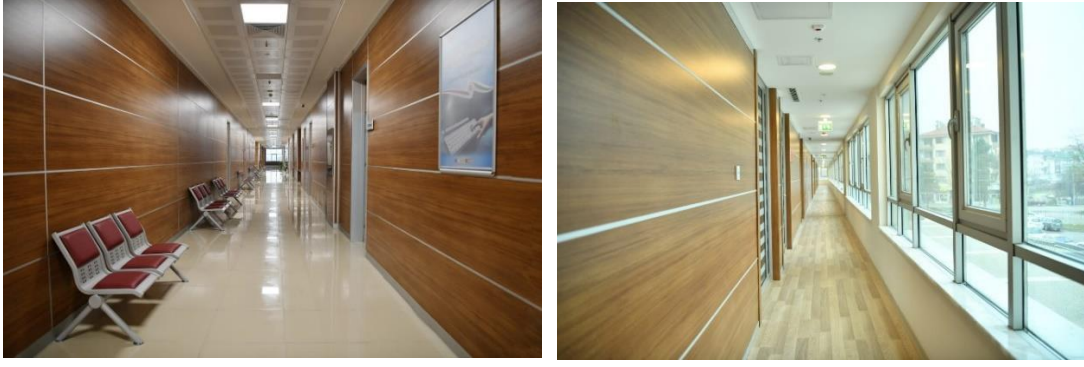
Şekil 3.17. Ankete katılan tüm kullanıcıların yemekhaneye ulaşımı değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

Personel için güvenli çalışma ortamı

Çalışmaya katılan adliye çalışanlarının %64 ü çalışma ortamlarında kendini güvende hissettiğini söylerken; katılımcıların %11 i bu konuda kararsız olduğunu, %22 si bu konu hakkındaki düşüncelerinin olumsuz olduğunu belirtmişlerdir. Adliye binasındaki kısıtlı alan kullanımlarının aktif olduğu bölümdeki adliye çalışanları bu soruya çoğunlukla olumlu yanıt verirken; kısıtlı alan uygulamasının henüz aktif olmadığı bölümlerdeki çalışanlar bu soruya çoğunlukla olumsuz yanıt vermişlerdir. Bu konuda olumsuz görüş belirten katılımcılara bunun nedeni sorulduğunda; adliye binasındaki kısıtlı alan uygulamalarının henüz aktif olarak kullanılmamasından dolayı adliyeye gelen herkesin çalışma ortamlarına kısıtlamasız bir şekilde ulaşabildiklerini ve bu durumun da onları güvenlikleri açısından tedirgin ettiğini söylemişlerdir.

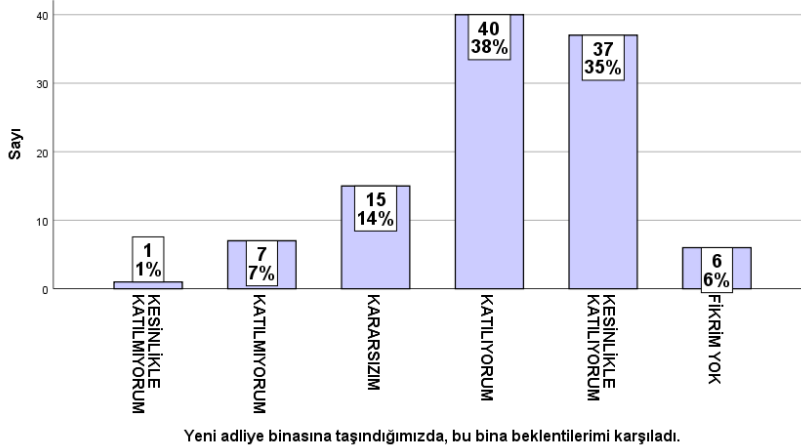
Şekil 3.18. Ankete katılan tüm kullanıcıların çalışma ortamında kendini güvenme hissetme durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

Resim 3.11. Bolu Adalet Sarayı kısıtlı alan koridorları (Mimar: A. Yağmur Topraklı. Fotoğraf: Burak Uzun. Fotoğraf Bolu Cumhuriyet Başsavcılığı'nın izniyle kullanılmaktadır.)

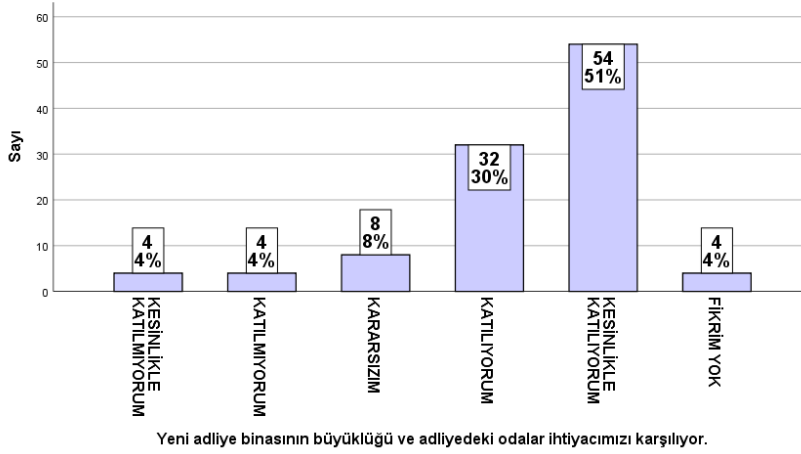
Yeni adliye binası hakkında görüşler

Çalışmaya katılan adliye çalışanlarının %73 ü yeni adliye binasının beklentilerini karşıladığını belirtmişlerdir. Adliye binasının büyüklüğünün ve binada bulunan odaların ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olduğunu belirten çalışanların oranı ise %81 dir.

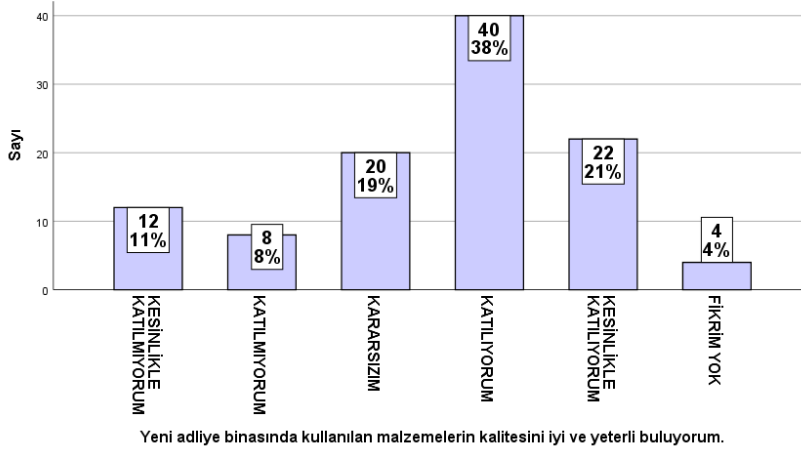
Yeni adliye binasına taşındığımızda, bu bina beklentilerimi karşıladı.

Şekil 3.19. Yeni adliye binasının kullanıcıların beklentilerini karşılamasına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

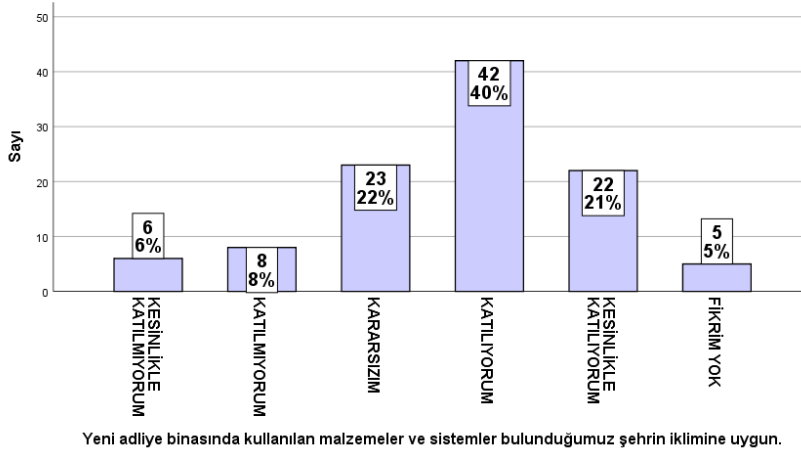
Şekil 3.20. Yeni adliye binasının büyüklüğünün ve adliyedeki odaların kullanıcıların ihtiyacını karşılamasına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

Çalışmaya katılan adliye çalışanlarının %59 u yeni adliye binasında kullanılan malzemelerin kalitesini iyi ve yeterli bulduklarını belirtmişlerdir.

Şekil 3.21. Ankete katılan kullanıcıların yeni adliye binasında kullanılan malzemelerin kalitesini iyi ve yeterli bulmalarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı).

Çalışmaya katılan adliye çalışanlarının %61 i yeni adliye binasında kullanılan malzemelerin ve sistemlerin adliyenin bulunduğu şehrin iklimine uygun olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Şekil 3.22. Ankete katılan kullanıcıların yeni adliye binasında kullanılan malzemeler ve sistemleri şehrin iklime uygun bulmalarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 106 katılımcı)

3.4.4. Genel anket çalışmasının değerlendirilmesi

Çalışmanın yapıldığı Bolu Adalet Sarayı'ndaki genel anket çalışması kapsamında toplam 106 adliye personeli ile adliye binası hakkında görüşmeler yapılmıştır.

Kullanıcılarla adliye binasına dair yapılan keşfedici anket çalışması ve görüşmeler neticesinde tespit edilen hususlar ve değerlendirmeler şöyledir;

Adliye binasına ulaşım

Çalışma kapsamında görüşme yapılan adliye personelinin %77'si adliye binasına kolaylıkla ulaşabildiklerini belirtmiştir. Adliye binası konum olarak merkezi sayılabilecek bir noktada, Ankara-Bolu yolu ve Yıldırım Beyazıt Caddesinin kesişimi olan kavşakta yer almaktadır. Görüşme yapılan adliye personelinin büyük çoğunluğu adliye binasının bu konumundan dolayı yaya olarak, şahsi araçlarıyla veya toplu taşıma vasıtası ile adliye binasına kolaylıkla ulaşabildiklerini belirtmiştir.

Otopark sayısı

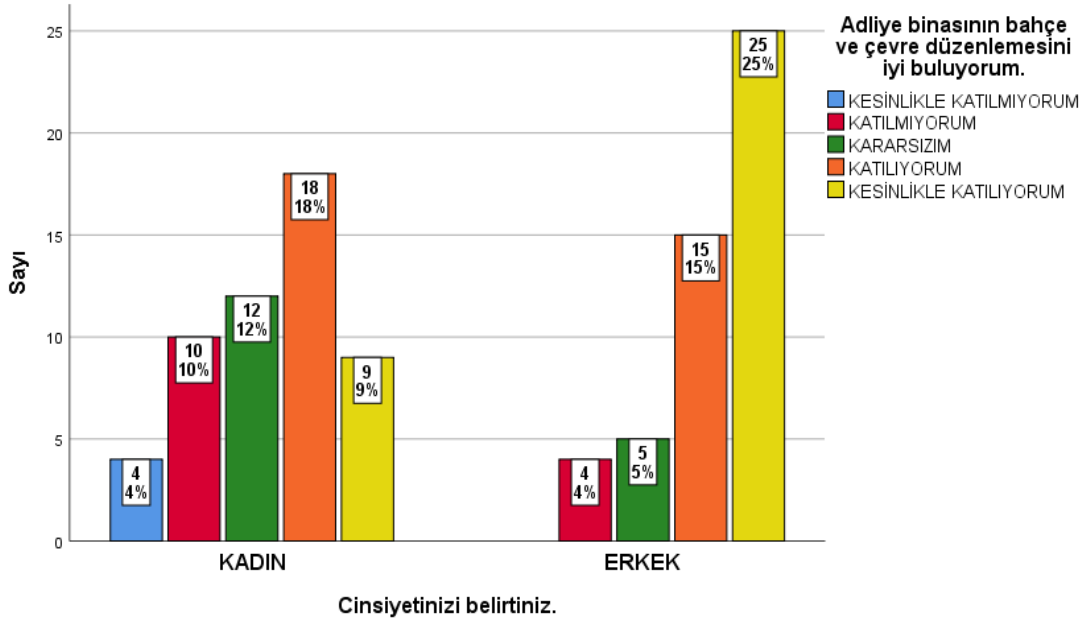
Çalışmaya katılan adliye personelinin %46'sı adliye binasındaki otopark sayısını yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Anket çalışması yapılırken adliye binasına yapılan ziyaretlerde

bina bahçesindeki açık otoparkın doluluk oranının vatandaşların binaya ulaşımını şahsi araçları ile yapma durumuna göre değişiklik gösterdiği görülmüştür.

Bahçe ve çevre düzenlemesi

Çalışmaya katılan adliye personelinin %65'i adliye binasının bahçe ve çevre düzenlemesini iyi bulduklarını belirtmişlerdir.

Katılımcılardan kadın çalışanların adliye binasının bahçe ve çevre düzenlemesiyle ilgili daha fazla olumsuz görüş sundukları görülmüştür.

Şekil 3.23. Adliye binasının bahçe ve çevre düzenlemesinin iyi bulunması ve cinsiyet karşılaştırması

Adliye binasında engelliler için ulaşılabilirlik

Adliye binasında görev yapan fiziksel engelli iki personel ile yapılan görüşmelerde binaya ulaşım veya bina içindeki erişilebilirlikleri ile ilgili herhangi bir problem yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

Adliye binasında engelliler için uyarı yüzeylerle işaretlemeler yapıldığı; bina girişinde engelli rampası, bina içinde engelli tuvaleti teşkil edildiği; merdiven basamaklarının,

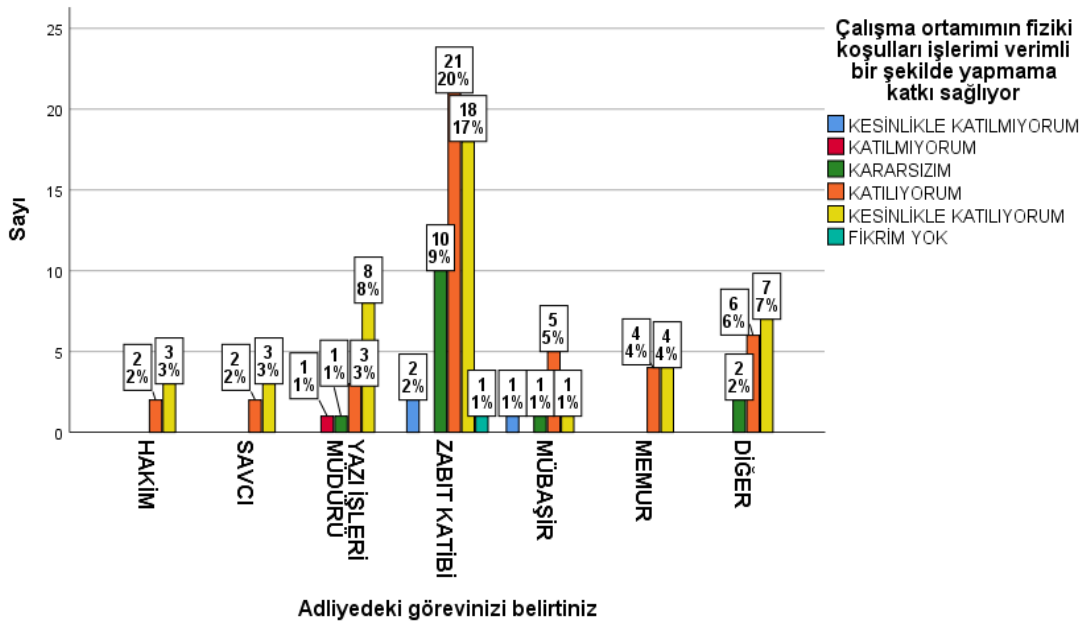
korkulukların ve bankoların görme ve fiziksel engellilerin ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde düzenlendiği görülmüştür.

Çalışma ortamı fiziki koşulları

Çalışmaya katılan adliye personelinin %83'ü çalışma ortamının fiziki koşullarının işlerini verimli bir şekilde yapmalarına katkı sağladığını belirtirken; %4'ü bu konuya katılmadığını belirtmiştir.

Adliyedeki görev ve çalışma ortamının fiziki koşullarını karşılaştırdığımızda; ankete katılan hakim, savcı ve memurların tamamı çalışma ortamının fiziki koşullarının işlerini verimli bir şekilde yapmalarına katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Ankete katılan adliye çalışanı diğer çalışan grubundaki personelden %87'si, yazı işleri müdürlerinden %84'ü; zabıt katiplerinden %75'i; mübaşirlerden %75'i; çalışma ortamının fiziki koşullarının işlerini verimli bir şekilde yapmalarına katkı sağladığını belirtmişlerdir.

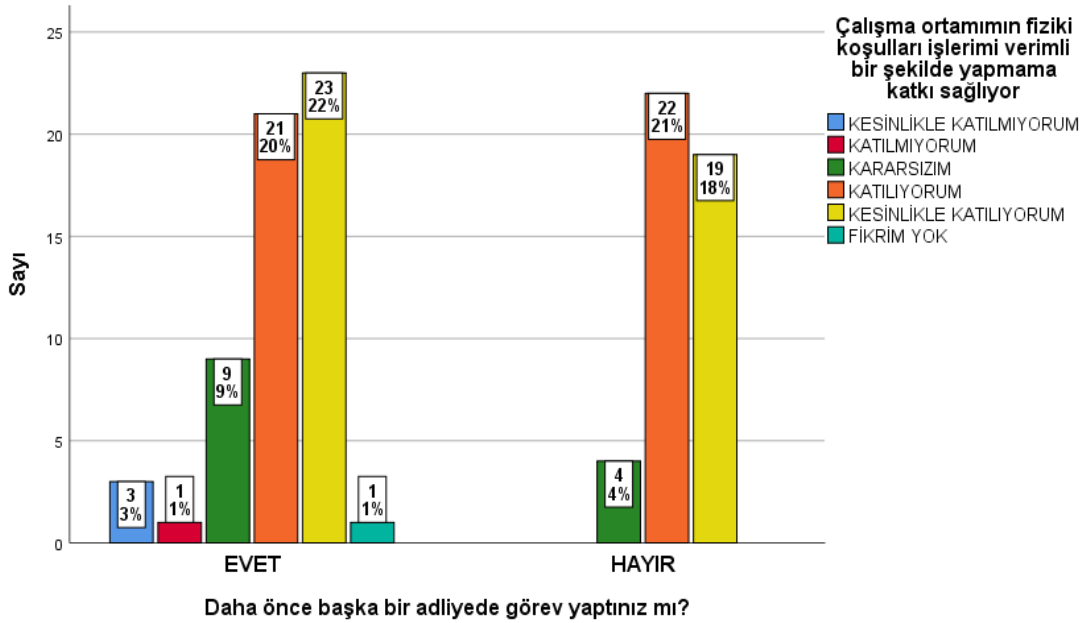

Şekil 3.24. Çalışma ortamının fiziki koşulları ve adliyedeki görev karşılaştırması

Çalışmaya katılan adliye personelinin daha önce başka bir adliyede görev yapma durumlarına göre değerlendirdiğimizde; daha önce başka bir adliyede görev yapan katılımcılardan %76'sı; daha önce başka bir adliyede görev yapmayan katılımcılardan %91'i çalışma

ortamının fiziki koşullarının işlerini verimli bir şekilde yapmalarına katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Çalışma yaşamı boyunca yalnızca bu adliyenin eski binasında ve şu anki yeni binada görev yapan personelden bu soruya daha fazla olumlu yanıt verildiği görülmüştür.

Şekil 3.25. Çalışma ortamının fiziki koşulları ve daha önce başka bir adliyede görev yapılma durumu karşılaştırması

Adliye binası içinde birimler arası ulaşım

Çalışmaya katılan personelin %75'i adliyede bulunduğu sürede işi ile alakalı olarak gitmesi gereken birimlere kolaylıkla ulaşabildiğini belirtmiştir. Çalışmaya katılan personelden bu soruya az sayıda olumsuz yanıt gelmiştir.

Adliye binası tasarımı yapılırken çalışma alanlarının farklı olması sebebiyle mahkemeler ve savcılık bölümlerinin belirli noktalarda kontrollü geçişlere imkan tanıyan iki ayrı blokta planlandığı görülmüştür. Mahkemeler ve savcılık bölümlerinin ayrı bloklarda planlanmasının, bina kullanıcıları tarafından olumlu karşılandığı görülmüştür. Kullanıcılar bu durumun adliye binası içindeki karışıklığı azalttığını ifade etmişlerdir.

Danışma masası

Yapılan çalışmada katılımcılara danışma masası kullanımından memnuniyet durumları sorulduğunda; katılımcıların %52'si danışma masası kullanımından memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Bu konuda kararsız olanlar, dışarıdan gelen bir vatandaş gibi danışma masasını kullanmadıklarından dolayı durumu deneyimlemediği için kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

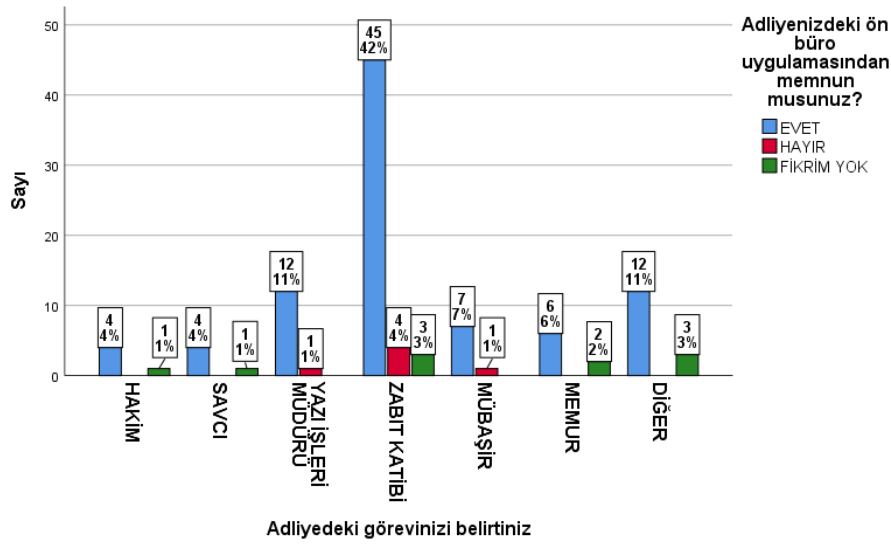
Katılımcılar, danışma masasında görev yapan personelin yönlendirmelerine ek olarak bina içinde gerekli yerlere renkli yönlendirme levhalarının da eklenmesiyle vatandaşın adliye içinde gideceği yeri daha rahat bulabileceğini belirtmişlerdir.

Ön bürolar

Yapılan çalışmada katılımcılara ön büro uygulamasından memnuniyet durumları sorulduğunda; katılımcıların %85'i ön büro uygulamasından memnun olduklarını belirtmişlerdir. Ön büroların mahkeme kalemlerinin iş yükünü büyük ölçüde azalttığı ve bu sayede de mahkeme kalemlerinde çalışan personelin asli işlerini daha verimli şekilde yapabildikleri kullanıcılar tarafından belirtilmiştir.

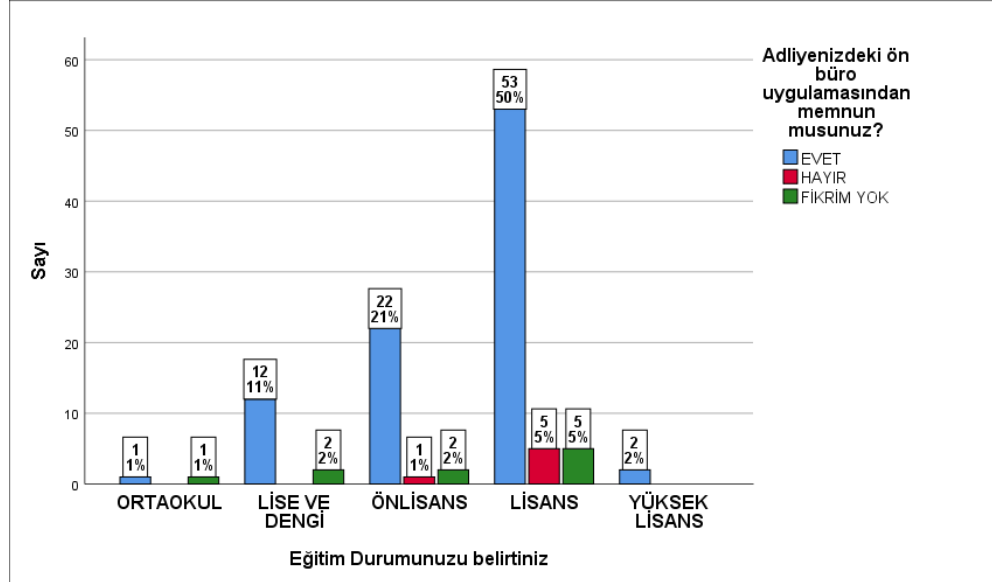
Adliyeye gelen vatandaşların adliyenin diğer birimlerine, özellikle de mahkeme ve savcılık kalemlerine, gitmelerine gerek kalmadan evrak işlerinin büyük bölümünü ön bürolarda halledebildikleri ve işlemleri bittikten sonra binayı terk ettikleri görülmüştür. Bu durumun adliye binası içindeki insan sayısının azaltılmasına ve adliye binasındaki güvenliğin sağlanmasına olumlu katkı sağladığı düşünülmektedir.

Adliyedeki görev ve ön büro uygulamasından memnun olma durumunu karşılaştırdığımızda; yazı işleri müdürü ve zabıt katibi olarak görev yapan personelin bu soruya daha fazla olumlu yanıt verdikleri görülmüştür. Yazı işleri müdürlerinin %92'si, zabıt katiplerinin %87'si bu soruya olumlu yanıt vermişlerdir.

Şekil 3.26. Adliyedeki ön büro uygulamasından memnun olma durumu ve adliyedeki görev karşılaştırması

Çalışmaya katılan katılımcıların mezun oldukları eğitim kademesi ilerledikçe, ön büro uygulamasından memnun olma durumunda artış olduğu görülmüştür.

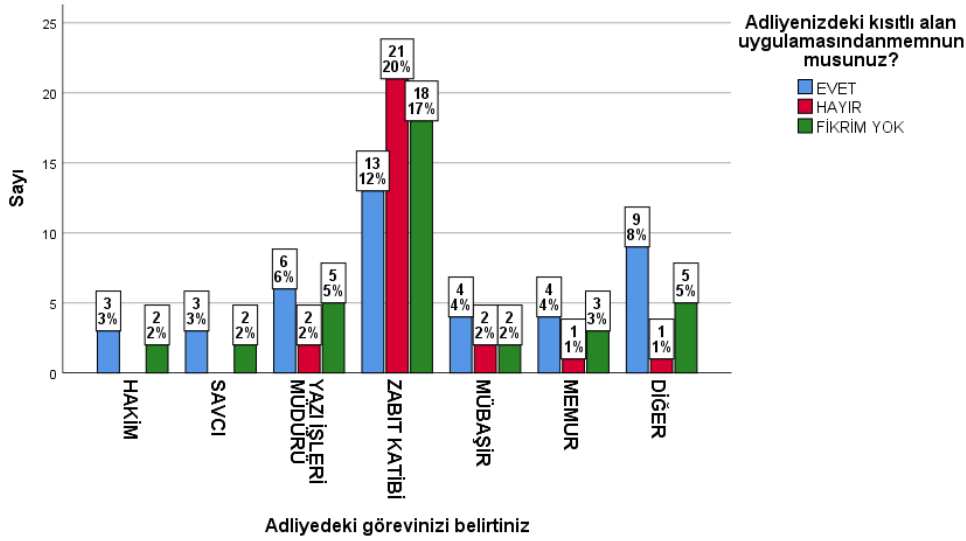

Şekil 3.27. Adliyedeki ön büro uygulamasından memnun olma durumu ve eğitim durumu karşılaştırması

Kısıtlı alan uygulaması

Yapılan çalışmada katılımcılara adliyedeki kısıtlı alan uygulamasından memnuniyet durumları sorulmuş, adliye binasındaki kısıtlı alanların bir bölümünün henüz aktif olarak

hizmet verememesinden dolayı katılımcıların bir kısmından bu konu hakkında deneyimlerinin olmadığı cevabı alınmıştır. Ancak daha önce çalıştığı, staj eğitimi aldığı veya ziyaret ettiği adliyelerdeki kısıtlı alan, yarı kısıtlı alan ve serbest alan uygulamalarını deneyimleyen katılımcılar, bu konu hakkındaki düşüncelerinin olumlu olduğunu ve kendi adliyelerinde de bu uygulamanın aktif olarak hizmete geçmesiyle adliye işleyişinin olumlu yönde etkileneceğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

Şekil 3.28. Adliyedeki kısıtlı alan uygulamasından memnun olma durumu ve adliyedeki görev karşılaştırması

Kısıtlı alan hakkında deneyimi veya bilgisi olan katılımcılardan hakim ve savcıların bu konuda daha olumlu düşüncelere sahip oldukları görülmüştür.

Çalışmaya katılan hakim ve savcılarının %60'ı adliyedeki kısıtlı alan uygulamasından memnun olduklarını; %40'ı ise bu konu hakkında fikirlerinin bulunmadığını belirtmişlerdir. Hakim ve savcılarının bu konu hakkındaki memnuniyetlerinin yüksek olmasındaki neden, kısıtlı alan uygulamasının olmadığı durumlarda bu meslek gruplarının güvenli çalışma ortamı konusunda zaman zaman problem yaşayabildikleri olabilir. Ayrıca farklı adliye binalarına yapılan ziyaretlerde kısıtlı alan uygulaması ile personele daha sessiz bir çalışma ortamı sağlanabildiği görülmüştür. Bu durum da hakim ve savcılarının kısıtlı alan uygulaması hakkında olumlu düşüncelere sahip olmalarını etkiliyor olabilir.

Kısıtlı alan hakkında deneyimi veya bilgisi olan katılımcılardan en az memnun olan grubun zabıt katipleri olduğu görülmüştür. Çalışmaya katılan zabıt katiplerinin %25'i adliyedeki

kısıtlı alan uygulamasından memnun olduklarını; %40'ı memnun olmadıklarını; %35'i ise bu konu hakkında fikirlerinin bulunmadığını belirtmişlerdir.

Mahkeme Yönetimi Sisteminin öğelerinden olan kısıtlı, yarı kısıtlı ve serbest alan uygulamaları ile çalışma ofislerinin bulunduğu koridorlara, hollere girişler kontrol altına alınarak çalışma ofislerindeki personelin verimli çalışabilmesine olanak sağlandığı görülmüştür. Ayrıca bu uygulama ile adliyeye gelen vatandaşların adliyede her bölüme kontrolsüzce girebilmesinin önüne geçildiğinden; bu uygulamanın adliye binasındaki güvenliğin sağlanmasına da büyük ölçüde olumlu katkı sağladığı düşünülmektedir.

Duruşma salonlarının tamamının zemin ve 1. katlarda bir arada bulunması

Yapılan çalışmada katılımcılara duruşma salonlarının tamamının zemin kat ve 1.katta bulunduğu uygulamadan memnuniyet durumları sorulduğunda; katılımcıların %52'si bu kullanımdan memnun olduklarını; %25'i memnun olmadıklarını; %23'ü ise bu konu hakkında fikirlerinin bulunmadığını belirtmişlerdir.

Bu kullanımdan memnun olanlar, vatandaşın duruşma salonuna gitmek için adliye binasında üst katlara çıkmasının önüne geçilmesi ile üst katlardaki çalışma ofislerinde daha sessiz bir çalışma ortamı oluştuğunu, bu sayede de daha verimli çalışabildiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca yine vatandaşların üst katlara çıkmasının önüne geçilmesi ile adliye içinde oluşabilecek güvenlik zafiyetlerinin mümkün mertebe önlenmesinden dolayı bu kullanımı olumlu olarak değerlendirdiklerini belirtmişlerdir.

Bu kullanımdan memnun olmayanlar ise duruşma salonu, mahkeme kalemi ve hakim odasının birbirine yakın olması ile hem kalem personeli ve hakimin duruşma salonuna daha kolay ulaşabildiğini hem de ilgili dava için gerekli olan dosyaların mahkeme kaleminden duruşma salonuna daha kolay taşınabildiğini düşündükleri için bu konu hakkındaki görüşlerinin olumsuz olduğunu belirtmişlerdir.

Bu olumlu ve olumsuz konular arasında net bir seçim yapamayanlar ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Islak hacimler

Çalışmaya katılan personele çalışma odası ve tuvalet arası ulaşım sorulduğunda, katılımcıların %78'i tuvaletlere kolaylıkla ulaşabildiklerini belirtmişlerdir.

Adliye binasında savcılık ve mahkemeler bloğunun her ikisinde de her katta bay ve bayan tuvaletleri planlanmıştır.

Yemekhane

Çalışmaya katılan personele adliye binasındaki yemekhanenin kullanımı sorulduğunda, katılımcıların %87'si yemekhaneye kolaylıkla ulaşabildiklerini belirtmişlerdir.

Yemekhane mahkemeler bloğunun en üst kat katında, 7.katta planlanmıştır. Personel, yemekhaneye genellikle asansör vasıtasıyla ulaştığını belirtmiştir.

Adliye binasında güvenlik unsuru

Çalışmaya katılan adliye personeline adliyede çalışırken kendilerini güvende hissedip hissetmedikleri sorulduğunda, katılımcıların %64'ü adliyede kendilerini güvende hissettiklerini belirtmişlerdir.

Yeni adliye binası hakkında kullanıcı görüşleri

Çalışmaya katılan adliye personeline yeni adliye binasının beklentilerini karşılaması durumu sorulduğunda, katılımcıların %72'si buna katıldığını; %8'i katılmadığını belirtmiştir.

Çalışmaya katılan adliye personeline yeni adliye binasının büyüklüğünün ve binadaki oda sayısının ihtiyaçlarını karşılaması durumu sorulduğunda, katılımcıların %81'i buna katıldığını; %8'i katılmadığını belirtmiştir.

Çalışmaya katılan adliye personeline yeni adliye binasında kullanılan malzemelerin kalitesini iyi ve yeterli bulmaları durumu sorulduğunda, katılımcıların %59'u buna katıldığını; %19'u katılmadığını belirtmiştir.

Kullanılan malzeme yönüyle yapılan eleştirilerin çoğu mahallerde kullanılan tefrişatlara yönelik olmuştur. Tefrişlerin genellikle koyu renk tercih edilmesinden dolayı çalışma mahallerinin daha karanlık görüldüğünü dile getirmişlerdir. Tefrişat konusunda bir eleştiri de zabıt katiplerinin kullandığı masalara gelmiştir. Bu konu hakkında fikrini belirten zabıt katibi personelden çoğunluğu, masaların şeklinin çalışma şekillerine uygun olmadığı için çalışırken zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Çalışmaya katılan adliye personeline yeni adliye binasında kullanılan malzemeler ve sistemlerin bulundukları şehrin iklimine uygun olması durumu sorulduğunda, katılımcıların %60'ı buna katıldığını; %13'ü katılmadığını belirtmiştir.

3.5. İkinci Çalışma: İskan Sonrası Değerlendirme İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler

Yeni Bolu Adalet Sarayı binasında yapılan birinci çalışma olan İSD için genel anket çalışmasında elde edilen verilerin değerlendirmesinden sonra çalışmanın ikinci aşaması gerçekleştirilmiştir. İkinci aşamada adliye personeli ile İSD için yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak kullanıcıların bina hakkında görüşleri alınmıştır.

3.5.1. Görüşme sorularının hazırlanması

Görüşme soruları hazırlanırken Yeni Bolu Adalet Sarayı binasında yapılan birinci anket çalışmasından elde edilen veriler ışığında ilerlenmiştir. Buna ek olarak, mevcut literatürde İSD konusunda yapılmış benzer çalışmalardan da faydalanılmıştır. Görüşme soruların hazırlanmasında, Mimar ve Tasarım Sürdürülebilir Tasarım Liderleri tarafından hazırlanan 'Kullanım Sonrası Değerlendirme Anket Raporu'ndan (Hiromoto, 2015), Old Oak and Park Royal Development Corporation (OPDC) tarafından hazırlanan 'OPDC İskan Sonrası Değerlendirme Çalışması'ndan (Happold, 2018), Persky ve diğ. (Persky, Farbstein, & Farling, 2018) 'Adliyeler için İskan Sonrası Değerlendirme Araç Seti' çalışmasından, 'Uyarlanabilir Olarak Yeniden Kullanılan Binaların Doluluk Sonrası Değerlendirmesi: Suudi Arabistan'da Bir Ofis Binası Örneği' makalesinden (Hamida ve Hassanain, 2020) faydalanılmıştır. Yararlanılan kaynaklar EK-3 ve EK-4'te yer almaktadır.

İSD konusunda incelenen çalışmalarda ortak olan sorulardan, yapılacak alan çalışmasına uygun olanlar seçilerek görüşme soruları hazırlanmıştır. Bu kapsamda kullanıcılara; genel

sorular, ısıl konfor, hava kalitesi, aydınlatma, gürültü-ses, güvenlik, tasarım-mekan-düzen ve otopark-bahçe düzenlemesi başlıkları altında sorular sorulmuştur. Soruların hazırlanmasında referans alınan kaynaklar aşağıdaki çizelgede (Çizelge 3.4.) yer almaktadır;

Çizelge 3.4. Soruların hazırlanmasında referans alınan kaynaklar

Kullanıcılara yöneltilen görüşme soruları	Referans alınan kaynak/kaynaklar.
Genel Sorular	
Kişisel çalışma alanınızdan ne kadar memnunsunuz?	(Hiromoto, 2015)
Genel olarak çalıştığınız binadan ne kadar memnunsunuz?	(Hiromoto, 2015) (Happold, 2018)
Çalıştığınız binanın yakın dış çevresinden ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018)
B.01. Isıl Konfor	
Çalışma ofisindeki ısıl konfordan ne kadar memnunsunuz?	(Hiromoto, 2015)
Koridorlardaki ve merdivendeki ısıl konfordan ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018)'den alınan soru,alan çalışmasının yapılacağı binaya uyarlanmıştır.
Yemekhane,mescit vb binanın diğer bölümlerindeki ısıl konfordan ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018)'den alınan soru,alan çalışmasının yapılacağı binaya uyarlanmıştır.
Bina kullanıcısı olarak ısıl konfor üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahipsiniz?(örneğin, klima, radyatör kontrolü gibi)?	(Happold, 2018)
Binanın ısıl konforu, işyerindeki verimliliğinizi nasıl etkiler?	(Hiromoto, 2015) (Happold, 2018)
B.02.Hava Kalitesi	
Çalışma ofisindeki hava kalitesinden ne kadar memnunsunuz?	(Hiromoto, 2015) (Hamida & Hassanain, 2020)
Koridorlardaki hava kalitesinden ne kadar memnunsunuz?	(Hamida & Hassanain, 2020)
Bina genelindeki hava kalitesinden ne kadar memnunsunuz?	(Hamida & Hassanain, 2020)
Havalandırma üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahipsiniz (örneğin, klima kontrolü veya pencereleri açmak gibi)?	(Happold, 2018)
Hava kalitesi, işyerindeki verimliliğinizi nasıl etkiler?	(Hiromoto, 2015) (Happold, 2018)
B.03. Aydınlatma	
Elektrikli aydınlatmanın yeterliliğinden ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018)
Gün ışığı miktarının yeterliliğinden ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018)
Işık seviyeleri üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahipsiniz?(elektrikli aydınlatma veya perde-panjur kontrolü gibi)	(Happold, 2018)
Işık seviyesi, işyerindeki verimliliğinizi nasıl etkiler?	(Hiromoto, 2015) (Happold, 2018)
B.04. Gürültü-Ses	
Çalışma alanınızdaki ses mahremiyetinden ne kadar memnunsunuz?	(Hiromoto, 2015) (Happold, 2018) (Hamida & Hassanain, 2020)
Havalandırma sistemlerinden gelen gürültüden ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018) (Hamida & Hassanain, 2020)
Trafik gürültüsünden ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018)
Koridordaki/bekleme alanındaki insanlardan gelen gürültüden ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018)'den alınan soru,alan çalışmasının yapılacağı binaya uyarlanmıştır.
Gürültü seviyeleri, işyerindeki verimliliğinizi nasıl etkiler?	(Hiromoto, 2015) (Happold, 2018)
Kullanıcılara yöneltilen görüşme soruları	Referans alınan kaynak/kaynaklar.

Çizelge 3.4 (devam) Soruların hazırlanmasında referans alınan kaynaklar

B.05.Güvenlik	
Bina içindeki güvenlik seviyesinden ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018)
Bina dışındaki güvenlik seviyesinden ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018)
B.06.Tasarım, Mekan ve Düzen	
Binanın dış görünümünden ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018)
Çalışma alanınızın büyüklüğünden ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018)
Çalışma alanınızda kullanılan zemin, duvar, tavan kaplama malzemelerinin kalitesinden ne kadar memnunsunuz?	(Hamida & Hassanain, 2020)
Ofis mobilyalarının kalitesinden ve konforundan ne kadar memnunsunuz?	(Hamida & Hassanain, 2020)
Duruşma salonlarının boyutundan ne kadar memnunsunuz?	(Persky, Farbstein, & Farling, 2018)
Duruşma salonları önündeki bekleme alanından ne kadar memnunsunuz?	(Persky, Farbstein, & Farling, 2018)'den alınan soru,alan çalışmasının yapılacağı binaya uyarlanmıştır.
Kafeterya, yemekhane gibi mekanların büyüklüğünden, kalitesinden ve yeterliliğinden ne kadar memnunsunuz?	(Hamida & Hassanain, 2020)
B.07.Otopark ve Bahçe Düzenlemesi	
Otopark sayısının yeterliliğinden ne kadar memnunsunuz?	(Hamida & Hassanain, 2020)
Otoparkın binaya yakınlığından ne kadar memnunsunuz?	(Hamida & Hassanain, 2020)
Bahçe düzenlemesinden ne kadar memnunsunuz?	(Happold, 2018)'den alınan soru,alan çalışmasının yapılacağı binaya uyarlanmıştır.

Soruların hazırlanmasında kullanıcılara kısa ve net sorular yöneltilmeye özen gösterilmiştir. Katılımcılara açık uçlu sorular da sorularak konu hakkındaki görüşlerini sınırlandırmadan dile getirebilmeleri amaçlanmıştır. Farklı meslek gruplarının bina hakkındaki görüşlerini öğrenerek karşılaştırabilmek amacıyla sorular olabildiğince farklı meslek grubundan çalışana yöneltilmeye çalışılmıştır. Birinci çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da yalnızca adliye personeli ile görüşmeler yapılmıştır.

Yetkili kişilerden edinilen bilgiye göre, adliye binasında toplam 285 adli yargı personeli görev yapmaktadır. Görüşmeler esnasında adliyede mevcut olan personelden erişilebilenlere görüşme yapmak için teklifte bulunulmuş; toplam 84 personelden görüşme yapmak için olumlu yanıt alınmıştır. Görüşme yapılan 84 personelin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde ise toplam 80 personelin soruların tamamına cevap verdiği görülmüştür. Bu nedenle 80 personelin verdiği cevaplar değerlendirmeye alınmıştır. Görüşme yapılan personelin adliyedeki görevlerine göre sayıları ve yüzdeleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.(Çizelge 3.5.)

Çizelge 3.5. Görüşme yapılan personelin adliyedeki görevlerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı)

Çalışılan Pozisyon	Sayı	%
Hakim	8	10,0
Savcı	2	2,5
Yazı İşleri Müdürü	9	11,3
Zabıt Katibi	48	60,0
Mübaşir	6	7,5
Memur	3	3,8
Diğer	4	5,0
Toplam	80	100,0

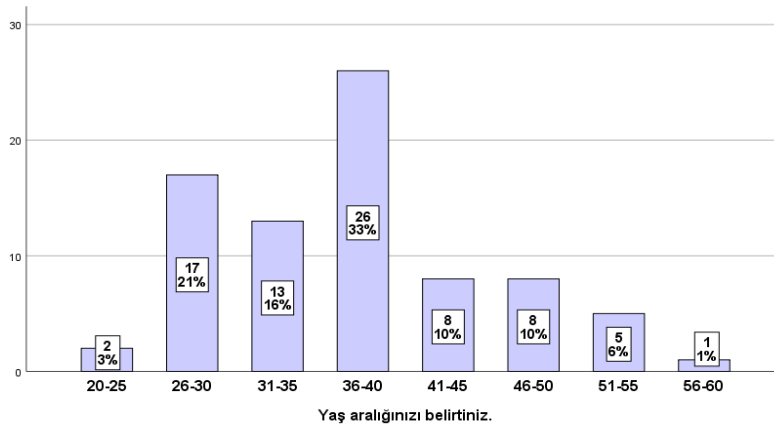
3.5.2. Görüşmelerin yapılması, verilerin toplanması ve analizi

Çalışmanın yapıldığı Bolu Adalet Sarayı ile ilgili veriler, adliye binasına yapılan ziyaretlerde bina kullanıcıları olan hakim, savcı, yazı işleri müdürü, zabıt katibi, mübaşir, memur ve diğer pozisyonlardaki adliye personeli ile görüşmeler yapılarak elde edilmiştir. Yapılan çalışma kapsamında; 8 hakim, 2 Cumhuriyet savcısı, 9 yazı işleri müdürü, 48 zabıt katibi, 6 mübaşir, 3 memur ve 4 diğer meslek grubu çalışanı olmak üzere toplam 80 adliye personeli ile adliye binası hakkında görüşmeler yapılmıştır.

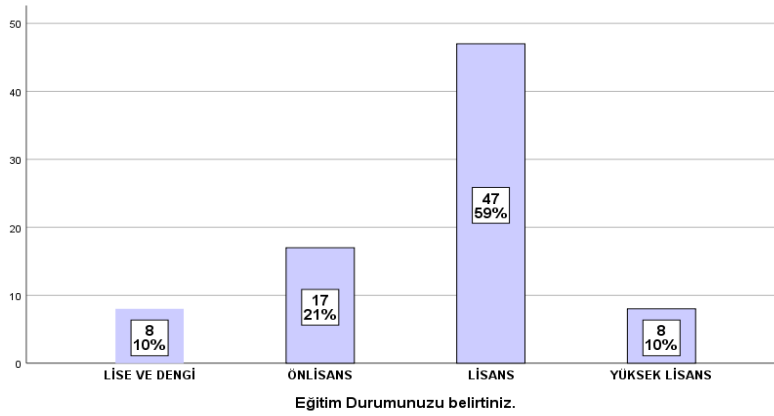
Görüşme soruları, adliye kullanıcılarına yöneltilen ‘Kullanıcı Profili’ ve ‘Çalışılan Binanın Değerlendirilmesi: Bolu Adliyesi’ bölümlerinden oluşmaktadır. Adliye binası kullanıcılarına yöneltilen görüşme sorularına EK-2’de yer verilmiştir.

Kullanıcı Profili bölümü bina kullanıcısının, yaş aralığını, eğitim durumunu, cinsiyetini, çalıştığı pozisyonu, ne kadar zamandır bu pozisyonda çalıştığını ve mevcut binadaki çalışma süresini konu almaktadır. Aşağıda Kullanıcı Profili bölümünde sorulan sorulara verilen cevaplara ilişkin bilgiler görülmektedir.

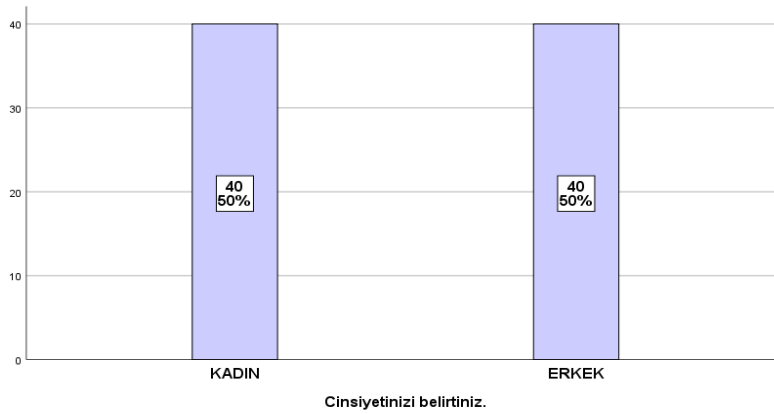
Kullanıcı profili

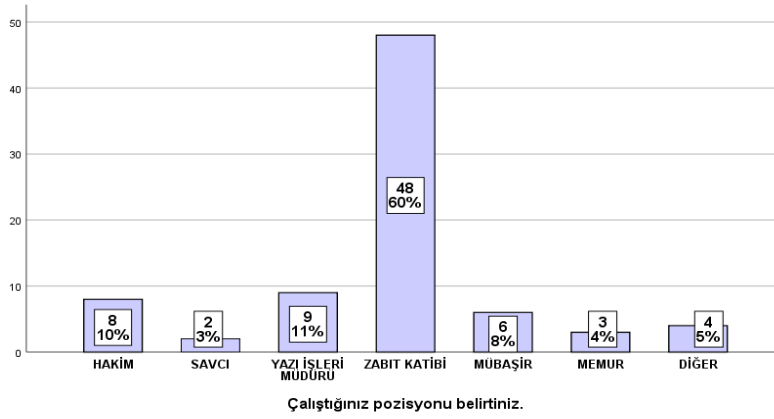
Şekil 3.29. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların yaş dağılımı sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı)

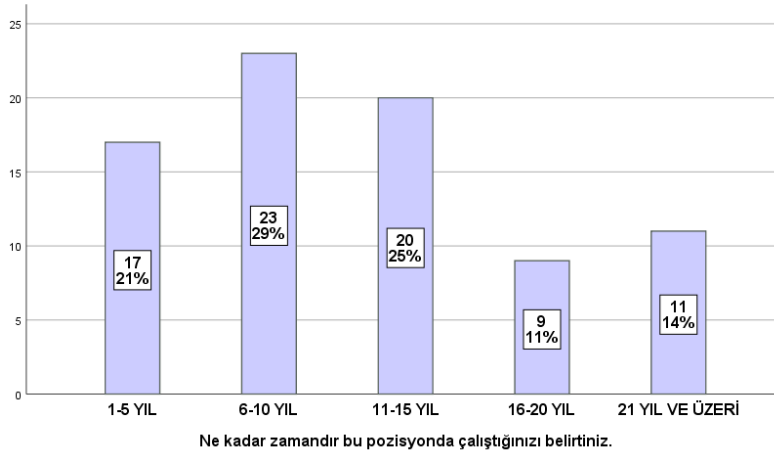
Şekil 3.30. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların eğitim durumu dağılımı sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı)

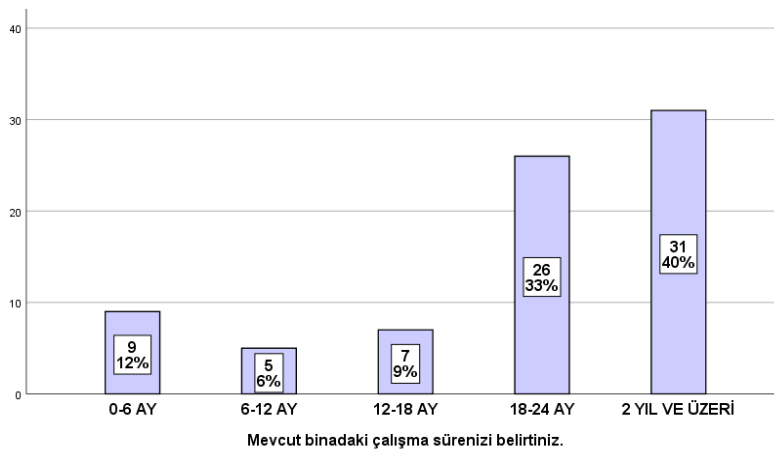
Şekil 3.31. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların cinsiyet dağılımı sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı)

Şekil 3.32. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalıştıkları pozisyona göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı)

Şekil 3.33. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların ne kadar zamandır bulundukları pozisyonda çalıştıklarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı)

Şekil 3.34. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların mevcut binadaki çalışma sürelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 78 katılımcı)

Kullanıcılarla adliye binasına dair yapılan görüşmeler neticesinde çalışmaya katılan 80 adliye personelinin sorulara verdikleri cevaplar şöyledir;

Çizelge 3.6. Katılımcılara yöneltilen görüşme sorularına verilen yanıtların yüzde olarak dağılımı.

Kullanıcılara yöneltilen görüşme soruları	Değerlendirme şartları					
Genel Sorular	Hiç Memnun Değil	Memnun Değil	Kararsız	Memnun	Çok Memnun	Tecrübe Edilmedi
Kişisel çalışma alanınızdan ne kadar memnunsunuz?	5,00%	1,30%	7,50%	33,80%	52,50%	0
Genel olarak çalıştığınız binadan ne kadar memnunsunuz?	2,50%	2,50%	6,30%	45,60%	41,80%	1,30%
Çalıştığınız binanın yakın dış çevresinden ne kadar memnunsunuz?	8,90%	7,60%	19,00%	39,20%	24,10%	1,30%
B.01. Isıl Konfor	Hiç Memnun Değil	Memnun Değil	Kararsız	Memnun	Çok Memnun	Tecrübe Edilmedi
Çalışma ofisindeki ısı konfordan ne kadar memnunsunuz?	3,90%	17,10%	10,50%	35,50%	31,60%	1,30%
Koridorlardaki ve merdivindeki ısı konfordan ne kadar memnunsunuz?	1,30%	14,30%	13,00%	39,00%	31,20%	1,30%
Yemekhane,mescit vb binanın diğer bölümlerindeki ısı konfordan ne kadar memnunsunuz?	3,90%	13,00%	9,10%	41,60%	26,00%	6,50%
	Hiç Kontrol Yok	Kontrol Yok	Kararsız	Kontrol Var	Tam Kontrol	Tecrübe Edilmedi
Bina kullanıcısı olarak ısı konfor üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahipsiniz?(örneğin, klima, radyatör kontrolü gibi)?	6,90%	13,90%	16,70%	29,20%	25,00%	8,30%
	Çok Olumsuz	Olumsuz	Kararsız	Olumlu	Çok Olumlu	Tecrübe Edilmedi
Binanın ısı konforu, işyerindeki verimliliğinizi nasıl etkiler?	13,20%	10,50%	13,20%	21,10%	31,60%	10,50%
B.02.Hava Kalitesi	Hiç Memnun Değil	Memnun Değil	Kararsız	Memnun	Çok Memnun	Tecrübe Edilmedi
Çalışma ofisindeki hava kalitesinden ne kadar memnunsunuz?	6,80%	6,80%	14,90%	45,90%	25,70%	0,00%
Koridorlardaki hava kalitesinden ne kadar memnunsunuz?	4,10%	6,80%	8,10%	55,40%	25,70%	0,00%
Bina genelindeki hava kalitesinden ne kadar memnunsunuz?	4,10%	2,70%	13,50%	55,40%	23,00%	1,40%
	Hiç Kontrol Yok	Kontrol Yok	Kararsız	Kontrol Var	Tam Kontrol	Tecrübe Edilmedi
Havalandırma üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahipsiniz (örneğin, klima kontrolü veya pencereleri açmak gibi)?	4,20%	5,60%	16,90%	28,20%	35,20%	9,90%
	Çok Olumsuz	Olumsuz	Kararsız	Olumlu	Çok Olumlu	Tecrübe Edilmedi
Hava kalitesi, işyerindeki verimliliğinizi nasıl etkiler?	8,70%	10,10%	8,70%	21,70%	36,20%	14,50%
B.03. Aydınlatma	Hiç Memnun Değil	Memnun Değil	Kararsız	Memnun	Çok Memnun	Tecrübe Edilmedi
Elektrikli aydınlatmanın yeterliliğinden ne kadar memnunsunuz?	0,00%	0,00%	3,90%	44,20%	51,90%	0,00%
Gün ışığı miktarının yeterliliğinden ne kadar memnunsunuz?	0,00%	3,90%	5,20%	46,80%	44,20%	0,00%
	Hiç Kontrol Yok	Kontrol Yok	Kararsız	Kontrol Var	Tam Kontrol	Tecrübe Edilmedi
Işık seviyeleri üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahipsiniz?(elektrikli aydınlatma veya perde-panjur kontrolü)	2,60%	1,30%	6,60%	32,90%	46,10%	10,50%
	Çok Olumsuz	Olumsuz	Kararsız	Olumlu	Çok Olumlu	Tecrübe Edilmedi
Işık seviyesi, işyerindeki verimliliğinizi nasıl etkiler?	8,20%	2,70%	8,20%	23,30%	46,60%	11,00%

Çizelge 3.6 (devam) Katılımcılara yöneltilen görüşme sorularına verilen yanıtların yüzde olarak dağılımı

B.04.Gürültü-Ses	Hiç Memnun Değil	Memnun Değil	Kararsız	Memnun	Çok Memnun	Tecrübe Edilmedi
Çalışma alanınızdaki ses mahremiyetinden ne kadar memnunsunuz?	4,10%	9,60%	5,50%	50,70%	30,10%	0,00%
Havalandırma sistemlerinden gelen gürültüden ne kadar memnunsunuz?	16,20%	25,70%	18,90%	25,70%	13,50%	0,00%
Trafik gürültüsünden ne kadar memnunsunuz?	6,80%	13,50%	9,50%	43,20%	27,00%	0,00%
Koridordaki/bekleme alanındaki insanlardan gelen gürültüden ne kadar memnunsunuz?	5,50%	13,70%	19,20%	31,50%	26,00%	4,10%
	Çok Olumsuz	Olumsuz	Kararsız	Olumlu	Çok Olumlu	Tecrübe Edilmedi
Gürültü seviyeleri, işyerindeki verimliliğinizi nasıl etkiler?	44,40%	11,10%	2,80%	16,70%	18,10%	6,90%
B.05.Güvenlik	Hiç Memnun Değil	Memnun Değil	Kararsız	Memnun	Çok Memnun	Tecrübe Edilmedi
Bina içindeki güvenlik seviyesinden ne kadar memnunsunuz?	8,10%	12,20%	17,60%	39,20%	21,60%	1,40%
Bina dışındaki güvenlik seviyesinden ne kadar memnunsunuz?	14,90%	9,50%	28,40%	29,70%	16,20%	1,40%
B.06.Tasarım, Mekan ve Düzen	Hiç Memnun Değil	Memnun Değil	Kararsız	Memnun	Çok Memnun	Tecrübe Edilmedi
Binanın dış görünümünden ne kadar memnunsunuz?	0,00%	2,70%	4,10%	43,20%	50,00%	0,00%
Çalışma alanınızın büyüklüğünden ne kadar memnunsunuz?	1,40%	0,00%	9,60%	37,00%	52,10%	0,00%
Çalışma alanınızda kullanılan zemin, duvar, tavan kaplama malzemelerinin kalitesinden ne kadar memnunsunuz?	12,20%	6,80%	13,50%	25,70%	41,90%	0,00%
Ofis mobilyalarının kalitesinden ve konforundan ne kadar memnunsunuz?	6,80%	13,70%	15,10%	30,10%	34,20%	0,00%
Duruşma salonlarının boyutundan ne kadar memnunsunuz?	1,40%	1,40%	15,50%	38,00%	33,80%	9,90%
Duruşma salonları önündeki bekleme alanından ne kadar memnunsunuz?	1,40%	1,40%	17,40%	46,40%	21,70%	11,60%
Kafeterya, yemekhane gibi mekanların büyüklüğünden, kalitesinden ve yeterliliğinden ne kadar memnunsunuz?	13,30%	14,70%	20,00%	32,00%	17,30%	2,70%
B.07.Otopark ve Bahçe Düzenlemesi	Hiç Memnun Değil	Memnun Değil	Kararsız	Memnun	Çok Memnun	Tecrübe Edilmedi
Otopark sayısının yeterliliğinden ne kadar memnunsunuz?	38,80%	23,80%	13,80%	15,00%	5,00%	3,80%
Otoparkın binaya yakınlığından ne kadar memnunsunuz?	2,50%	1,30%	11,40%	48,10%	34,20%	2,50%
Bahçe düzenlemesinden ne kadar memnunsunuz?	7,70%	6,40%	15,40%	43,60%	26,90%	0,00%

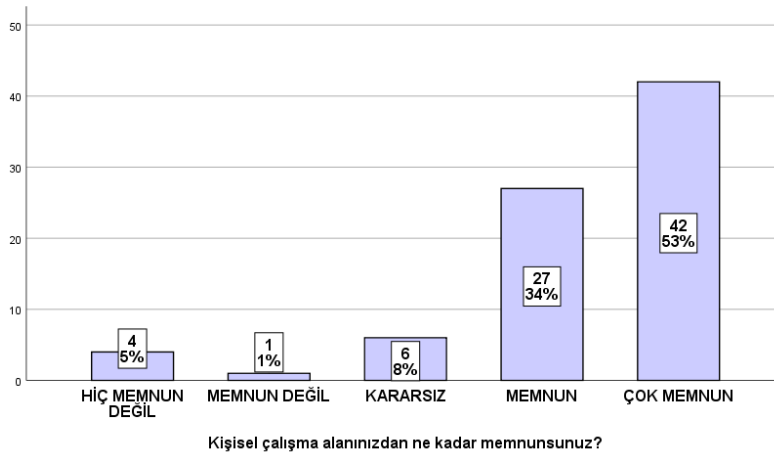
*Görüşme soruları toplam 80 kişiye uygulanmıştır.

**Tablodaki yüzdeler ilgili seçeneği işaretleyen kişi oranını belirtmektedir.

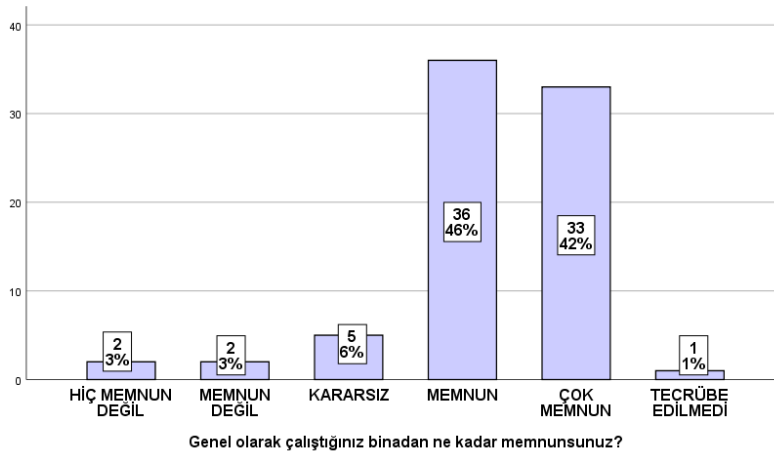
*** Görüşme soruları değerlendirilirken, ‘hiç memnun değil’ ve ‘memnun değil’ cevapları kullanıcıların memnun olmadıkları; ‘çok memnun’ ve ‘memnun’ cevapları kullanıcıların memnun oldukları yorumuyla ele alınmıştır.

Kullanıcıların bina hakkında genel değerlendirmeleri

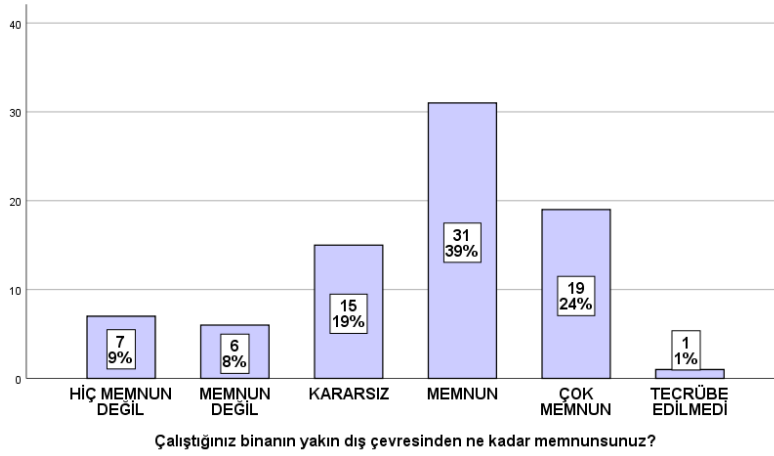
Görüşmeye katılan bina kullanıcılarından %86'sı kişisel çalışma alanlarından memnun olduklarını belirtmişlerdir. Kullanıcıların çalıştıkları binadan memnuniyet durumlarının da yine %86 olduğu görülmüştür. Kullanıcıların %62'si çalıştıkları binanın yakın dış çevresinden memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Şekil 3.35. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların kişisel çalışma alanından memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı)

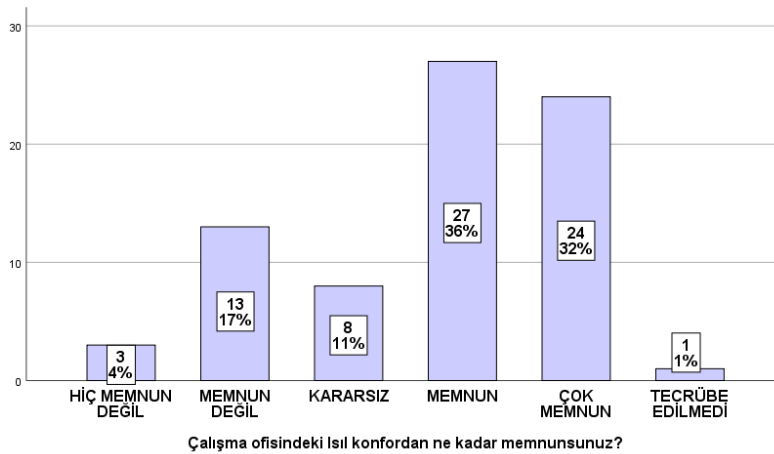
Şekil 3.36. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların genel olarak çalıştıkları binadan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 79 katılımcı)

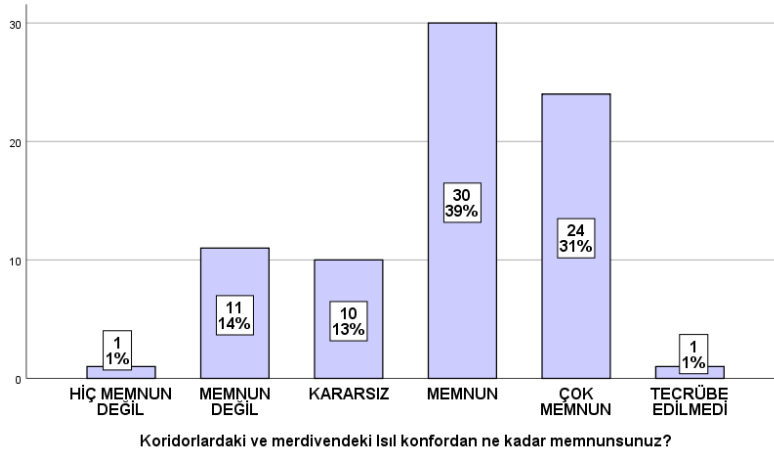
Şekil 3.37. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalıştıkları binanın yakın dış çevresinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 79 katılımcı)

Isıl konfor

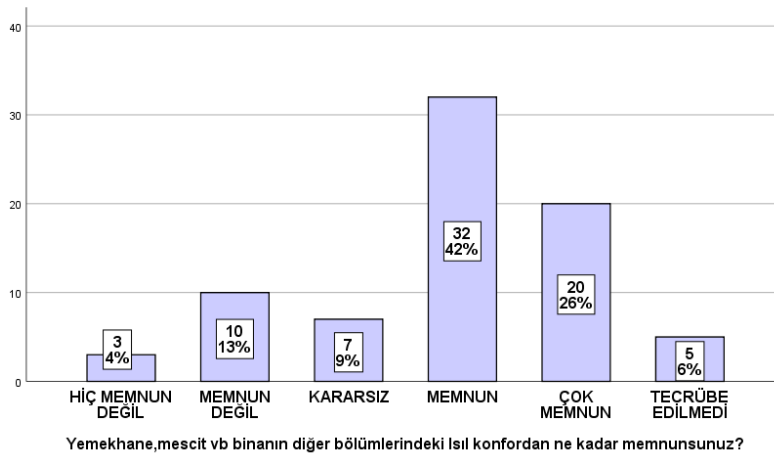
Görüşmeye katılan bina kullanıcılarından %68'i çalışma ofisindeki ısı konforundan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Koridorlardaki ve merdivendeki ısı konforundan memnun olduklarını belirten katılımcıların oranının %70; yemekhane, mescit vb. binanın diğer bölümlerindeki ısı konforundan memnun olduklarını belirten katılımcıların oranının %68 olduğu görülmüştür.

Şekil 3.38. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalışma ofislerindeki ısı konforundan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 76 katılımcı)

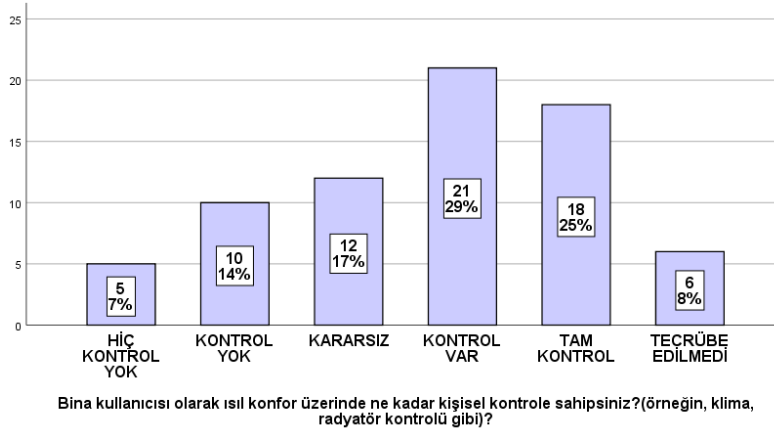

Şekil 3.39. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların koridorlardaki ve merdivenlerdeki ısıf konfordan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 77 katılımcı)

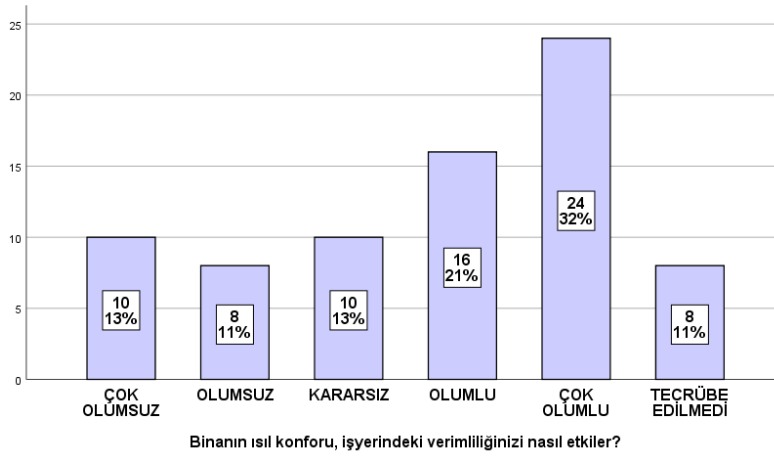
Şekil 3.40. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların yemekhane, mescit vb. binanın diğler bölümlerindeki ısıf konfordan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 77 katılımcı)

Görüşmede bina kullanıcılarına ısıf konfor üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahip oldukları sorulduğunda; bu soruya cevap veren katılımcılardan %54'ü ısıf konfor üzerinde kontrole sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Şekil 3.41. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların ısı konforu üzerinde kişisel kontrole sahip olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 72 katılımcı)

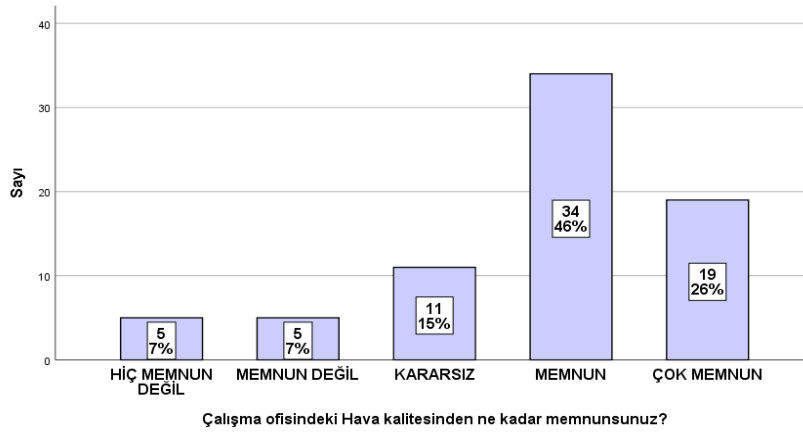
Görüşme yapılan bina kullanıcılarından %53'ü binanın ısı konforunun işyerindeki verimliliğini olumlu etkilediğini belirtirken; %24'ü binanın ısı konforunun işyerindeki verimliliğini olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

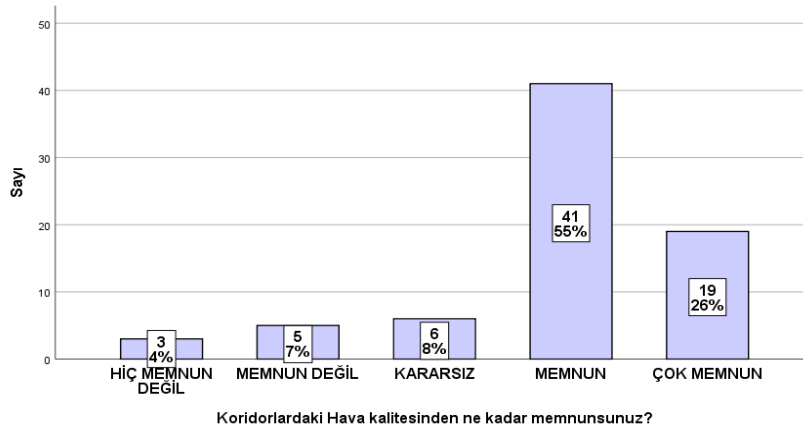
Şekil 3.42. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların binanın ısı konforunun işyerindeki verimliliklerine etkisini değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 76 katılımcı)

Hava kalitesi

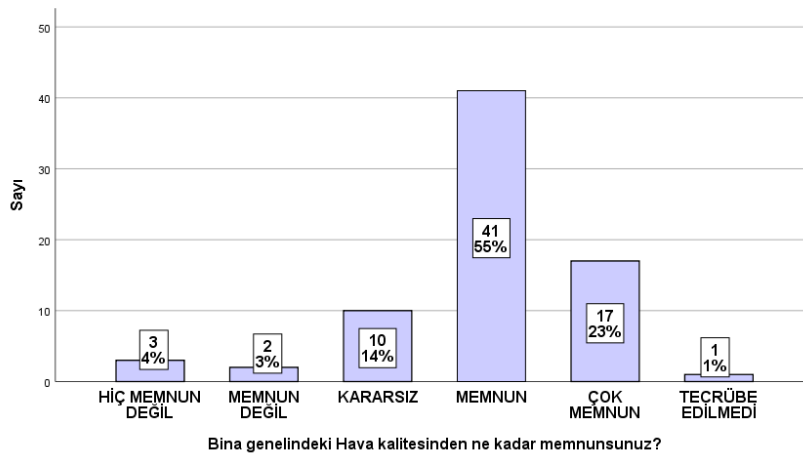
Görüşmeye katılan bina kullanıcılarından %72'si çalışma ofisindeki hava kalitesinden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Koridorlardaki hava kalitesinden memnun olduklarını belirten katılımcıların oranının %81; bina genelindeki hava kalitesinden memnun olduklarını belirten katılımcıların oranının %78 olduğu görülmüştür.

Şekil 3.43. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların satışma ofislerindeki hava kalitesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı)

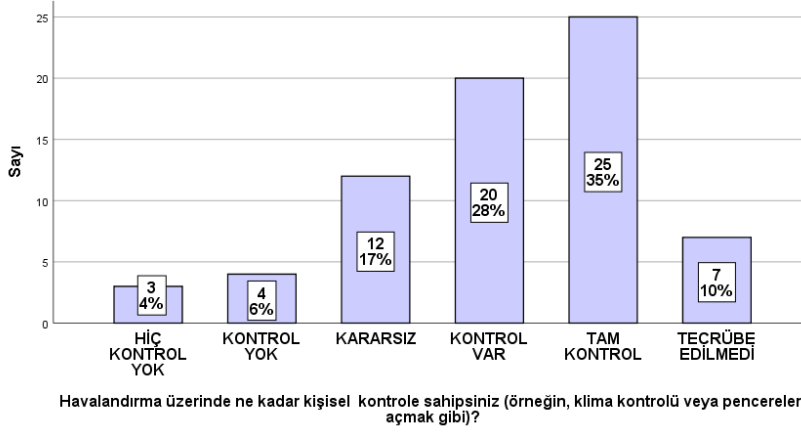

Şekil 3.44. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların koridorlardaki hava kalitesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı)

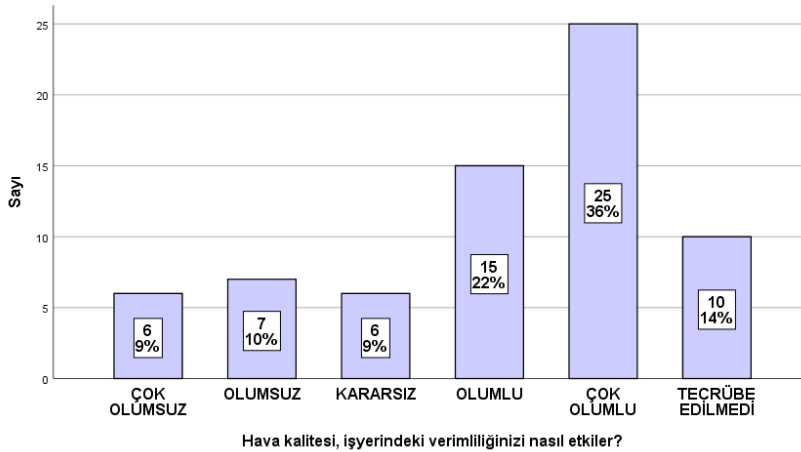
Şekil 3.45. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların bina genelindeki hava kalitesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı)

Görüşmede bina kullanıcılarına havalandırma üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahip oldukları sorulduğunda; bu soruya cevap veren katılımcılardan %63'ü havalandırma üzerinde kontrole sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Şekil 3.46. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların havalandırma üzerinde kişisel kontrole sahip olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 71 katılımcı)

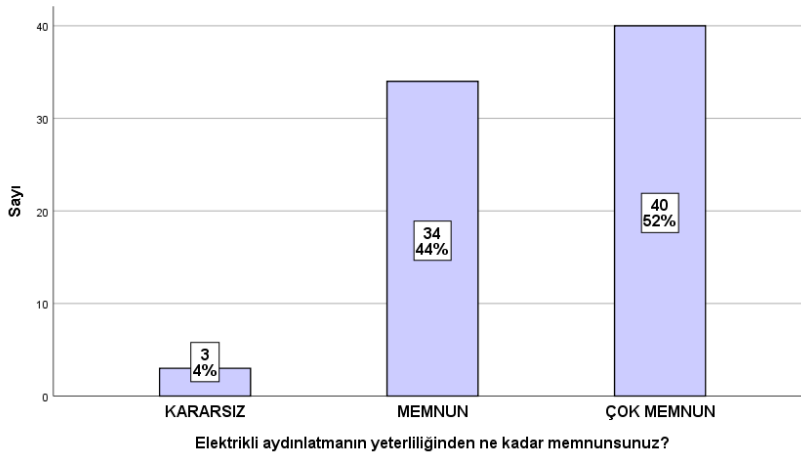
Görüşme yapılan bina kullanıcılarından %58'i hava kalitesinin işyerindeki verimliliğini olumlu etkilediğini belirtirken; %19'u hava kalitesinin işyerindeki verimliliğini olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Şekil 3.47. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların hava kalitesinin işyerindeki verimliliklerine etkisini değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 69 katılımcı)

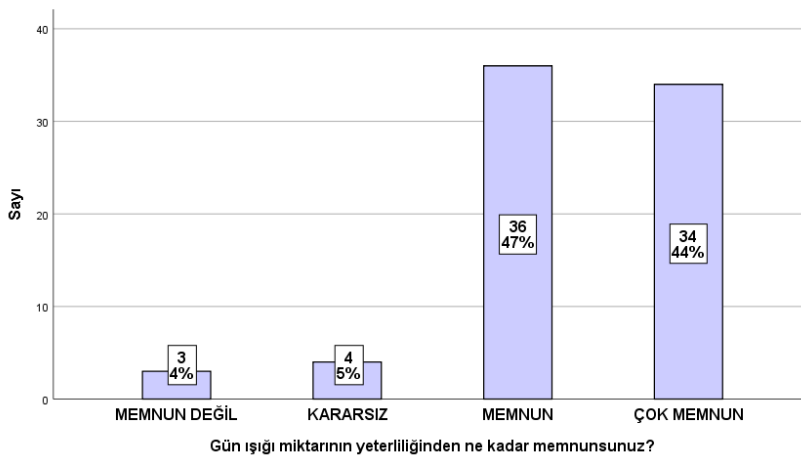
Aydınlatma

Görüşmeye katılan bina kullanıcılarından %96'sı elektrikli aydınlatmanın yeterliliğinden memnun olduklarını belirtirken; %4'ü bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan bina kullanıcılarından elektrikli aydınlatmanın yeterliliği konusunda olumsuz yanıt veren kullanıcı olmadığı görülmüştür.

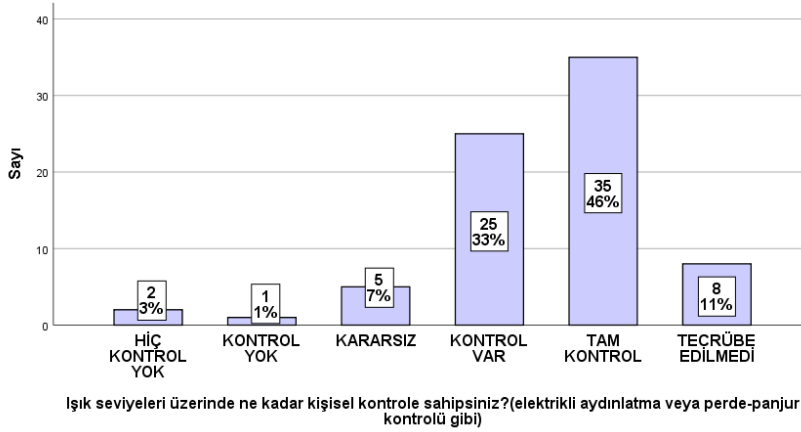
Şekil 3.48. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların elektrikli aydınlatmanın yeterliliğinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 77 katılımcı)

Görüşmeye katılan bina kullanıcılarından %91'i gün ışığı miktarının yeterliliğinden memnun olduklarını belirtirken; %4'ü gün ışığı miktarının yeterliliğinden memnun olmadıklarını; %4'ü de bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

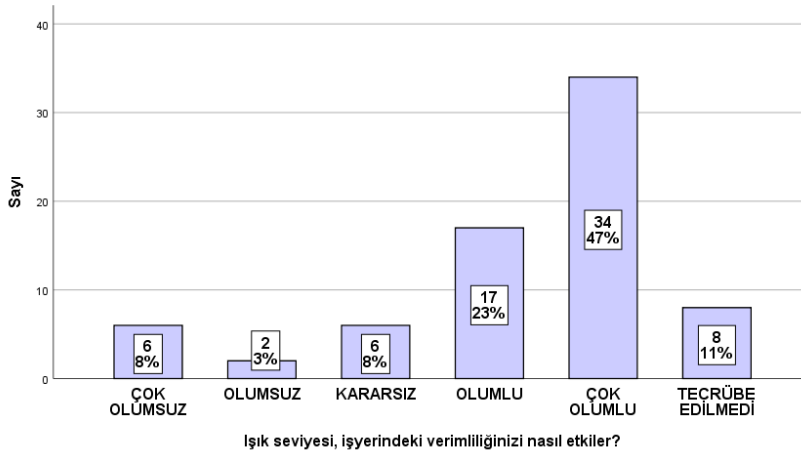
Şekil 3.49. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların gün ışığı miktarının yeterliliğinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 77 katılımcı)

Görüşmede bina kullanıcılarına ışık seviyeleri üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahip oldukları sorulduğunda; bu soruya cevap veren katılımcılardan %79'u ışık seviyeleri üzerinde kontrole sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Şekil 3.50. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların ışık seviyeleri üzerinde kişisel kontrole sahip olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 76 katılımcı)

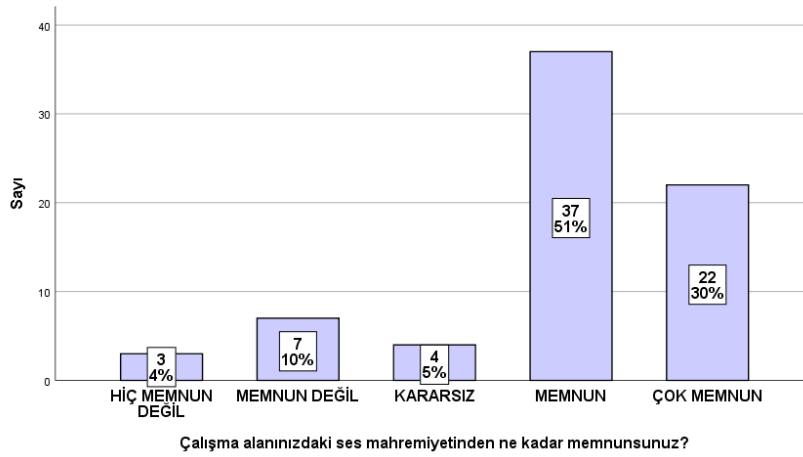
Görüşme yapılan bina kullanıcılarından %70'i ışık seviyesinin işyerindeki verimliliğini olumlu etkilediğini belirtirken; %11'i ışık seviyesinin işyerindeki verimliliğini olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Şekil 3.51. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların ışık seviyesinin işyerindeki verimliliklerine etkisini değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 73 katılımcı)

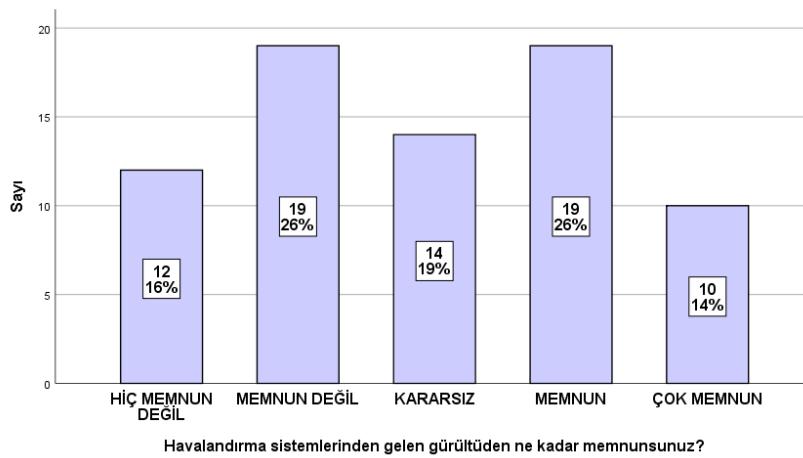
Gürültü-ses

Görüşmeye katılan bina kullanıcılarından %81'i çalışma alanındaki ses mahremiyetinden memnun olduklarını belirtirken; %14'ü bu konuda memnun olmadıklarını belirtmişlerdir.

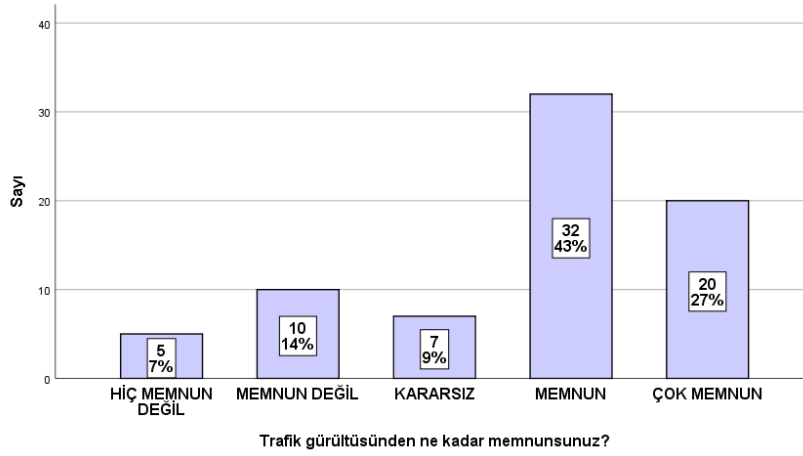

Şekil 3.52. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalışma alanlarındaki ses mahremiyetinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 73 katılımcı)

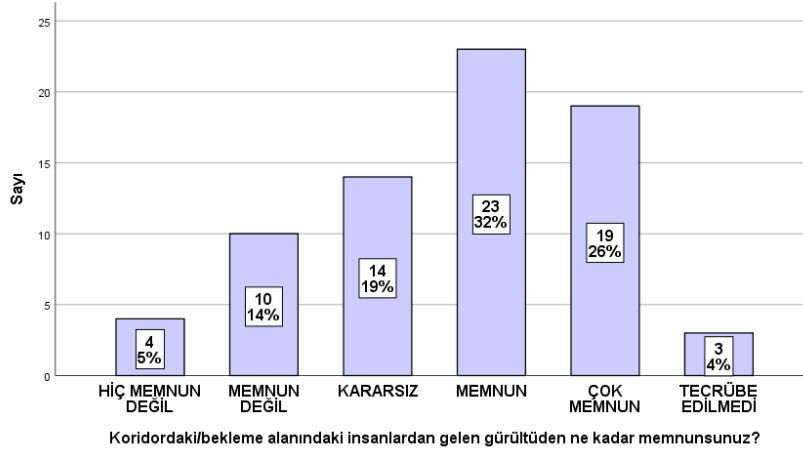
Görüşmelerde bina kullanıcılarına havalandırma sistemlerinden gelen gürültüden memnuniyet durumları sorulduğunda katılımcıların %42'si; trafik gürültüsünden memnuniyet durumları sorulduğunda %21'i; koridordaki ve bekleme alanındaki insanlardan gelen gürültüden memnuniyet durumları sorulduğunda %19'u memnun olmadıklarını belirtmişlerdir.

Şekil 3.53. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların havalandırma sistemlerinden gelen gürültüden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı)

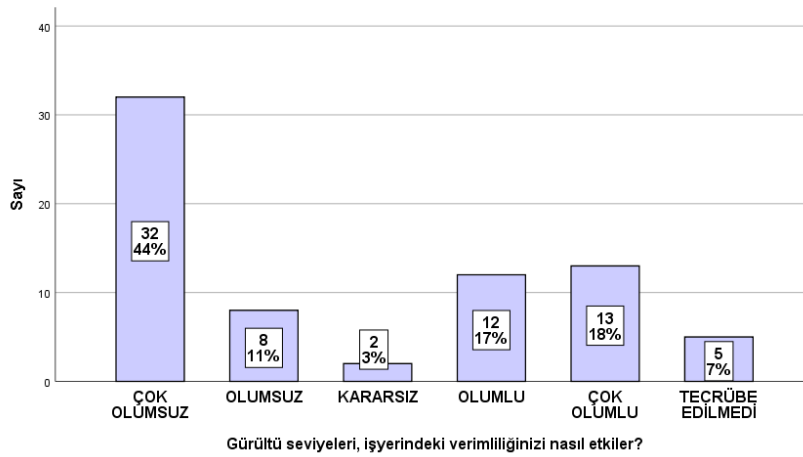

Şekil 3.54. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların trafik gürültüsünden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı)

Şekil 3.55. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların koridorlardaki ve bekleme alanlarındaki insanlar gelen gürültüden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 73 katılımcı)

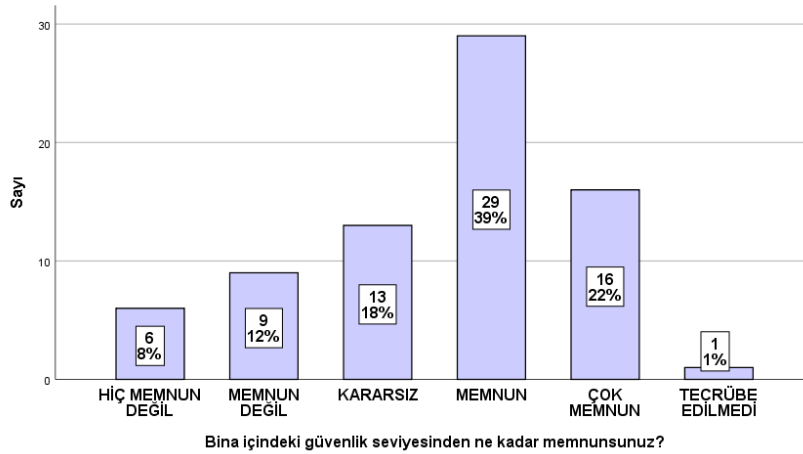
Görüşme yapılan bina kullanıcılarından %35'i gürültü seviyesinin işyerindeki verimliliğini olumlu etkilediğini belirtirken; %55'i gürültü seviyesinin işyerindeki verimliliğini olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

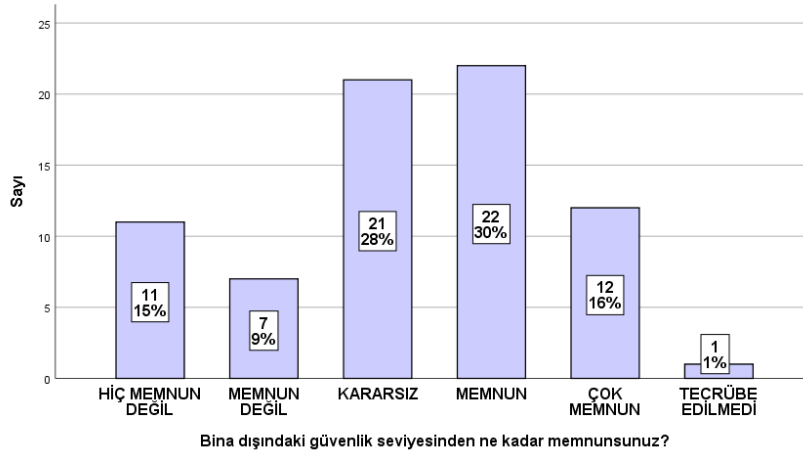
Şekil 3.56. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların gürültü seviyelerinin işyerindeki verimliliklerine etkisini değerlendirmelerine göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 72 katılımcı)

Güvenlik

Yapılan görüşmelerde kullanıcıların bina içindeki güvenlik seviyesinden memnuniyet oranının %61; bina dışındaki güvenlik seviyesinden memnuniyet oranının %46 olduğu görülmüştür.

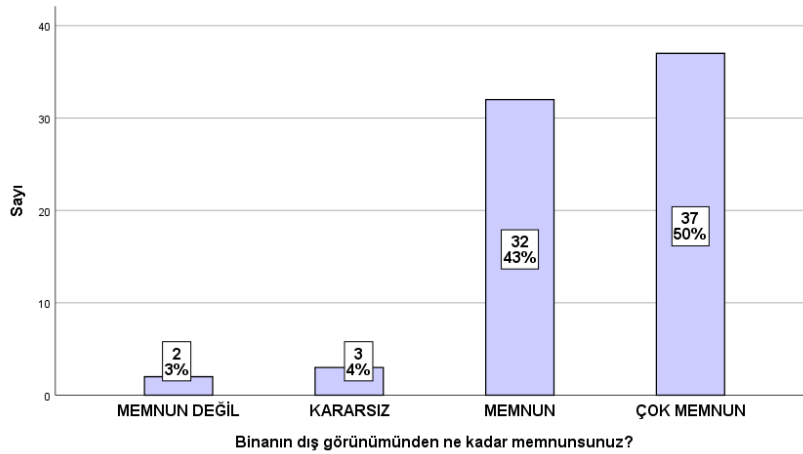
Şekil 3.57. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların bina içindeki güvenlik seviyesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı)

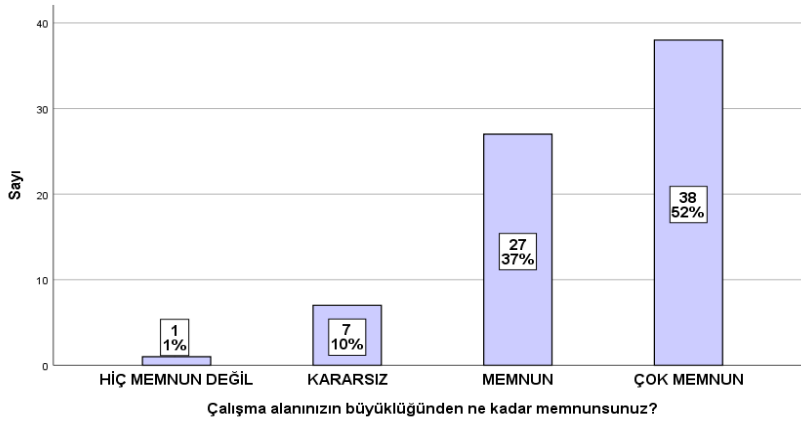
Şekil 3.58. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların bina dışındaki güvenlik seviyesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı)

Tasarım, mekan ve düzen

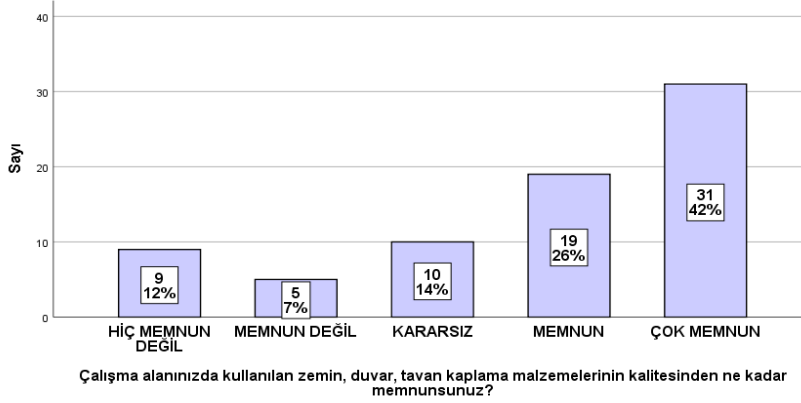
Görüşme yapılan adliye personelinin binanın dış görünümünden %93; çalışma alanının büyüklüğünden %89; çalışma alanında kullanılan zemin, duvar, tavan kaplama malzemelerinin kalitesinden %68; ofis mobilyalarının kalitesinden ve konforundan %64 oranında memnun oldukları görülmüştür.

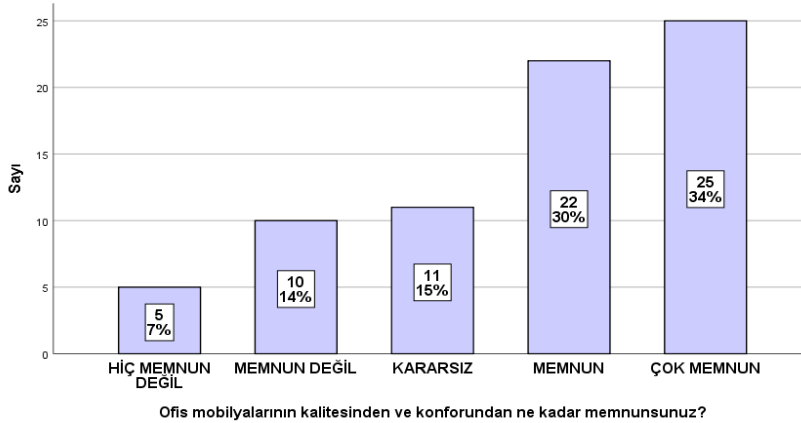
Şekil 3.59. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların binanın dış görünümünden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı)

Şekil 3.60. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalışma alanının büyüklüğünden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 73 katılımcı)

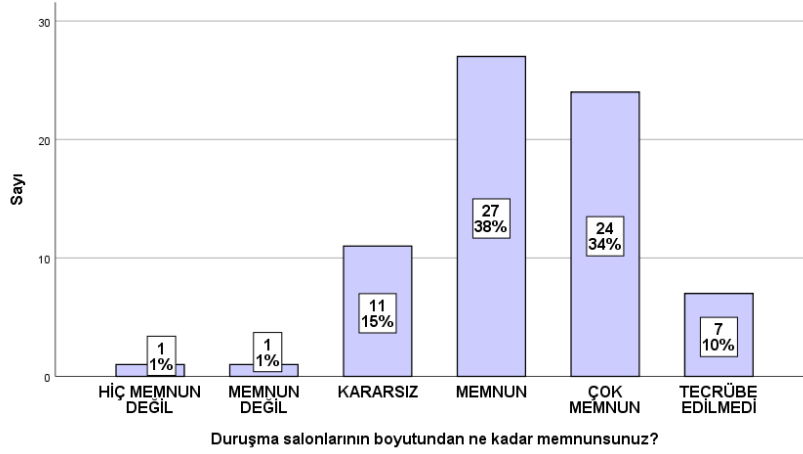

Şekil 3.61. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların çalışma alanlarında kullanılan malzemelerin kalitesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 74 katılımcı)

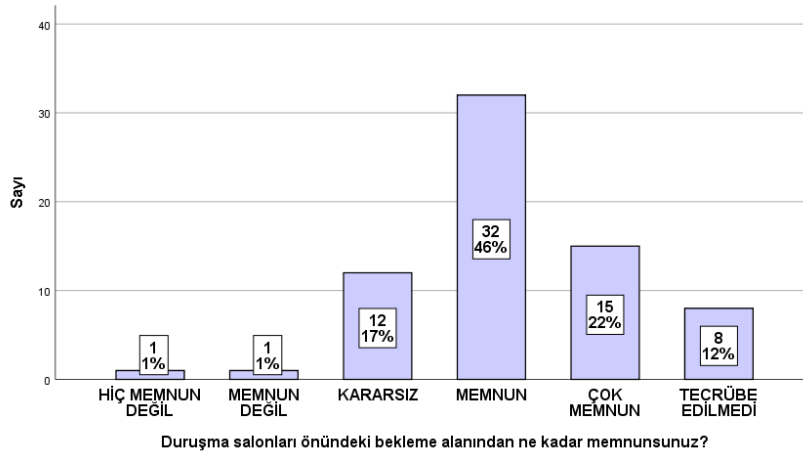

Şekil 3.62. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların ofis mobilyalarının kalitesinden ve konforundan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 73 katılımcı)

Çalışmaya katılan bina kullanıcılarının %72'sinin duruşma salonlarının boyutundan memnun oldukları görülmüştür. Katılımcıların duruşma salonları önündeki bekleme alanından memnuniyet oranının %68 olduğu görülmüştür.

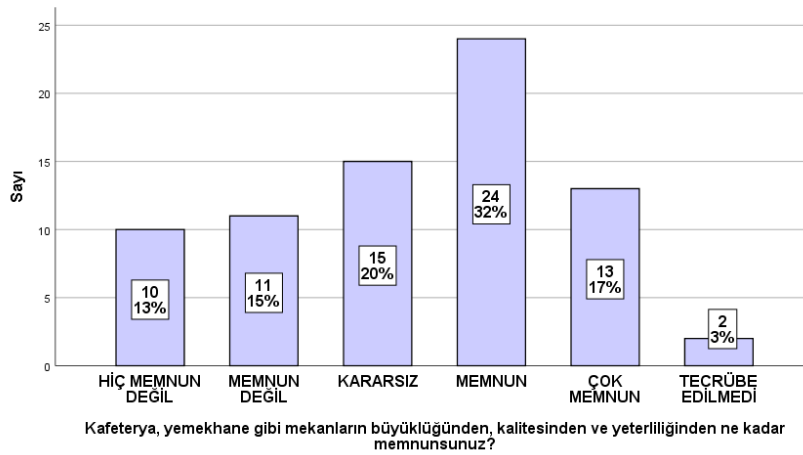

Şekil 3.63. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların duruşma salonlarının boyutundan memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 71 katılımcı)

Şekil 3.64. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların duruşma salonları önündeki bekleme alanından memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 69 katılımcı)

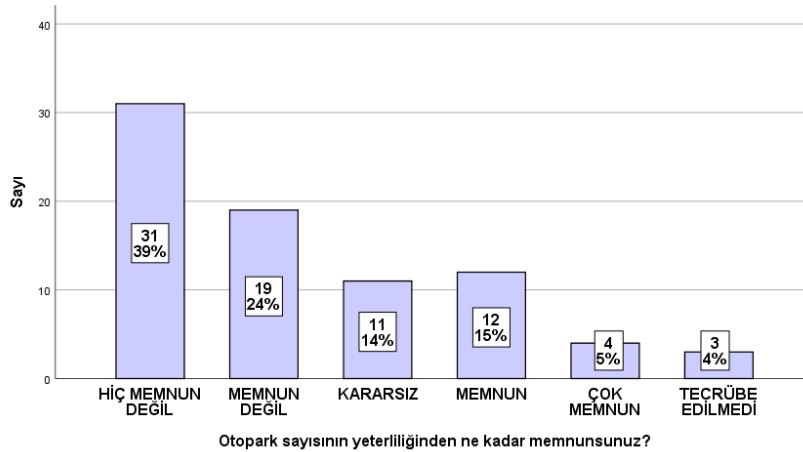
Görüşme yapılan bina kullanıcılarının kafeterya, yemekhane gibi mekanların büyüklüğü, kalitesi ve yeterliliğinden memnuniyet durumunun %49 olduğu görülmüştür.

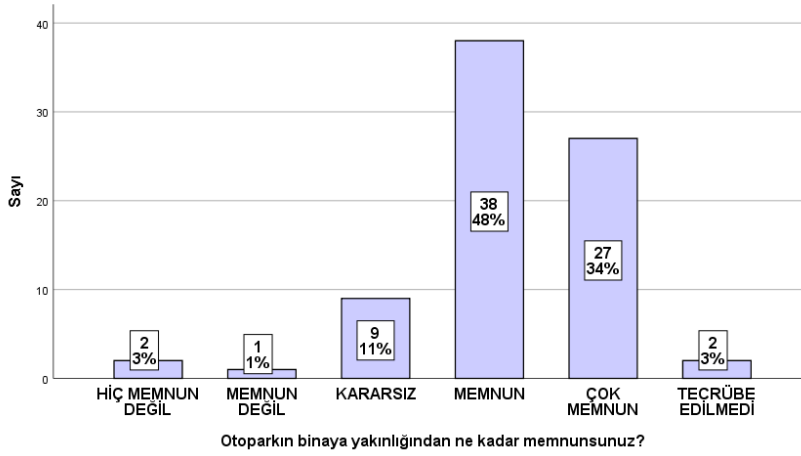
Şekil 3.65. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların kafeterya, yemekhane gibi mekanların büyüklüğü, kalitesi ve yeterliliğinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 75 katılımcı)

Otopark ve bahçe düzenlemesi

Görüşmede bina kullanıcılarının otopark sayısının yeterliliğinden %20 memnun oldukları görülürken; otoparkın binaya yakınlığından %82 memnun oldukları görülmüştür.

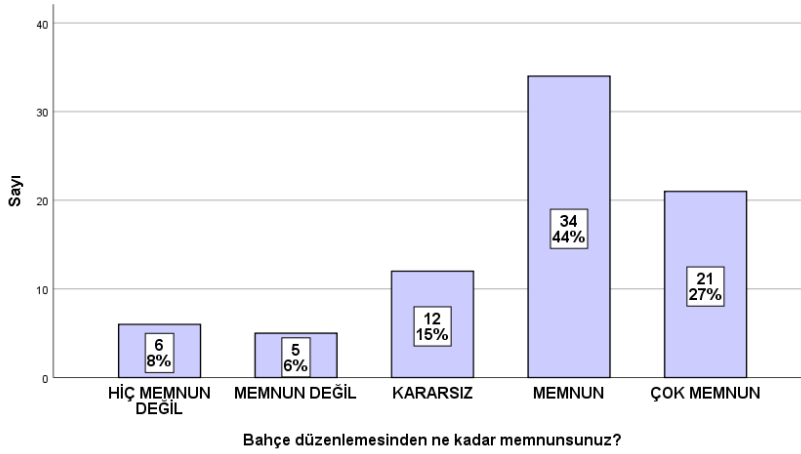

Şekil 3.66. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların otopark sayısının yeterliliğinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 80 katılımcı)

Şekil 3.67. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların otoparkın binaya yakınlığından memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 79 katılımcı)

Görüşmeye katılan bina kullanıcılarının bahçe düzenlemesinden %71 oranında memnun oldukları görülmüştür.

Şekil 3.68. Görüşmeye katılan tüm kullanıcıların bahçe düzenlemesinden memnun olma durumlarına göre sayıları ve yüzdeleri (toplam 78 katılımcı)

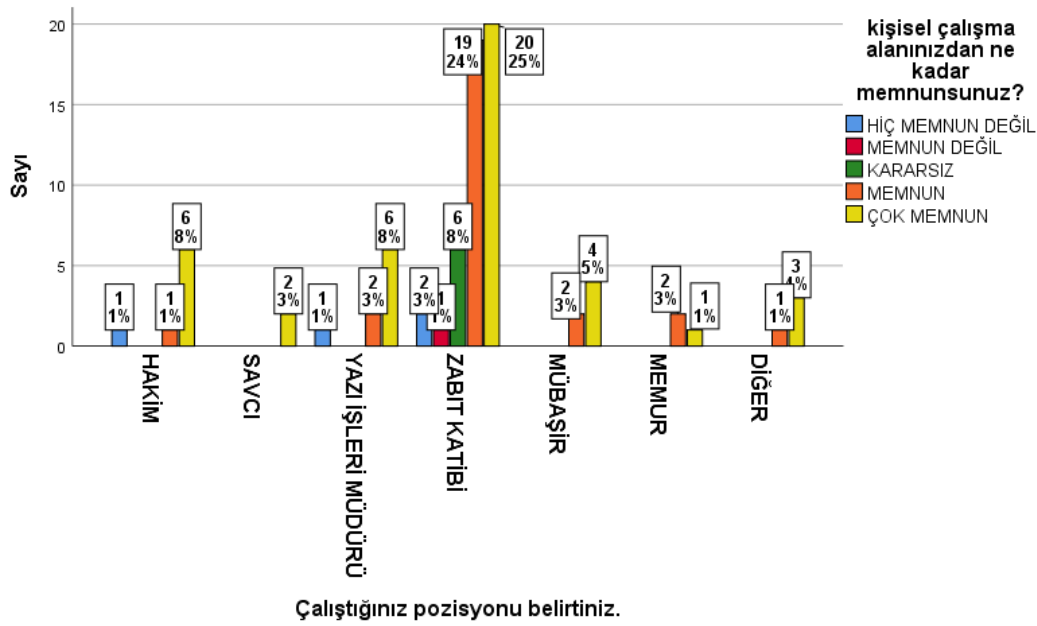
3.5.3. İSD görüşme sorularının değerlendirilmesi

Çalışmanın yapıldığı Bolu Adalet Sarayı binasında hakim, Cumhuriyet savcısı, yazı işleri müdürü, zabıt katibi, mübaşir, memur ve diğer meslek grubu çalışanı olmak üzere toplam 80 adliye personeli ile adliye binası hakkında görüşmeler yapılmıştır.

Kullanıcılarla adliye binasına dair yapılan görüşmeler neticesinde tespit edilen hususlar ve değerlendirmeler şöyledir;

Kullanıcıların bina hakkında genel değerlendirmeleri

Kullanıcılarla yapılan görüşmelerde, kullanıcıların yeni adliye binasından genel itibariyle memnun oldukları görülmüştür. Yeni adliye binasına taşınmadan önce kullanılan eski adliye binasının kullanıcıların ihtiyacını karşılamakta oldukça yetersiz kaldığı, kullanıcılarla yapılan görüşmelerden bilinmektedir. Bu durumun kullanıcıların binadan memnun olma durumlarını olumlu yönde etkiliyor olabileceği düşünülmektedir.

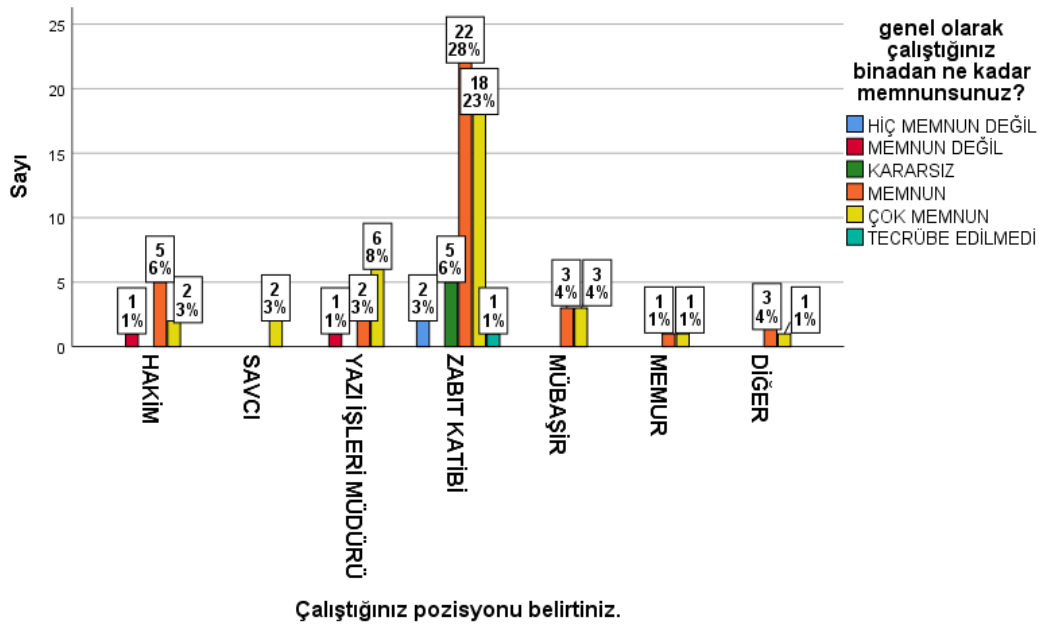

Şekil 3.69. Kişisel çalışma alanından memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması

Çalışılan pozisyon ve kişisel çalışma alanından memnun olma durumunu karşılaştırdığımızda; çalışmaya katılan savcı, mübaşir, memur ve diğer meslek grubu çalışanların tamamının kişisel çalışma alanından memnun oldukları görülmüştür.

Çalışmaya katılan hakimlerden %88'inin kişisel çalışma alanından memnun olduğu;

çalışmaya katılan yazı işleri müdürü çalışanlardan %89'unun kişisel çalışma alanından memnun olduğu; çalışmaya katılan zabıt katibi çalışanlardan %81'inin kişisel çalışma alanından memnun olduğu görülmüştür.

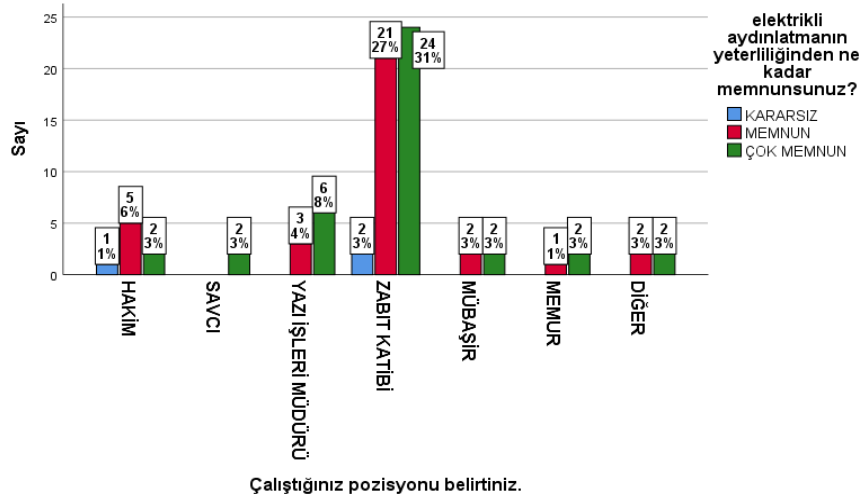
Şekil 3.70. Genel olarak çalışılan binadan memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması

Çalışılan pozisyon ve çalışılan binadan memnun olma durumunu karşılaştırdığımızda; çalışmaya katılan savcı, mübaşir, memur ve diğer meslek grubu çalışanların tamamının çalıştığı binadan memnun oldukları görülmüştür.

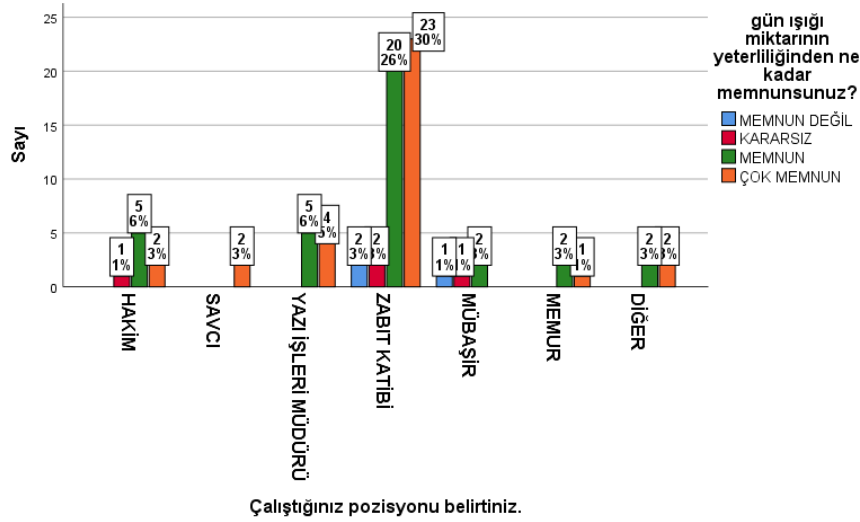
Çalışmaya katılan hakimlerden %88'inin çalıştığı binadan memnun olduğu; çalışmaya katılan yazı işleri müdürü çalışanlardan %89'unun çalıştığı binadan memnun olduğu; çalışmaya katılan zabıt katibi çalışanlardan %83'ünün çalıştığı binadan memnun olduğu görülmüştür.

Isıl konfor, hava kalitesi ve aydınlatma

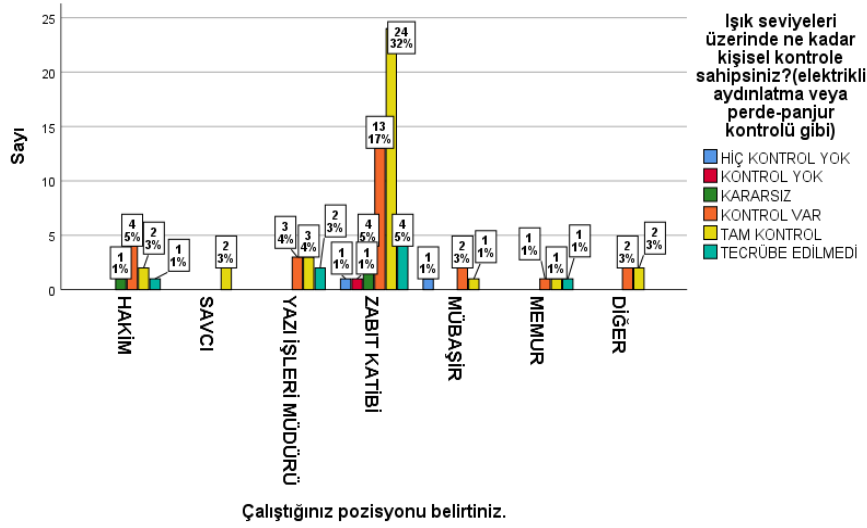
Yapılan görüşmelerde kullanıcıların çalıştıkları binadaki ısı konfor, hava kalitesi ve aydınlatma koşullarından genel itibariyle memnun oldukları görülmüştür. Ancak bu koşullar üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahip oldukları sorulduğunda; kullanıcılardan gelen olumlu cevaplarda azalma olduğu görülmüştür. Bu durumun, binadaki iklimlendirme, havalandırma ve aydınlatma sistemlerinin işletilmesi ile ilgili olabileceği düşünülmektedir.

Şekil 3.71. Elektrikli aydınlatmanın yeterliliğinden memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması

Şekil 3.72. Gün ışığı miktarının yeterliliğinden memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması

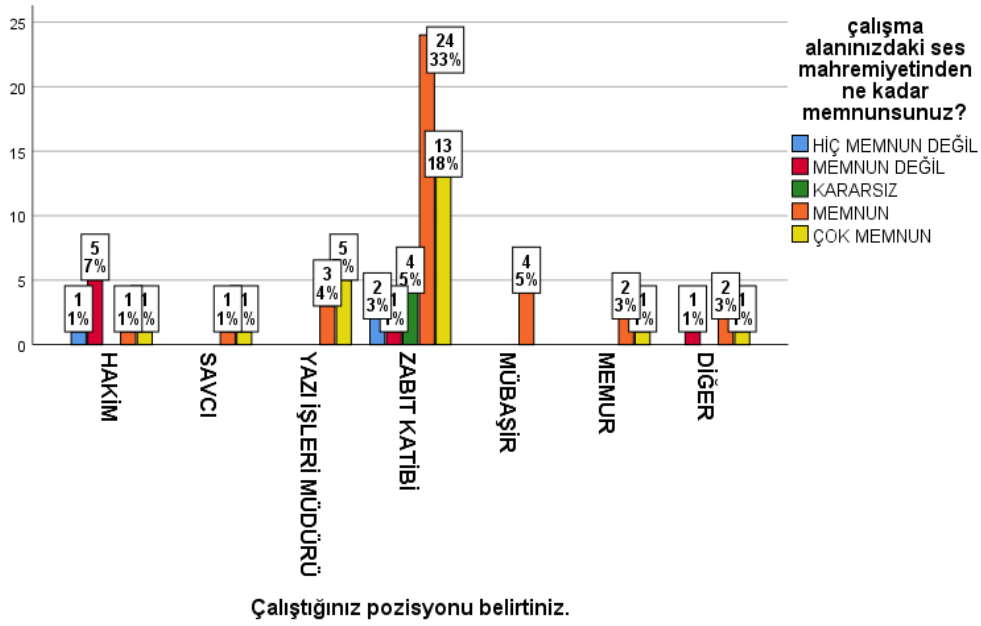
Şekil 3.73. Işık seviyeleri üzerinde kişisel kontrole sahip olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması

Çalışmada aydınlatma ile ilgili sorulan sorulara katılımcılardan genel itibariyle olumlu yanıtlar alınmıştır. Bununla birlikte, hakim, zabıt katibi ve mübaşir pozisyonunda çalışan personelden elektrikli aydınlatmanın yeterliliği, gün ışığı miktarının yeterliliği ve ışık seviyeleri üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahip oldukları ile ilgili sorulan sorulara az sayıda da olsa kararsız veya olumsuz yanıt veren katılımcılar olmuştur.

Adliye binasına yapılan ziyaretlerde zabıt katibi personellerin çalıştığı ofislerde genel olarak birden fazla personelin görev yaptığı görülmüştür. Işık seviyeleri üzerinde kişisel kontrole sahip olmamalarındaki sebebin bu olabileceği düşünülmektedir. Fakat hakim ve mübaşir pozisyonunda çalışan personel için bu durumun neden kaynaklanabileceği hakkında herhangi bir çıkarımda bulunulamamıştır..

Gürültü-ses

Bina kullanıcılarına gürültü ve ses seviyeleri ile ilgili memnuniyet durumları sorulduğunda; bina kullanıcılarının çalışma alanlarındaki ses mahremiyetinden genel itibariyle memnun oldukları görülmüştür.

Şekil 3.74. Çalışma alanındaki ses mahremiyetinden memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması

Hakim, zabıt katibi ve diğer çalışan pozisyonundaki personelden, çalışma alanındaki ses mahremiyetiyle ilgili sorulan soruya olumsuz yanıt veren katılımcılar olduğu görülmüştür. Hakim pozisyonunda çalışan personelin %75'i çalışma alanındaki ses mahremiyetinden memnun olmadığını belirtirken; zabıt katibi pozisyonunda çalışan personelin %7'sinin, diğer çalışan pozisyonundaki personelin %25'inin çalışma alanındaki ses mahremiyetinden memnun olmadığı görülmüştür.

Gürültü konusunda sorulan sorulardan çıkan sonuçlara göre; kullanıcıların en çok havalandırma sisteminden gelen gürültüden rahatsızlık duydukları görülmüştür. Trafik gürültüsü ve bekleme alanlarından gelen gürültüden rahatsızlık duyduğunu belirten katılımcı sayısının ise oldukça az olduğu görülmüştür.

Aşağıda görüşmeler sırasında bina kullanıcılarının bu konu ile ilgili bazı ifadelerine yer verilmiştir;

'Havalandırma üstten olup, aşırı ses yapmaktadır. Daha sessiz bir havalandırma sistemi kullanılabilir.' -Zabıt katibi katılımcı

'Havalandırma/klima çalıştığında baş ağrıtan ses oluşuyor. Bu nedenle uzun süre çalıştırıyoruz.' -Zabıt katibi katılımcı

'Klimaların derecesi yükseltildiğinde ses düzeyi de artıyor. Düşük seviyede bırakılan ayar ise ısınmaya ya da serinlemeye yetersiz kalıyor.' -Zabıt katibi katılımcı

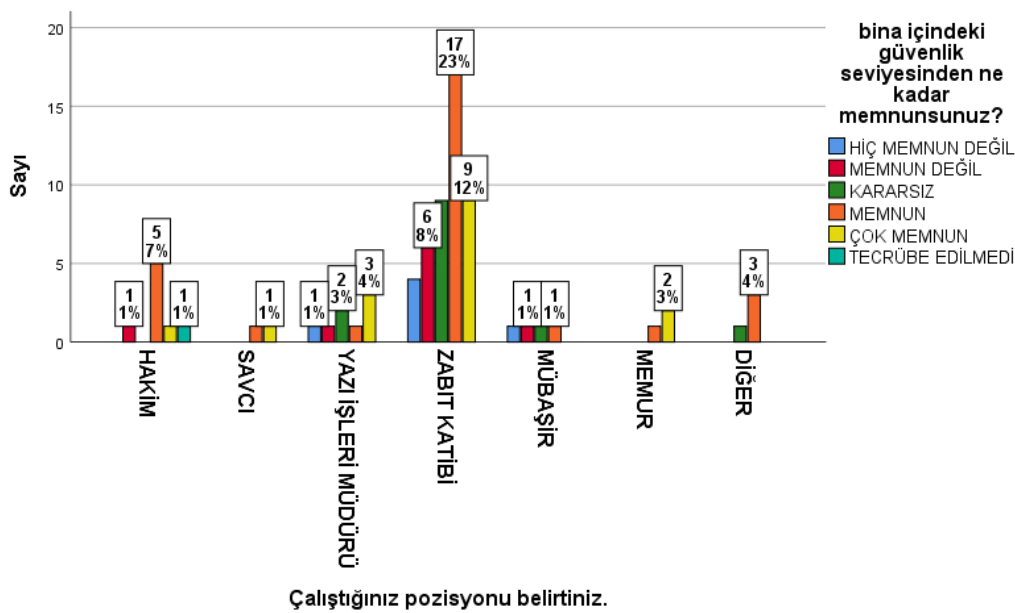
'Klima gürültüsü çok fazla rahatsız ediyor. Psikolojik ve fiziksel olarak yoruyor.' -Zabıt katibi katılımcı

(Cevaplar anonim olarak alınmıştır.)

Güvenlik

Çalışmada hakim, yazı işleri müdürü, zabıt katibi ve mübaşir olarak görev yapan personelden, bina içindeki güvenlik seviyesinden memnun olmayan katılımcılar olduğu görülmüştür. Hakim pozisyonunda çalışan personelin %12'si; yazı işleri müdürü pozisyonunda çalışan personelin %25'i; zabıt katibi pozisyonunda çalışan personelin %22'si; mübaşir pozisyonunda çalışan personelin %50'sinin bina içindeki güvenlik seviyesinden memnun olmadığı görülmüştür.

Bina içindeki güvenlikten memnun olma durumuna oransal olarak en fazla olumsuz yanıt verilen pozisyonun mübaşir pozisyonu olduğu görülmüştür. Mübaşir pozisyonunda görev yapan personelin görevi gereği vatandaş ile birebir muhatap olmasının, bu durum üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Şekil 3.75. Bina içindeki güvenlik seviyesinden memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması

Adliye binasına yapılan ziyaretlerde, bina içindeki güvenliği sağlamaya yönelik, bina girişinde polis kontrol noktasının bulunduğu ve bina içinde Mahkeme Yönetimi Sisteminin gereklerinden olan kısıtlı ve yarı kısıtlı alanların oluşturulduğu görülmüştür.

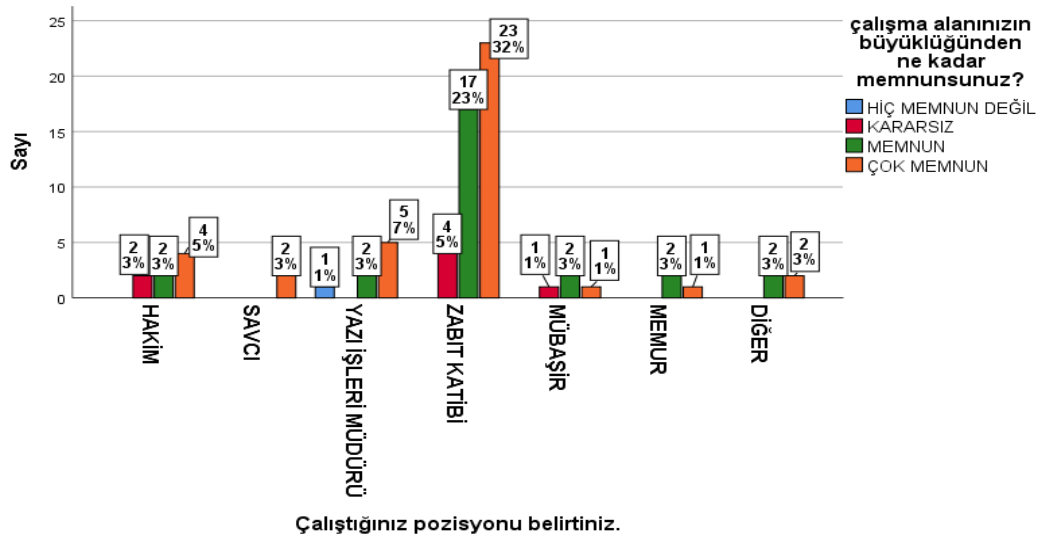
Yalnızca yetkili karta sahip kişilerin girebildiği kısıtlı ve yarı kısıtlı alanların varlığının, adliye binası içinde personelin güvenliğinin sağlanması konusunda oldukça etkili olduğu görülmüştür.

Bina kullanıcılarından güvenlik konusunda gelen diğer bir öneri de, kısıtlı alanlarda çalışan personelin serbest alana çıkmadan kullanabileceği tuvaletlerin teşkil edilmesi yönündedir.

Tasarım, mekan ve düzen

Binanın dış görünümü, çalışma alanının büyüklüğü, çalışma alanında kullanılan zemin, duvar, tavan kaplama malzemelerinin kalitesi, ofis mobilyalarının kalitesi ve konforu, duruşma salonlarının boyutu ve duruşma salonları önündeki bekleme alanı gibi binanın tasarımıyla ilgili konularda kullanıcıların memnuniyet düzeyinin oldukça yüksek olduğu görülmüştür.

Ancak, kafeterya, yemekhane gibi sosyal alanların büyüklüğü, kalitesi ve yeterliliği konusunda kullanıcıların memnuniyet oranının daha düşük olduğu görülmüştür.

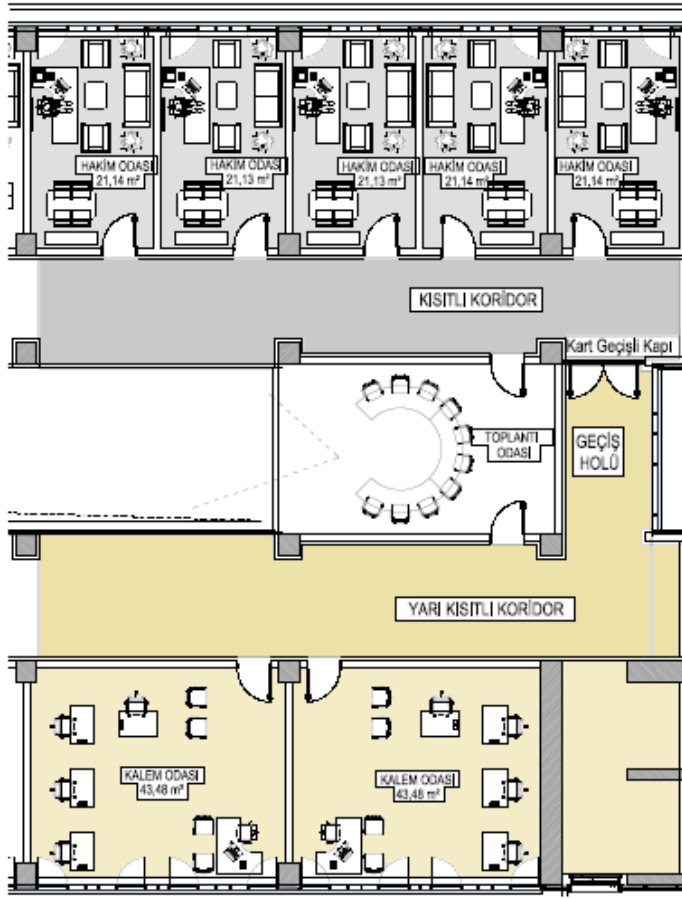

Şekil 3.76. Çalışma alanının büyüklüğünden memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması

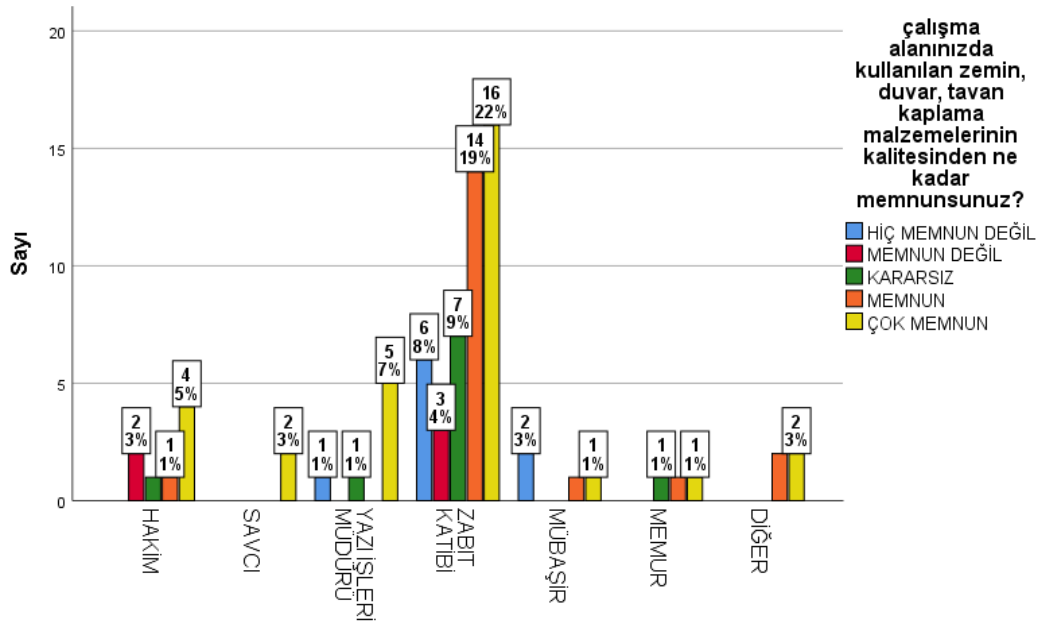
Çalışılan pozisyon ve çalışma alanının büyüklüğünden memnun olma durumunu karşılaştırdığımızda; çalışmaya katılan hakim, yazı işleri müdürü, zabıt katibi ve mübaşir pozisyonunda çalışan personelden bu soruya olumsuz yanıt veren katılımcıların olduğu görülmüştür. Hakim pozisyonunda çalışan personelin %25'i; yazı işleri müdürü pozisyonunda çalışan personelin %12'si; zabıt katibi pozisyonunda çalışan personelin %9'u; mübaşir pozisyonunda çalışan personelin %25'i çalışma alanının büyüklüğünden memnun olmadıklarını belirtmişlerdir.

Binaya yapılan ziyaretlerde, yazı işleri müdürü ve zabıt katibi pozisyonunda çalışan personelin yaklaşık 43 m²'lik kalem odalarında ortalama olarak beş kişi çalıştığı görülmüştür. Kalem odalarında çalışan her bir personele yaklaşık 9 m²'lik bir çalışma alanı sağlandığı hesaplanmıştır. Çalışma alanının büyüklüğünden memnun olmadıklarını belirten yazı işleri müdürü ve zabıt katibi personelin, kendilerine sağlanan çalışma alanını yeterli bulmamalarından dolayı olumsuz yanıt verdikleri düşünülmektedir.

Adliye binasında hakim pozisyonunda görev yapan personel için tek kişi kullanabileceği yaklaşık 24 m²'lik bir oda tahsis edildiği görülmüştür. Adliye binasında planlanan tip hakim odası ve kalem odası planı Şekil 3.78'de yer almaktadır.

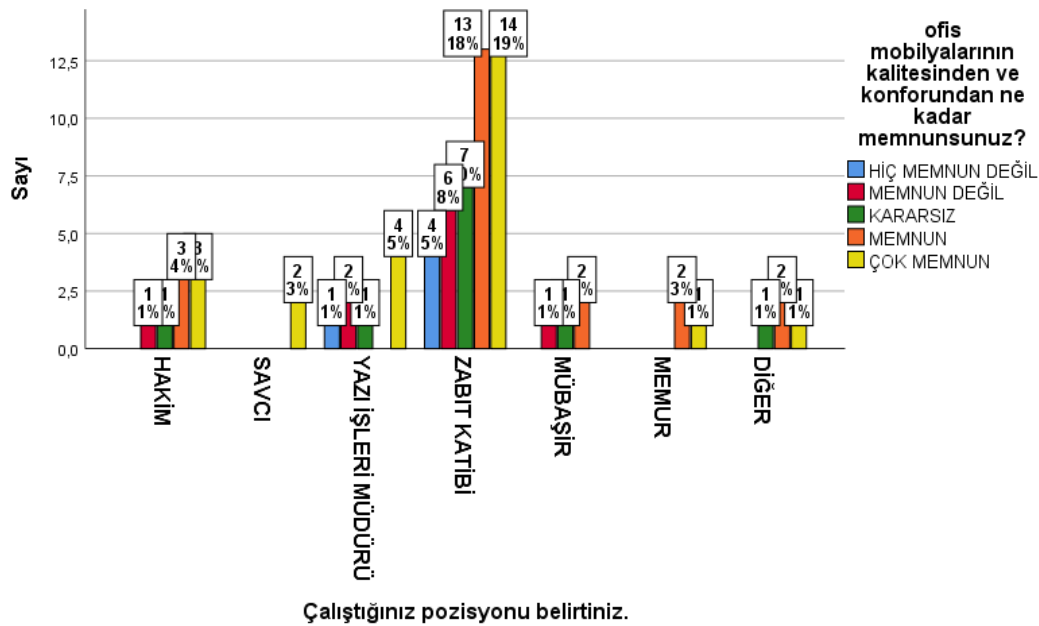
Şekil 3.77. Bolu Adliye Hizmet Binası tip hakim odası ve kalem odası (Mimar: A. Yağmur Topraklı)

Şekil 3.78. Çalışma alanındaki malzemelerin kalitesinden memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması

Çalışılan pozisyon ve çalışma alanında kullanılan zemin, duvar, tavan kaplama malzemelerinin kalitesinden memnun olma durumunu karşılaştırdığımızda; çalışmaya katılan hakim, yazı işleri müdürü, zabıt katibi ve mübaşir pozisyonunda çalışan personelden bu soruya olumsuz yanıt veren katılımcıların olduğu görülmüştür. Hakim pozisyonunda çalışan personelin %25'i; yazı işleri müdürü pozisyonunda çalışan personelin %14'ü; zabıt katibi pozisyonunda çalışan personelin %19'u; mübaşir pozisyonunda çalışan personelin %50'si çalışma alanında kullanılan zemin, duvar, tavan kaplama malzemelerinin kalitesinden memnun olmadıklarını belirtmişlerdir.

Çalışılan pozisyon ve çalışma alanının büyüklüğünden memnun olma durumu ile çalışılan pozisyon ve çalışma alanında kullanılan zemin, duvar, tavan kaplama malzemelerinin kalitesinden memnun olma durumuna verilen cevaplara bakıldığında; hakim, yazı işleri müdürü, zabıt katibi ve mübaşir pozisyonunda çalışan personelden bu iki soruya yaklaşık aynı oranda olumsuz yanıt verildiği görülmüştür.

Şekil 3.79. Ofis mobilyalarının kalitesinden ve konforundan memnun olma durumu ve çalışılan pozisyon karşılaştırması

Ofis mobilyalarının kalitesi ve konforu konusunda olumsuz yanıt veren katılımcıların da yine hakim, yazı işleri müdürü, zabıt katibi ve mübaşir pozisyonundaki katılımcılardan oldukları görülmüştür.

Aşağıda görüşmeler sırasında bina kullanıcılarının bina tasarımı ve mekanlar hakkında ifade ettikleri bazı hususlara yer verilmiştir;

‘Çalışma masası ve koltukların genel değil kişiye özel düzenlenmesi, örneğin, katip masası ve sandalyesi kullanım amacına göre düzenlenmemiştir.’-Zabıt katibi katılımcı

‘Ek olarak personelin mesai saati dışında stres atması ve sosyal aktivite olarak masa tenisi, satranç ve langırt gibi çeşitli oyunlara ihtiyaç duyulmaktadır.’ -Mübaşir katılımcı

‘Kalemlerde müdür bölümünün ayrı camekanlı bölüm olmasının iş çalışma ve ortam yönünden daha verimli olacağını düşünüyorum.’ - Yazı işleri müdürü katılımcı

‘1. Müdürlerin odası kalemde ayrı bir bölmede olmalı.

2. Duruşma salonu ve hakim odası kaleme yakın olmalı.’ -Zabıt katibi katılımcı

(Cevaplar anonim olarak alınmıştır.)

Otopark ve bahçe düzenlemesi

Adliye binasında 184 adet açık, 39 adet kapalı otopark olmak üzere toplam 223 araçlık otopark alanı planlanmıştır.

Yapılan görüşmelerde bina kullanıcılarının otoparkın binaya yakın olması konusunda genel itibariyle memnun oldukları görülmüştür. Binaya yapılan ziyaretlerde de, kullanıcıların açık ve kapalı otoparklardan binaya ulaşım konusunda çok fazla sorun yaşamadıkları görülmüştür. Fakat hem bina kullanıcıları ile yapılan görüşmelerden çıkan sonuçlardan, hem de binaya yapılan ziyaretlerde görüldüğü üzere; otopark sayısının bina kullanıcıları için yetersiz kaldığı görülmüştür.

Birinci ve ikinci alan çalışmasını karşılaştırdığımızda; ikinci alan çalışmasında otopark sayısının yeterliliği konusunda bina kullanıcılarının daha fazla olumsuz görüş bildirdikleri görülmüştür. Bunun nedeninin şu an içinde bulunduğumuz pandemi süreci ile ilgili olabileceği düşünülmektedir. Pandemi süreci nedeniyle hem adliye personeli hem de adliyeye gelen vatandaş ve avukatlar şahsi araçlarını kullanma eğilimi gösteriyor olabilir.

Bu olağandışı durum da adliye binasında yönetmeliğe göre planlanan otoparkın ihtiyacı karşılayamamasına neden oluyor olabilir.

Alan çalışmasının yapıldığı adliye binası için otopark sayısı hesabı, proje çalışmaları devam ederken yürürlükte olan otopark yönetmeliğine göre yapılmıştır. Buna göre, otopark sayısı binanın emsale esas alanının 100 bölüne bölünmesi sonucu 220 olarak hesaplanmış ve adliye binasında 223 araçlık otopark planlanmıştır.

2018 yılında yeni otopark yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Yeni yönetmeliğine göre kamu kurumu binaları için zorunlu otopark sayısı, binanın emsale esas alanının 75 bölüne bölünmesi sonucu hesaplanmaktadır (Otopark Yönetmeliği, 2018).

Alan çalışmasının yapıldığı Bolu Adalet Sarayı proje çalışmaları devam ederken yeni otopark yönetmeliği yürürlükte olmadığından, otopark sayısı hesabının eski yönetmelik hükümlerine göre yapıldığı görülmüştür. Zorunlu otopark sayısı yeni otopark yönetmeliğine göre hesaplınsaydı binadaki mevcut durumdan daha fazla otopark planlanması gerekirdi. Alan çalışmasının yapıldığı binadaki otopark sayısının kullanıcılar tarafından yeterli bulunmaması bu durumdan da kaynaklanıyor olabilir.

Bahçe düzenlemesi konusunda kullanıcıların genel olarak memnun oldukları görülmüştür. Bahçe düzenlemesiyle ilgili olarak bina kullanıcılarının pek çoğunun ilave yorum olarak belirttiği husus, bahçedeki oturma alanlarının personel için yetersiz olmasıdır. Aşağıda görüşmeler sırasında bina kullanıcılarının bu konu ile ilgili olarak ifade ettikleri bazı hususlara yer verilmiştir;

'Bahçe düzenlemesi konusunda daha fazla oturma alanı yapılabilir(bank vb.).' -Zabıt Katibi katılımcı

'Öğle arası dışarıda oturmak için gerekli bahçe düzenlemesi yoktur.' -Zabıt Katibi katılımcı

'Bahçe düzenlemesinde bazı eksikler var. Bunlar; personelin öğle arası ve mesai saati dışında bahçede oturup dinlenebileceği alan kısıtlı, dinlenme alanımız yok. Bununla beraber bahçemiz geniş ve bu duruma elverişlidir. Bahçenin değerlendirilmesi gerekmektedir.' -Mübaşir katılımcı

(Cevaplar anonim olarak alınmıştır.)

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma kapsamında yapılan literatür araştırmasında bina elde etme sürecinde tasarım yönetiminin önemli bir aşaması olan Tasarım Geliştirme(Design Development) aşamasının uluslararası dokümanlarda önemli bir yer teşkil etmesine rağmen Türkiye’de kesin proje aşaması olarak ele alındığı, proje teslimi için kullanılması önerilen iş aşamalarında zorunlu aşamalardan biri olmadığı (TMMOB, 2011), dolayısıyla da bu aşamanın genellikle atlandığı görülmüştür. Ülkemizde kesin proje aşaması olarak ele alınan Tasarım Geliştirme(Design Development) aşamasının kamu idareleri ve meslek örgütleri tarafından anlaşılamadığı düşünülmektedir. Ülkemizdeki tasarım yönetimi aşamalarında bu aşamanın genellikle atlanarak uygulama projesi aşamasına geçildiği görülmüştür. Dolayısıyla projenin kullanıcı geri dönüşleri ile geliştirilebileceği bu önemli adımın yanlış terminoloji kullanımı ile önemsiz görüldüğü, Türkiye’de bu aşamanın öneminin tanınmadığı, adliye binası tasarımında bu aşamanın proje geliştirme sürecinde bulunmadığı, dolayısıyla ayrı bir proje aşaması olarak da tanımlanmadığı görülmektedir. Genelde kamu binaları tasarımında ve özelde adliye binaları tasarımında bu aşamanın atlanması ve bu aşamanın gerektirdiği bilgi birikiminin kamu elinde olmaması en büyük eksik olarak görülmüştür. Dünya genelinde ve Türkiye’de kullanılan tasarım süreci haritaları ve çalışma planları karşılaştırıldığında; Türkiye’de adliye binaları da dahil olmak üzere bina türleri için kullanım sonrası değerlendirme yapılmadığı görülmektedir.

Yapılan çalışma ile Bolu adliye binası kullanım sonrası değerlendirme yöntemlerinden İskan Sürecinde Değerlendirme modeli ile araştırılmıştır. Adliye binası tasarımı ve kullanımı hakkında geri bildirimler almak için kullanıcıların görüşleri alınarak memnuniyet düzeyleri ölçülmeye çalışılmıştır.

Çalışmada kullanıcı görüşleri anket ve görüşme yöntemiyle elde edilmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında yalnızca adliyede görev yapan personel ile görüşme yapılmıştır. Kullanıcı yorumlarının yanı sıra adliye binasında gözlemler de yapılarak mevcut durum hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır.

Çalışmaya veri sağlayacak anket çalışması ve görüşmeler 2018 yılında kullanıma açılan Bolu Adalet Sarayı binası kullanıcılarından adliye personeli ile yapılmıştır. Çalışma iki aşamada gerçekleştirilmiştir; birinci aşamada anket uygulanarak bina kullanıcılarının bina

hakkındaki görüşleri alınmıştır. Bu araştırmada elde edilen verilerden yola çıkarak yapılan ikinci araştırmada bina kullanıcıları ile bireysel görüşme yapılarak bina hakkında görüşleri alınmıştır.

Birinci aşamada kullanıcılara uygulanan anket, ‘Kullanıcı Profili’ ve ‘Adliye Binasının Değerlendirilmesi’ bölümlerinden oluşmaktadır. Adliye binası kullanıcılarından doldurmaları talep edilen ankete EK-1’de yer verilmiştir. Kullanıcı Profili bölümü, adliye çalışanının adliyedeki görevini, ne kadar zamandır bu görevde olduğunu, söz konusu adliyedeki görev süresini, daha önce başka bir adliyede görev yapıp yapmadığını, eğitim durumunu, yaş aralığını, cinsiyetini ve fiziksel bir engelinin bulunup bulunmadığını konu almaktadır. Adliye Binasının Değerlendirilmesi bölümünde; adliye binasına ulaşımın, adliyedeki otopark sayısının, bahçe ve çevre düzenlemesinin, çalışma ortamının fiziki koşullarının ve konforunun, adliye birimleri arasındaki ulaşımın, adliyedeki danışma masası, ön büro ve kısıtlı alan kullanımının, duruşma salonlarının konumunun, adliye içinde tuvalet ve yemekhane gibi kullanım alanlarına erişim kolaylığının, adliyedeki güvenlik kavramının, yeni adliye binasının fiziksel özellikleri ile kullanıcıların beklentilerini karşılayıp karşılamadığının ölçülmesine yönelik sorulara yer verilmiştir. Bu kısımda beşli Likert ölçeği kullanılarak kullanıcıların memnuniyet düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Ankette bina kullanıcılarına adliye binası hakkında açık uçlu sorular da yöneltilmiştir.

İkinci aşamada adliye binası kullanıcılarıyla bireysel görüşme yapılmıştır. Görüşme soruları hazırlanırken yapılan birinci anket çalışmasından elde edilen veriler ışığında ilerlenmiştir. Ayrıca, mevcut literatürde İSD konusunda yapılmış benzer çalışmalardan da faydalanılmıştır.

Bu kapsamda yararlanılan kaynaklar EK-3 ve EK-4’te yer almaktadır. Daha önceki çalışmaların incelenmesine dayanarak bu çalışmada bina kullanıcılarına; ısı konforu, hava kalitesi, aydınlatma, gürültü-ses, güvenlik, tasarım-mekan ve düzen, otopark ve bahçe düzenlemesi konularında memnuniyetleri sorulmuştur.

Yapılan araştırmalarda elde edilen verilerden yola çıkarak Türkiye’deki adliye binalarının tasarım yönetimi iyileştirmesine yönelik çıkarımlarda bulunulmaya çalışılmıştır.

4.1. Kullanıcıların Bina Hakkında Genel Değerlendirmeleri

Yapılan alan çalışmasında çalışmaya katılan bina kullanıcılarının çalıştıkları binadan genel anlamda memnun oldukları görülmüştür. Bu bağlamda binanın, kullanıcıların ihtiyaçlarına cevap verebildiği düşünülmektedir.

Kullanıcı tarafından algılanan hizmetin kalitesinin, kullanıcının beklentileriyle ilişkili olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda (Grönroos, 1984), eski adliye binasının fiziki koşullarının çalışanlar için oldukça yetersiz olmasının da çalışmaya katılan bina kullanıcılarının yeni bina hakkında olumlu görüşlere sahip olmalarında etkili olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmada, savcı, mübaşir, memur ve diğer meslek grubu çalışanların tamamının kişisel çalışma alanından ve çalıştıkları binadan memnun oldukları görülmüştür. Hakim, yazı işleri müdürü ve zabıt katibi çalışanlardan kişisel çalışma alanından ve çalıştıkları binadan memnun olmayan katılımcıların olduğu görülmüştür.

Hakim, yazı işleri müdürü ve zabıt katibi çalışanlardan kişisel çalışma alanları ve çalıştıkları binadan memnun olmayan katılımcıların bulunmasının nedeni veya nedenleri bu çalışma kapsamında saptanamamıştır. Bu konuda yapılacak yeni araştırmalar ile bu pozisyonlarda görev yapan bina kullanıcılarının neden daha az memnun olduklarının saptanabileceği düşünülmektedir.

4.2. Isıl Konfor, Hava Kalitesi, Aydınlatma

Kullanıcılara çalıştıkları binada ve çalışma ortamlarında ısı konforu, hava kalitesi ve aydınlatma ile ilgili sağlanan konfor koşullarının iş verimliliği üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. İklimlendirme, havalandırma, aydınlatma sistemlerinin varlığı kadar bu sistemlerin nasıl işletildiği de kullanıcı memnuniyetini etkilemektedir. Mekanik sistemler üzerinde kullanıcıların da bizzat kontrol sahibi olmalarının sağlanmasıyla; hem sistemlerin daha verimli bir şekilde işletilebileceği hem de bina kullanıcılarına daha konforlu çalışma ve yaşam alanı sunulabileceği ve bunun da kullanıcı memnuniyetinin artmasında etkili olabileceği düşünülmektedir.

4.3. Gürültü-Ses

Binada kullanılan mekanik sistemlerin çalışması esnasında oluşturduğu ses seviyelerinin, bina kullanıcılarının çalışma ortamı konforunu etkilediği görülmüştür.

Binada kullanılan mekanik sistemlerin seçimi, tasarımı ve işletilmesi ile ilgili olarak, kullanıcılara konforlu ortamlar sunabilecek tercihlerin yapılmasının kullanıcı memnuniyeti açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

4.4. Güvenlik

Yargısal birçok işlemin gerçekleştirildiği bir mekan olarak adliyelerde çeşitli kullanıcı tiplerinin(hakim, savcı, memur vb. gibi adliye çalışanları, avukat gibi iş takipçilerinin bulunması, halkın doğrudan yargısal işlemlerini takip etmesi, adli işlemler için adliyeye getirilen tutuklu/hükümlünün de adliyelerde belirli süre için tutulması) bulunmasının ‘güvenlik’ kavramını adliye tasarımında öncelikli maddelerden biri haline getirdiği görülmüştür.

Bina girişinde güvenlik için gerekli kontrollerin yapılmasının, bina içinde Mahkeme Yönetimi Sisteminin gereklerinden olan, yalnızca yetki verilmiş karta sahip kişilerin girebildiği, kısıtlı ve yarı kısıtlı alanların oluşturularak bu sistemlerin aktif olarak kullanılmasının bina içindeki güvenliğin sağlanmasında önemli role sahip olduğu görülmüştür. Adliye binalarında kısıtlı alanlar oluşturulurken; kısıtlı alandaki personelin serbest alana çıkmadan kullanabileceği tuvalet ve gerekli diğer mahallerin de kısıtlı alan içinde planlanması ile adliye personeline daha güvenli bir çalışma ortamı oluşturulabileceği düşünülmektedir.

4.5. Tasarım, Mekan ve Düzen

Yapılan alan çalışmasında çalışmaya katılan bina kullanıcılarının binanın dış görünümü, çalışma alanının büyüklüğü, çalışma alanında kullanılan zemin, duvar, tavan kaplama malzemelerinin kalitesi, ofis mobilyalarının kalitesi ve konforu, duruşma salonlarının boyutu ve duruşma salonları önündeki bekleme alanı gibi binanın tasarımı ve binadaki mekanlarla ilgili konularda genel anlamda memnun oldukları görülmüştür.

Çalışma alanlarının büyüklüğü, çalışma alanlarında kullanılan malzemelerin kalitesi ve ofis mobilyalarının kalitesi ve konforu konularında hakim, yazı işleri müdürü, zabıt katibi ve mübaşir pozisyonunda çalışan personelin diğer pozisyonlarda çalışan personele göre mevcut durumdan daha az memnun oldukları görülmüştür. Bu durumun nedeni veya nedenleri bu çalışma kapsamında saptanamamıştır. Bu konuda yapılacak yeni araştırmalar ile bu pozisyonlarda görev yapan bina kullanıcılarının, diğer pozisyonlarda görev yapan kullanıcılara kıyasla neden daha az memnun olduklarının saptanabileceği düşünülmektedir.

Adliye binası tasarımında kullanıcılara çalışma alanları ile ilgili sağlanan konfor ve imkanlara ek olarak, bina içinde kullanıcılara çeşitli sosyal alan imkanlarının da sağlanması ile kullanıcı memnuniyetinin artırılabilmesi düşünülmektedir.

4.6. Otopark ve Bahçe Düzenlemesi

Adliye binasında yapılan ikinci çalışmada kullanıcıların bina için planlanan otopark sayısının yeterliliği konusunda, birinci çalışmaya göre belirgin şekilde daha az memnun oldukları görülmüştür. İki çalışma arasındaki bu farkın şu an içinde bulunduğumuz pandemi döneminden dolayı insanların çoğunlukla şahsi araçlarını kullanma eğilimi göstermelerinden kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir.

Ülkemizde binalar için zorunlu otopark sayısı ve alanının Otopark Yönetmeliği ile belirlendiği bilinmektedir. Bina projelerinin incelenmesi sonucunda, çalışmanın yapıldığı binada da yönetmeliğin gereklerine uygun otopark sayısının planlandığı görülmüştür.

Çalışmanın yapıldığı Bolu Adalet Sarayı için zorunlu otopark sayısı o dönemde yürürlükte olan yönetmeliğe göre hesaplanmıştır. Bolu Adalet Sarayı projeleri tamamlandıktan sonraki süreçte, 2018 yılında, yeni otopark yönetmeliği yürürlüğe girmiş ve kamu kurumu binalarında teşkil edilecek zorunlu otopark sayısı bazı durumlar için artırılmıştır.

Bolu Adalet Sarayı binası için zorunlu otopark sayısı yeni otopark yönetmeliğine göre hesaplanmış olsaydı, binadaki mevcut durumdan daha fazla otopark planlanması gerekirdi. Alan çalışmasının yapıldığı binadaki otopark sayısının kullanıcılar tarafından yeterli bulunmamasının bu durumdan da kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir.

Bu durumun farklı nedenleri de olabileceğinden; bu konuda yeni araştırmaların yapılması, sorunun nedenlerinin daha net anlaşılmasını ve çözüm yollarının bulunmasını kolaylaştıracaktır.

Adliye binası kullanıcıları için bina içinde sağlanan konfor koşullarının yanı sıra, bina yakın çevresinde kullanıcılara sunulan imkanların da kullanıcıların binadan memnun olmaları üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Bina kullanıcıları için bina bahçesinde bank, kameriye gibi oturma alanlarının da teşkil edilmesi ile kullanıcı memnuniyetinin artırılabilceği düşünülmektedir.

Sonraki çalışmalar için tavsiyeler

Bu çalışmada adliye personeli ile Bolu Adalet Sarayı hakkında görüşmeler yapılarak adliye binası tasarımı hakkında incelemelerde bulunulup, değerlendirmeler yapılmıştır. Gerek çalışmanın kapsamının sınırlılığı gerekse zaman kısıtlılığından dolayı yapılan görüşmelerin kapsamı adliye personeli ile sınırlı kalmıştır. İleriki araştırmalarda vatandaş ve avukat ile de görüşmeler yapılabilirse adliye binası tasarımı hakkında daha geniş kapsamlı veri elde edilebileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmanın kapsamı yalnızca tek adliye binası ile sınırlı tutulmuştur. Söz konusu çalışma genelleştirilerek farklı adliye binalarında da uygulanabilir. Böylece Türkiye'deki adliye binaları hakkında daha geniş kapsamlı veri elde edilebilmesine imkan sağlanabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın yapıldığı adliye binasında yapılan görüşmelerde bina kullanıcılarının aynı soruya ilişkin cevaplarında zamana ve koşullara bağlı değişimler olabildiği görülmüştür. Aynı çalışma Bolu Adalet Sarayı'nda tekrar uygulanıp, elde edilecek sonuçlar ile bu çalışmanın sonuçları karşılaştırılabilir.

Çalışmada 'Kullanıcı Profili' bölümündeki demografik bilgiler aralık belirtecek şekilde sorulduğundan; verilerin analizinde dağılım grafikleri oluşturulamamıştır. Sonraki çalışmalarda demografik bilgiler sorunun cevabının aralık olarak değil, direkt olarak verilebileceği şekilde sorulursa, dağılım grafikleri oluşturulması da mümkün olacaktır.

Çalışmada katılımcılara çalışma ofislerinin kaçınıcı katta, hangi cephede, bina planında nerede bulunduğuyula ilgili herhangi bir soru sorulmamıştır. Dolayısıyla binanın katları, cepheleri ve bölümleri kullanıcı memnuniyeti açısından değerdendirilememiştir. Yapılacak çalışmalarda bina kullanıcılarına çalışma ofislerinin konumu hakkında sorular da sorulabilirse binanın tasarımı hakkında daha ayrıntılı analizlere ulaşılabilceğı düşünölmektedir.

Gelecekte yapılacak akademik çalışmalarda eksik konular araştırılarak yeni projeler için kaynakların geliştirilmesi, kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamak noktasında daha yeterli adliye binası üretimine katkı sağlayacaktır.

Adliye binaları tasarımı hakkında çok fazla çalışma bulunmadığından, adliye binası tasarımı ile ilgili üzerinde çalışma yapılması gereken pek çok konu bulunmaktadır. Adliye binasına gelen vatandaşların ve avukatların işlemlerini daha kolay yürütebileceğı, adliyede çalışan personelin işlerini daha rahat yapabileceğı bir adliye binası tasarımının, yargısal faaliyetlerin daha etkin bir şekilde yürütölmesine katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

KAYNAKLAR

- Adalet Bakanlığı. (2013). *Adliye Personeli El Kitabı*. Ankara: Şen Matbaa, 14-17.
- Adalet Bakanlığı Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı(2020). *Adliye Binaları Tasarım Esasları*.
- Akyüz, S. İ., Akyüz, A. E. (2010). Zamanda Yolculuk – Ankara Adliye Binaları. *Ankara Barosu Dergisi*, 261-263.
- Arkitekt. (1949). *İstanbul Adalet Binası Projesi Müsabakası*, 179.
- Aydın, D., Özgen, M. (2017). Mimari Programlama ve Tasarım için Çözümleme: Adalet Sarayları. *Online Journal of Art and Design*, 91-104.
- Ayhan, Ö. (2019). *Environmental Perception And “Affect” Interaction Wuthin Public Interiors: Istanbul Courthouses Evaluation*. M.A. Thesis, İstanbul Technical University Graduate School Of Arts And Social Sciences.
- Biçer, H. Z. (2020). *Halit Ziya Biçer objektif ve arşivinden Seyr-i Antep*. İstanbul: Gazi Kültür A.Ş. Yayınları.
- Blackwell, W. (2014). *Code of Practice for Project Management for Construction and Development (Fifth Edition)*. West Sussex: The Chartered Institue of Building, 5, 313.
- Construction Management Association of America. (1986). *Standards of Practice: CMAA Manual*. Washington DC.
- Cooper, I., (2001). Post-Occupancy Evaluation-Where Are You?. *Building Research and Information*, 29(2), 158-163.
- Davarcı, M., Topraklı, Y. (2020). *Türkiye’deki Adliye Binaları Tasarımının Mahkeme Yönetimi Sistemi Üzerinden Değerlendirilmesi*. 2. Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresi Tam Metin Kitapçığı, Bolu, Asos Yayınevi, 319-325.
- Davarcı, M. (2019, Haziran). *A. Yağmur Topraklı ile adliye binaları üzerine söyleşi*. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Dinler, Ö. (2015). *İstanbul Adalet Yapılarının Mekânsal Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Emmitt, S. (2010). Design Management In Architecture, Engineering And Construction: Origins and Trends. *Gestão & Tecnologia de Projetos*(5/3), 27-37.
- Erbay, M. (2003). Adalet Mekanları. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Hamida, M. B., Hassanain, M. A. (2020). Uyarlanabilir Olarak Yeniden Kullanılan Binaların Doluluk Sonrası Değerlendirmesi: Suudi Arabistan'da Bir Ofis Binası Örneği. *Architecture Civil Engineering Environment*, 29-40.

Happold, B. (2018). *Post Occupancy Evaluation Study-Local Plan Supporting Study*. London: Mayor of London.

Hiromoto, J. (2015). *Post Occupancy Evaluation Survey Report*. New York: Architect & Design Sustainable Design Leaders, New York.

İnternet: Grönroos, C. (1984, Mayıs 2). A Services Quality Model and Its Marketing Implications. *European Journal of Marketing*, 18(4), 36-44. web: <http://jan.ucc.nau.edu/>. adresinden Ağustos 2020'de alınmıştır.

İnternet: URL-1: Arkitera. <https://v3.arkitera.com>, Son Erişim Tarihi: 16.05.2020.

İnternet: Türkiye Kültür Portalı. URL-2: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/adana/kulturenvanteri/adalet-sarayi>, Son Erişim Tarihi: 07.05.2020.

İnternet: URL-3: Eski Adliye Binası. <http://www.kalinti-istanbul.com/item/eski-adliye-binası/>, Son Erişim Tarihi: 19.02.2020.

İnternet: URL-4: Salt Araştırma. <https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/79592>, Son Erişim Tarihi: 24.06.2020.

İnternet: URL-5. Bolu Adalet Sarayı. <https://bolu.adalet.gov.tr/eski-adliyemiz>, Son Erişim Tarihi: 21.07.2020.

Knotten, V. (2017). *Building design management in the early stages*. Thesis for the Degree of Philosophiae Doctor, Norwegian University of Science and Technology, Norwegian.

Knotten, V., Svaestuen, F. (2014). *Implementing Virtual Design and Construction (VDC) in Veidekke - Using Simple Metrics to Improve the Design Management Process*. Proceedings of the 22nd Annual Conference of the International Group For Lean Construction, 1379-1390.

Knotten, V., Svaestue, F., Hansen, G. K. and Lædre, O. (2015). Design management in the building process - A review of current. *Procedia Economics and Finance*, 120-127.

Kopuz ve Diğ. (2015). *Adliye Binaları ve Toplam Kalite Yönetimi*. Ankara: Bilge Yayınevi.

Maan, B. (2009). Past And Future For Management Of Courts. *International Journal For Court Administration*, 1-8.

Ongun, O. (2019). *Bir Adalet Erişim Meselesi Olarak Adliye Mimarisi: Çağlayan Adliyesi Örneği*. Yüksek lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü, İstanbul.

Ortaylı, İlber, 1984, “Söyleşi: Osmanlı’dan Bugüne Hükümet Konakları”, Mimarlık, sayı:203, s.3.

Otopark Yönetmeliği. (2018). URL: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=24408&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>, Son erişim Tarihi: 20 Nisan 2020.

- Öymen Gür, Ş., Erbay, M. (2017). *Adliye Binaları Tasarımı*. İstanbul: Mimarlık Vakfı.
- Persky, E., Farbstein, J., Farling, M. (2018). *Informed Design: A Post Occupancy Evaluation Toolkit for Courthouses*. W. Preiser, A. Hardy, U. Schramm içinde, *Building Performance Evaluation* (s. 49-61). Berlin: Springer International Publishing.
- Project Management Institute. (2000). *A Guide to the Project Management Body of Knowledge*. Pennsylvania: Project Management Institute.
- Preiser, W. (1994). Built Environment Evaluation: Conceptual Basis, Benefits And Uses. *Journal of Architectural and Planning Research*, 11(2), 91-107.
- Royal Institute of British Architects, (1965). *Handbook of Architectural Practice and Management*. London: RIBA Publications, 39.
- Royal Institute of British Architects, (2013). *RIBA Plan of Work 2013 Overview*. London: RIBA Publications.
- Royal Institute of British Architects, (2020). *RIBA Plan of Work 2020 Overview*. London: RIBA Publications.
- Spaulding, N. W. (2012). The Enclosure of Justice: Courthouse Architecture. Due Process and the Dead Metaphor of Trial. *Yale Journal of Law & Humanities*, 311-343.
- States, J. C. (2007). *U.S. Courts Design Guide*. United States:Judicial Conference.
- Tait, A. A. (2013). *Constructing Courts: Architecture, the Ideology of Judging, and the Public Sphere*. University of Richmond UR Scholarship Repository.
- Mevzuat: Anayasa. Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi: URL: <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/anayasa/>, Son erişim Tarihi: 20 Aralık 2019.
- TMMOB. (2011). *Tmmob Mimarlar Odası Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi ve En Az Bedel Tarifesi*. URL: <http://www.mimarist.org/include/uploads/2015/11/mimarlik-hizmetleri-sartnamesi-en-az-bedel-tarifesi.pdf>, Son Erişim Tarihi: 20 Temmuz 2020.
- Topraklı(Ed.), A. Y. (2013). *Adliye Tasarımında Güncel Yaklaşımlar Farklı Ülke Uygulamaları*. Ankara.
- Topraklı, A. Y. (2019). Evaluation of Courthouse Buildings within the Scope of Quality Function Deployment: Gaziantep Annex Courthouse Case. *Gazi University Journal of Science Part B: Art, Humanities, Design and Planning*, 443-457.
- Topraklı, A. Y. (2019). New Type Courtroom Design: The Instances of Ordu Annex Courthouse of Turkey and Honefoss Courthouse of Norway. *Gazi University Journal of Science Part B: Art, Humanities, Design and Planning*, 427-442.
- Topraklı, A. Y. (2019). Yeni Bolu Adliyesi Mimari Tasarımı Sürecinde Değer Yönetimi Uygulamaları. *Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi*, 1915-1928.
- Topraklı, A. Y., Işıklar Bengi, S. (2019). Camilerin İskân Sürecinde Değerlendirmesine Yönelik Bir Yaklaşım. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(64), 377-382.

TDK Güncel Türkçe Sözlük. URL: <https://sozluk.gov.tr/>, Son Erişim Tarihi: 20 Aralık 2019.

Türkiye Kültür Portalı: URL: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/adana/kultur-envanteri/adalet-sarayi>, Son Erişim Tarihi: 16.05.2020.

Uysal, S. (2017). *Mahkeme Yönetim Sistemini Güçlendirme Projesinin Yargı Faaliyetlerinin Hızlandırılmasına Etkisi: İstanbul Adliyeleri Uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Uzun, T. (2019). Osmanlı Döneminden Günümüze Adliye Kurumları Tarihçesi, Mimarisi ve Bir Örnek: Gaziantep Eski Hükmet Konağı ve Adliye Binasının Yeniden İşlevlendirilmesi. *Online Journal of Art and Design*, 7(5), 164-210.

EKLER

EK-1. Birinci çalışma kapsamında adliye personeline uygulanan anket soruları

Adliyelerde İskan (Oturma) Sonrası Değerlendirme (Adliye Kullanıcıları-Hakim, C. Savcısı, Kalem Personeli, Müdür)-Bolu Adliyesi

Değerli Katılımcı,

Bu anket çalışması, Gazi Üniversitesi Mimarlık Anabilim Dalında ‘Türkiye’deki Adliye Binalarının Tasarım Yönetimi İyileştirmesine Yönelik Çıkarımlar’ başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında uygulanmaktadır.

Adalet Bakanlığı tarafından projelendirmesi ve inşaatı yapılan adliye binalarının tasarımına ilişkin değerlendirme ve analizin yapılabilmesi amacıyla bu çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Siz kullanıcılardan, adliye binası ve kullanımı ile ilgili görüşlerinizi belirtmeniz beklenmektedir.

Dolduracağınız anketlerde kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Her bir kriteri dikkatlice okuyunuz ve size uygun seçeneği seçiniz. Sorulara vereceğiniz gerçekçi ve tutarlı cevaplar çalışmanın amacına ulaşmasını sağlayacaktır. Veriler genel olarak değerlendirileceğinden isim belirtmenize gerek yoktur. Cevaplarınız kesinlikle gizli tutulacaktır. Anketin değerlendirilebilmesi için tüm soruların samimiyetle cevaplanması önemlidir.

Anket;

-A.Kullanıcı Profili,

-B.Adliye İşleyişi

başlıkları altında adliye binasının değerlendirilmesinden oluşmaktadır.

Ankete katılımınız ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Melike DAVARCI (G.Ü. Mimarlık Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, Adalet Bakanlığı Mimarı, e-mail:melikedavarci92@gmail.com)

Dr. Öğr. Ü. Abdurrahman Yağmur TOPRAKLI (G.Ü. Mimarlık Fakültesi, e-mail:toprakli@gazi.edu.tr)

EK-1 (devam). Birinci çalışma kapsamında adliye personeline uygulanan anket soruları

A. KULLANICI PROFİLİ

A.01. Adliyedeki görevinizi belirtiniz.

☐Hakim ☐Savcı ☐Yazı İşleri/İdari İşler Müdürü ☐Zabıt Katibi ☐Mübaşir
☐Memur ☐Diğer(.....)

A.02. Ne kadar zamandır bu görevde olduğunuzu belirtiniz.

☐ 1-5 Yıl ☐ 6-10 Yıl ☐ 11-15 Yıl ☐ 16-20 Yıl ☐ 21 Yıl ve üzeri

A.03. Şu anda görev yaptığınız adliyedeki görev sürenizi belirtiniz.

☐ 1-5 Yıl ☐ 6-10 Yıl ☐ 11-15 Yıl ☐ 16-20 Yıl ☐ 21 Yıl ve üzeri

A.04. Daha önce başka bir adliyede görev yaptınız mı?

☐ Evet ☐ Hayır

A.05. Eğitim Durumunuzu belirtiniz.

☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ve dengi ☐ Ön lisans ☐ Lisans ☐ Yüksek lisans ☐
Doktora ☐ Diğer(.....)

A.06. Yaş aralığınızı belirtiniz.

☐ 20-25 ☐ 26-30 ☐ 31-35 ☐ 36-40 ☐ 41-45 ☐ 46-50 ☐ 51-55 ☐ 56-60
☐ 61 ve üzeri

A.07. Cinsiyetinizi belirtiniz.

☐ Kadın ☐ Erkek

B. ADLİYE İŞLEYİŞİ

Değerlendirmeye yönelik sorulara katılma derecenizi aşağıda belirtilen ölçeğe göre işaretleyiniz.

1- Kesinlikle katılmıyorum 2- Katılmıyorum 3- Kararsızım 4- Katılıyorum 5- Kesinlikle katılıyorum

KESİNLİKLE
KATILMIYORUM

1

KATILMIYORUM

2

KARARSIZIM

3

KATILİYORUM

4

KESİNLİKLE
KATILIYORUM

5

B.01. Adliye binasına kolaylıkla ulaşabiliyorum.

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

B.02. Adliye binasının otopark sayısını yeterli buluyorum.

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

B.03. Adliye binasının bahçe ve çevre düzenlemesini iyi buluyorum.

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

EK-1 (devam). Birinci çalışma kapsamında adliye personeline uygulanan anket soruları

B.04. Çalışma ortamının fiziki koşulları işlerimi verimli bir şekilde yapmama katkı sağlıyor.

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

B.05. Çalışma ortamınızın konforunu nasıl buluyorsunuz?(Aydınlatma, havalandırma, ısıtma/soğutma, tefrişat vb. açısından düşüncelerinizi burada paylaşabilirsiniz.)

.....

.....

.....

.....

B.06. Adliyede bulunduğum sürede işim ile alakalı gitmem gereken birimlere kolaylıkla ulaşabiliyorum.

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

B.07. Adliyenizdeki danışma masası kullanımından memnun musunuz? ☐Evet ☐Hayır

Danışma masası ile ilgili eklemek istediğiniz olumlu veya olumsuz bir görüşünüz, deneyiminiz veya öneriniz var mı?

.....

.....

.....

.....

B.08. Adliyenizdeki ön büro uygulamasından memnun musunuz? ☐Evet ☐Hayır

Ön büro uygulaması ile ilgili eklemek istediğiniz olumlu veya olumsuz bir görüşünüz, deneyiminiz veya öneriniz var mı?

.....

.....

.....

.....

B.09. Adliyenizdeki kısıtlı alan uygulamasındanmemnun musunuz? ☐Evet ☐Hayır

Kısıtlı alanlar ile ilgili eklemek istediğiniz olumlu veya olumsuz bir görüşünüz, deneyiminiz veya öneriniz var mı?

.....

.....

EK-1 (devam). Birinci çalışma kapsamında adliye personeline uygulanan anket soruları

B.10. Adliyenizde duruşma salonlarının tamamının zemin katta bulunduğu uygulamadan memnun musunuz?

☐Evet ☐Hayır

Duruşma salonlarının tamamının zemin katta bulunması ile alakalı görüşlerinizi, önerilerinizi burada paylaşabilirsiniz.

.....

B.11. Çalışma odam ile tuvalet arası kolay ulaşabileceğim makul bir uzaklıkta.

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

B.12. Öğle arası kullandığım yemekhane kolay ulaşabileceğim makul bir uzaklıkta.

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

B.13. Çalışma ortamımda kendimi güvende hissediyorum.

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

B.14. Adliyede güvenlik duygunuzu artıran veya azaltan belirtmek istediğiniz bir durum varsa burada paylaşabilirsiniz.

.....

B.15. Fiziksel bir engeliniz var mı? ☐Evet ☐Hayır

Cevabınız evetse; adliyeye girerken, ayrılırken, adliye birim veya bölümlerini kullanırken herhangi bir zorluk yaşadınız mı? ☐Evet ☐Hayır

Cevabınız evetse, lütfen yaşadığınız zorluğu belirtiniz.....

.....

B.16. Yeni adliye binasına taşındığımızda, bu bina beklentilerimi karşıladı.

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

B.17. Yeni adliye binasının büyüklüğü ve adliyedeki odalar ihtiyacımızı karşılıyor.

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

EK-1 (devam). Birinci çalışma kapsamında adliye personeline uygulanan anket soruları

B.18. Yeni adliye binasında kullanılan malzemelerin kalitesini iyi ve yeterli buluyorum.

	1	2	3	4	5	
Kesinlikle Katılmıyorum	☐	☐	☐	☐	☐	Kesinlikle Katılıyorum

B.19. Yeni adliye binasında kullanılan malzemeler ve sistemler bulunduğumuz şehrin iklimine uygun.

	1	2	3	4	5	
Kesinlikle Katılmıyorum	☐	☐	☐	☐	☐	Kesinlikle Katılıyorum

B.20. Adliye binasında beğendiğiniz, olumlu yönler varsa burada belirtebilirsiniz.

.....

.....

.....

.....

B.21. Adliye binasında memnun olmadığınız, olumsuz, düzeltilmesini istediğiniz bir şey varsa burada belirtebilirsiniz.

.....

.....

.....

.....

Katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz...

EK-2. İkinci çalışma kapsamında adliye personeline uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları.

1

İSKAN SÜRECİ DEĞERLENDİRMESİ GÖRÜŞME SORULARI: YENİ BOLU ADLİYE BİNASI (Adliye Kullanıcıları-Hakim, C. Savcısı, Kalem Personeli, Müdür)

Bu çalışma, Adalet Bakanlığı tarafından projelendirmesi ve inşaatı yapılan adliye binalarının tasarımına ilişkin değerlendirme ve analizin yapılabilmesi amacıyla yürütülmektedir. Siz kullanıcılardan, adliye binası ve kullanımı ile ilgili görüşlerinizi belirtmeniz beklenmektedir.

Dolduracağınız anketlerde kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Her bir kriteri dikkatlice okuyunuz ve size uygun seçeneği seçiniz. Sorulara vereceğiniz gerçekçi ve tutarlı cevaplar çalışmanın amacına ulaşmasını sağlayacaktır. Veriler genel olarak değerlendirileceğinden isim belirtmenize gerek yoktur. Cevaplarınız kesinlikle gizli tutulacaktır. Anketin değerlendirilebilmesi için tüm soruların samimiyetle cevaplanması önemlidir. Ankete katılımınız ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

A. KULLANICI PROFİLİ

A.01. Yaş aralığınızı belirtiniz.

☐ 20-25 ☐ 26-30 ☐ 31-35 ☐ 36-40 ☐ 41-45 ☐ 46-50 ☐ 51-55 ☐ 56-60 ☐ 61 ve üzeri

A.02. Eğitim Durumunuzu belirtiniz.

☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ve dengi ☐ Ön lisans ☐ Lisans ☐ Yüksek lisans ☐ Doktora
☐ Diğer(.....)

A.03. Cinsiyetinizi belirtiniz.

☐ Kadın ☐ Erkek

A.04. Çalıştığınız pozisyonu belirtiniz.

☐ Hakim ☐ Savcı ☐ Yazı İşleri/Idari İşler Müdürü ☐ Zabıt Katibi ☐ Mübaşir ☐ Memur
☐ Diğer(.....)

A.05. Ne kadar zamandır bu pozisyonda çalıştığınızı belirtiniz.

☐ 1-5 Yıl ☐ 6-10 Yıl ☐ 11-15 Yıl ☐ 16-20 Yıl ☐ 21 Yıl ve üzeri

A.06. Mevcut binadaki çalışma sürenizi belirtiniz.

☐ 0-6 Ay ☐ 6-12 Ay ☐ 12-18 Ay ☐ 18-24 Ay ☐ 2 Yıl ve üzeri

B. ÇALIŞILAN BİNANIN DEĞERLENDİRİLMESİ: BOLU ADLİYESİ

Bu bölümde belirtilen başlıklar altındaki ölçütlerin sizin için ifade ettiği memnuniyet derecesini belirtiniz. Her bir soruda size uygun olan bölüme 'X' işareti koyunuz. Lütfen bütün maddeleri doldurunuz.

Değerlendirme Ölçeği:

Hiç Memnun Değil ☐ -2 ☐ -1 ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 Çok Memnun

İlgili soruyu daha önce deneyimlemediyseniz 'denenmedi' kısmını işaretleyiniz.

Genel Sorular			-2	-1	0	1	2	denenmedi
ne kadar memnunsunuz...	kişisel çalışma alanınızdan?	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun ☐
	genel olarak çalıştığınız binadan?	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun ☐
	çalıştığınız binanın yakın dış çevresinden?	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun ☐

EK-2 (devam). İkinci çalışma kapsamında adliye personeline uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları.

2

Değerlendirme Ölçeği:

Hiç Memnun Değil	Memnun Değil	Kararsız	Memnun	Çok Memnun
-2	-1	0	1	2

İlgili soruyu daha önce deneyimlemediyseniz 'denenmedi' kısmını işaretleyiniz.

B.01. Isıl Konfor

Isıl Konfor, bireyin bir ortamdaki ısı şartları içinde kendisini rahat hissetmesi ve bu şartlardan doğan sağlık sorunları ile karşılaşmayacağı bir ortamın özellikleridir. Bu başlık, bir ortamın içerisinde yaşayanlara sunabildiği ısı konforu ile ilgilidir.

			-2	-1	0	1	2	denenmedi
Isıl konfordan ne kadar memnunsunuz...	çalışma ofisindeki?	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun ☐
	koridorlardaki ve merdivendeki?	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun ☐
	yemekhane, mescit vb binanın diğer bölümlerindeki	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun ☐
Bina kullanıcısı olarak ısı konforu üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahipsiniz?(örneğin, klima, radyatör kontrolü gibi)?	Kontrol yok	☐	☐	☐	☐	☐	Tam kontrol	☐
Binanın ısı konforu, işyerindeki verimliliğinizi nasıl etkiler?	Olumsuz	☐	☐	☐	☐	☐	Olumlu	☐

Kişisel çalışma alanınızın veya çalıştığınız binanın ısı konforu hakkında ilave yorumunuz veya tavsiyeniz var mı?

Varsa aşağıda belirtilebilirsiniz.

.....

B.02. Hava Kalitesi

Temiz ve kaliteli hava bir ortamın sunduğu yaşam kalitesini ve konforunu artırır. Bu başlık; ortamın içerisindeki hava dolaşımının ne kadar iyi sağlanabildiği, havalandırma kalitesinin ne ölçüde yüksek

			-2	-1	0	1	2	denenmedi
Hava kalitesinden ne kadar memnunsunuz...	çalışma ofisindeki?	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun ☐
	koridorlardaki?	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun ☐
	bina genelindeki?	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun ☐
Havalandırma üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahipsiniz (örneğin, klima kontrolü veya pencereleri açmak gibi)?	Kontrol yok	☐	☐	☐	☐	☐	Tam kontrol	☐
Hava kalitesi, işyerindeki verimliliğinizi nasıl etkiler?	Olumsuz	☐	☐	☐	☐	☐	Olumlu	☐

Kişisel çalışma alanınızın veya çalıştığınız binanın hava kalitesi hakkında ilave yorumunuz veya tavsiyeniz var mı? Varsa aşağıda belirtilebilirsiniz.

.....

B.03. Aydınlatma

Bu başlık; ortamın doğal ışıktan yeterli derecede yararlanıp yararlanmadığı ve eğer varsa aydınlatma elemanlarının ne denli verimli ve yeterli olduğu ile ilgilidir.

			-2	-1	0	1	2	denenmedi
ne kadar memnunsunuz...	elektrikli aydınlatmanın yeterliliğinden?	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun ☐
	gün ışığı miktarının yeterliliğinden?	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun ☐
Işık seviyeleri üzerinde ne kadar kişisel kontrole sahipsiniz?(elektrikli aydınlatma veya perde-panjur kontrolü gibi)	Kontrol yok	☐	☐	☐	☐	☐	Tam kontrol	☐
Işık seviyesi, işyerindeki verimliliğinizi nasıl etkiler?	olumsuz	☐	☐	☐	☐	☐	olumlu	☐

Kişisel çalışma alanınızın veya çalıştığınız binanın aydınlatması hakkında ilave yorumunuz veya tavsiyeniz var mı? Varsa aşağıda belirtilebilirsiniz.

.....

EK-2 (devam). İkinci çalışma kapsamında adliye personeline uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları.

3

Değerlendirme Ölçeği:

Hiç Memnun Değil	Memnun Değil	Kararsız	Memnun	Çok Memnun
-2	-1	0	1	2

İlgili soruyu daha önce deneyimlemediyseniz 'denenmedi' kısmını işaretleyiniz.

B.04.Gürültü-Ses

Gürültü, bir ortamdaki istenmeyen ve rahatsız eden ses olarak ifade edilir. Bu başlık; ortamdaki gürültü ve ses mahremiyetiyle ilgilidir.

		memnun değil	-2	-1	0	1	2	memnun	denenmedi
ne kadar memnunsunuz...	çalışma alanınızdaki ses mahremiyetinden?		☐	☐	☐	☐	☐		☐
	havalandırma sistemlerinden gelen gürültüden?		☐	☐	☐	☐	☐		☐
	trafik gürültüsünden?		☐	☐	☐	☐	☐		☐
	koridordaki/bekleme alanındaki insanlardan gelen gürültüden?		☐	☐	☐	☐	☐		☐
Gürültü seviyeleri, işyerindeki verimliliğinizi nasıl etkiler?		olumsuz	☐	☐	☐	☐	☐	olumlu	☐

Diğer kaynaklardan gelen gürültü varsa lütfen belirtiniz.

Kişisel çalışma alanınızın veya çalıştığınız binanın gürültü-ses seviyeleri hakkında ilave yorumunuz veya tavsiyeniz var mı? Varsa aşağıda belirtebilirsiniz.

.....

.....

B.05.Güvenlik

Bir ortamın içerisinde bulunan insanları can ve mal güvenliği açısından olumlu yönde destekleyecek nitelikte olması beklenir. Bu başlık, bina içinde ve dışında insanların can ve mal güvenliğinin ne ölçüde sağlanabildiği ile ilgilidir.

			-2	-1	0	1	2		denenmedi
ne kadar memnunsunuz...	bina içindeki güvenlik seviyesinden?	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun	☐
	bina dışındaki güvenlik seviyesinden?	memnun değil	☐	☐	☐	☐	☐	memnun	☐

Kişisel çalışma alanınızdaki veya çalıştığınız binadaki güvenlik seviyesi hakkında ilave yorumunuz veya tavsiyeniz var mı? Varsa aşağıda belirtebilirsiniz.

.....

.....

B.06.Tasarım, Mekan ve Düzen

Bu başlık, bulunduğunuz binanın tasarımı, binadaki mekanlar ve kullanılan malzemeler ile ilgilidir.

		memnun değil	-2	-1	0	1	2	memnun	denenmedi
ne kadar memnunsunuz...	binanın dış görüntüsünden?		☐	☐	☐	☐	☐		☐
	çalışma alanınızın büyüklüğünden?		☐	☐	☐	☐	☐		☐
	çalışma alanınızda kullanılan zemin, duvar, tavan kaplama malzemelerinin kalitesinden?		☐	☐	☐	☐	☐		☐
	ofis mobilyalarının kalitesinden ve konforundan?		☐	☐	☐	☐	☐		☐
	duruşma salonlarının boyutundan?		☐	☐	☐	☐	☐		☐
	duruşma salonları önündeki bekleme alanından?		☐	☐	☐	☐	☐		☐
	Kafeterya, yemekhane gibi mekanların büyüklüğünden, kalitesinden ve yeterliliğinden?		☐	☐	☐	☐	☐		☐

Kişisel çalışma alanınızın veya çalıştığınız binanın tasarımı, düzeni hakkında ilave yorumunuz veya tavsiyeniz var mı? Varsa aşağıda belirtebilirsiniz.

.....

.....

EK-2 (devam). İkinci çalışma kapsamında adliye personeline uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları.

4

Değerlendime Ölçeği:

Hiç Memnun Değil

-2

Memnun Değil

-1

Kararsız

0

Memnun

1

Çok Memnun

2

İlgili soruyu daha önce deneyimlemediyseniz 'denenmedi' kısmını işaretleyiniz.

B.07.Otopark ve Bahçe Düzenlemesi

Bu başlık, bulunduğunuz binadaki otopark imkanı ve bahçe düzenlemesi ile ilgilidir.

		memnun değil	-2	-1	0	1	2	memnun	denenmedi
ne kadar memnunsunuz...	otopark sayısının yeterliliğinden?	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐
	otoparkın binaya yakınlığından?	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐
	bahçe düzenlemesinden?	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐

Otopark ve bahçe düzenlemesi hakkında ilave yorumunuz veya tavsiyeniz var mı? Varsa aşağıda belirtebilirsiniz.

.....

.....

B.08.İlave Yorum

Tüm bunlara ek olarak, kişisel çalışma alanımız veya çalıştığımız bina hakkında ilave yorumunuz veya tavsiyeniz var mı? Varsa aşağıda belirtebilirsiniz.

.....

.....

Katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz...

EK-3. Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

Mimar ve Tasarım Sürdürülebilir Tasarım Liderleri tarafından hazırlanan ‘Kullanım Sonrası Değerlendirme Anket Raporu- Julie Hiromoto (Hiromoto, 2015)

POST OCCUPANCY EVALUATION STUDY SURVEY - OFFICE OCCUPANTS

BACKGROUND

How many years have you worked in this building?

- ☐ Less than 1 year
- ☐ 1-2 years
- ☐ 3-5 years
- ☐ More than 5 years

How long have you been working at your present workspace?

- ☐ Less than 3 months
- ☐ 4-6 months
- ☐ 7-12 months
- ☐ More than 1 year

In a typical week, how many hours do you spend in your workspace?

- ☐ 10 or less
- ☐ 11-30
- ☐ More than 30

What is your age?

- ☐ 30 or under
- ☐ 31-50
- ☐ Over 50

What is your gender?

- ☐ Female
- ☐ Male

COMMUTE

On average, many days per week do you travel to the office?

On average, how far is your typical daily commute to and from this building (in miles)?

EK-3 (devam). Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

POE Study Survey- Office Occupants

PERSONAL WORKSPACE LOCATION

In which area of the building is your workspace located? See diagram above.

[List multiple choices that correspond with our floor plan zone diagram for each building.]

Are you near a window (within 15 ft.)?

- ☐ Yes
- ☐ No

How satisfied are you with your access to a window view?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Very Satisfied

Undecided

Very Dissatisfied

PERSONAL WORKSPACE DESCRIPTION

Which of the following best describes your personal workspace?

- ☐ Enclosed office, private
- ☐ Enclosed office, shared with other people
- ☐ Cubicles with high partitions (about five or more feet high)
- ☐ Cubicles with low partitions (lower than five feet high)
- ☐ Workspace in open office with no partitions (just desks)
- ☐ Other:

Is there carpet on most or all of the floor at your workstation?

- ☐ Yes
- ☐ No

In general, how clean is your workspace area? (For this questionnaire, your "workspace" is the immediate area surrounding your workstation.)

- ☐ Very clean
- ☐ Reasonably clean
- ☐ Somewhat dusty / dirty
- ☐ Very dusty / dirty

During the PAST THREE MONTHS, have the following changes taken place within 15 feet of your current workstation? (Check all that apply.)

- ☐ New carpeting
- ☐ Walls painted
- ☐ New furniture
- ☐ New partitions
- ☐ New wall covering
- ☐ Water damage

How often do you use the following at work? (Check the appropriate box for each item.)

Desktop or laptop computer

- ☐ Several times a day
- ☐ About once a day
- ☐ 3-4 times a week
- ☐ Less than 3 times a week
- ☐ Never

EK-3 (devam). Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

POE Study Survey- Office Occupants

Photocopier

- ☐ Several times a day
- ☐ About once a day
- ☐ 3-4 times a week
- ☐ Less than 3 times a week
- ☐ Never

Laser Printer

- ☐ Several times a day
- ☐ About once a day
- ☐ 3-4 times a week
- ☐ Less than 3 times a week
- ☐ Never

Cleanser, glue, correction fluid, or other odorous chemicals

- ☐ Several times a day
- ☐ About once a day
- ☐ 3-4 times a week
- ☐ Less than 3 times a week
- ☐ Never

How satisfied are you with the amount of space available for individual work and storage?

0 0 0 0 0 0 0

Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

How satisfied are you with the level of visual privacy?

0 0 0 0 0 0 0

Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

How satisfied are you with ease of interaction with co-workers?

0 0 0 0 0 0 0

Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

Overall, does the office layout enhance or interfere with your ability to get your job done?

0 0 0 0 0 0 0

Enhances Undecided Interferes

How satisfied are you with your ability to adjust your furniture to meet your needs?

0 0 0 0 0 0 0

Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

EK-3 (devam). Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

POE Study Survey- Office Occupants

How satisfied are you with the colors and textures of flooring, furniture and surface finishes?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
 Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

PRODUCTIVITY (INDIVIDUAL AND AS A GROUP)

How satisfied are you with your individual effectiveness or performance?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
 Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

How satisfied are you with your overall effectiveness or performance as a group?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
 Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

THERMAL COMFORT

**Which of the following do you personally adjust or control in your workspace?
(Check all that apply.)**

- ☐ Window blinds or shades
- ☐ Operable window
- ☐ Thermostat
- ☐ Portable heater
- ☐ Permanent heater
- ☐ Room air-conditioning unit
- ☐ Portable fan
- ☐ Ceiling fan
- ☐ Adjustable air vent in wall or ceiling
- ☐ Adjustable floor air vent (diffuser)
- ☐ Door to interior space
- ☐ Door to exterior space
- ☐ None of the above
- ☐ Other:

How satisfied are you with the temperature in your workspace?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
 Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

Overall, does your thermal comfort in your workspace enhance or interfere with your ability to get your job done?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
 Enhances Undecided Interferes

EK-3 (devam). Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

POE Study Survey- Office Occupants

AIR QUALITY

How satisfied are you with the air quality in your workspace (i.e. stuffy/stale air, cleanliness, odors)?

0 0 0 0 0 0 0
Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

Overall, does the air quality in your workspace enhance or interfere with your ability to get your job done?

0 0 0 0 0 0 0
Enhances Undecided Interferes

HEALTH AND WELL-BEING

Have you ever been told by a doctor that you have or had any of the following? (Check all that apply.)

- ☐ Migraine
- ☐ Asthma
- ☐ Eczema
- ☐ Hay fever
- ☐ Allergy to dust
- ☐ Allergy to molds

What is your tobacco smoking status?

- ☐ Never smoked
- ☐ Former smoker
- ☐ Current smoker

Have you had any of the following symptoms in the last 4 weeks? (Check all that apply.)

- ☐ Dry, itching, or irritated eyes
- ☐ Wheezing
- ☐ Headache
- ☐ Sore or dry throat
- ☐ Unusual tiredness, fatigue, or drowsiness
- ☐ Chest tightness
- ☐ Stuffy or runny nose, or sinus
- ☐ Congestion
- ☐ Cough
- ☐ Tension, irritability, or nervousness
- ☐ Sneezing
- ☐ Difficulty remembering things or concentrating
- ☐ Dizziness or lightheadedness
- ☐ Shortness of breath
- ☐ Nausea or upset stomach
- ☐ Dry or itchy skin

EK-3 (devam). Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

POE Study Survey- Office Occupants

What happened to the symptoms when you were away from work?

- ☐ Got worse
- ☐ Stayed same
- ☐ Got better

LIGHTING

**Which of the following controls do you have over the lighting in your workspace?
(Check all that apply.)**

- ☐ Light switch
- ☐ Light dimmer
- ☐ Window blinds or shades
- ☐ Desk (task) light
- ☐ None of the above
- ☐ Other:

How satisfied are you with the amount of light in your workspace?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
 Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

How satisfied are you with the visual comfort of the lighting (e.g., glare, reflections, contrast)?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
 Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

Overall, does the lighting quality enhance or interfere with your ability to get your job done?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
 Enhances Undecided Interferes

ACOUSTIC QUALITY

How satisfied are you with the noise level in your workspace?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
 Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

How satisfied are you with the sound privacy in your workspace (ability to have conversations without your neighbors overhearing and vice versa)?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
 Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

Overall, does the acoustic quality in your workspace enhance or interfere with your ability to get your job done?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
 Enhances Undecided Interferes

EK-3 (devam). Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

POE Study Survey- Office Occupants

CLEANLINESS AND MAINTENANCE

How satisfied are you with cleaning service provided for your workspace?

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

BUILDING FEATURES

Considering energy use, how efficiently is this building performing in your opinion?

- ☐ Very Efficient
- ☐ Efficient
- ☐ Not at all energy efficient

For each of the building features listed below, please indicate how satisfied you are with the effectiveness of that feature:

Automatic daylight controls

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

Occupancy sensors for lighting

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

Window blinds

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

Low Flow Fixtures (e.g., toilets, urinals, faucets)

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Very Satisfied Undecided Very Dissatisfied

How well informed do you feel about using the above mentioned features in this building?

- ☐ Very well informed
- ☐ Not well informed

Please describe any other issues related to the design and operation of the above mentioned features that are important to you.

EK-3 (devam). Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

POE Study Survey- Office Occupants

GENERAL COMMENTS

All things considered, how satisfied are you with your personal workspace?

Very Satisfied

Undecided

Very Dissatisfied

Please estimate how your productivity is increased or decreased by the environmental conditions in this building (e.g. thermal, lighting, acoustics, cleanliness):

Much Increased

Undecided

Much Decreased

How satisfied are you with the building overall?

Very Satisfied

Undecided

Very Dissatisfied

Any additional comments or recommendations about your personal workspace or building overall?

Thank you for participating in the survey!

Page 8 of 8

EK-3 (devam). Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

		BUROHAPPOLD ENGINEERING									
		-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	n/a	?	
Air quality											
Does the air at workplace feel stuffy or draughty?		Stuffy	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Draughty	☐	☐
Does the air at workplace feel damp or dry?		Damp	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Dry	☐	☐
			-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	n/a	?
How satisfied are you with the air quality...	at your workplace?	Dissatisfied	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Satisfied	☐	☐
	in the local area?	Dissatisfied	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Satisfied	☐	☐
How much personal control do you have over ventilation (e.g. opening windows)?		No control	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Full control	☐	☐
Does the air quality affect your productivity at work?		Negatively	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Positively	☐	☐
Lighting											
How satisfied are you with the...	amount of electric lighting?	Dissatisfied	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Satisfied	☐	☐
	brightness of electric lighting?	Dissatisfied	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Satisfied	☐	☐
	amount of daylight?	Dissatisfied	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Satisfied	☐	☐
Are blinds/shutters effective or not effective in blocking out glare (i.e. direct daylight)?		Not effective	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Effective	☐	☐
How much personal control do you have over light levels?		No control	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Full control	☐	☐
How does the light level affect your productivity at work?		Negatively	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Positively	☐	☐
Noise											
		Dissatisfied	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	Satisfied	n/a ?
How satisfied are you with the...	noise levels where you work?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	sound privacy where you work?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	noise from traffic?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	noise from people on the street?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	noise from nearby rooms?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	noise from ventilation systems?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	noise from other sources?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
How do noise levels affect your productivity at work?		Negatively	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Positively	☐	☐
Waste and recycling											
		Dissatisfied	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	Satisfied	n/a ?
How satisfied are you with...	the facilities for waste and recycling?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	how much waste you recycle?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	cleanliness of external waste areas and bins?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	provided guidance on what can be recycled?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
Water											
		Dissatisfied	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	Satisfied	n/a ?
How satisfied are you with the...	taste of drinking water?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	overall plumbing in the building?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	recycled water system (e.g. toilet flushing)?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
Energy and water use											
		Dissatisfied	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	Satisfied	n/a ?
How satisfied are you with...	how you are informed about energy use?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	how your workplace reduces energy use?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	how you are informed about water use?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	how your workplace reduces water use?		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐

EK-3 (devam). Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

BUROHAPPOLD ENGINEERING

Safety and security			-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	n/a	?	
How satisfied are you with...	the level of security inside the building?	Dissatisfied	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Satisfied	☐	☐
	the level of security outside the building?	Dissatisfied	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Satisfied	☐	☐
How safe do you feel leaving the building during..	the day?	Unsafe	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Safe	☐	☐
	the night?	Unsafe	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Safe	☐	☐
How safe do you feel walking in the local area during...	the day?	Unsafe	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Safe	☐	☐
	the night?	Unsafe	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Safe	☐	☐

Design, space and layout			Dissatisfied	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	Satisfied	n/a	?
How satisfied are you with the...	external appearance of the building?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	view to the outside from your workplace?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	cleanliness of common areas?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	size of your workplace?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	internal layout of your workplace?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	quality and comfort of office furnishings?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	amount of personal storage?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐

Cycling			-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	n/a	?	
How satisfied are you with the...	number of cycle spaces for the building?	Dissatisfied	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Satisfied	☐	☐
	location and access to cycle spaces?	Dissatisfied	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Satisfied	☐	☐
	number of public bicycles available?	Dissatisfied	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Satisfied	☐	☐
	showering and changing facilities?	Dissatisfied	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Satisfied	☐	☐
Do you feel safe when...	your bike is left unattended?	Unsafe	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Safe	☐	☐
	cycling on the roads in the local area?	Unsafe	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Safe	☐	☐

Public transport and traffic			Dissatisfied	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	Satisfied	n/a	?
How satisfied are you with...	the frequency of buses in the local area?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	your journey to/from work?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	the distance to the nearest tube station?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	the amount of traffic on the roads?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	car sharing schemes in the area?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐

Public areas and green space			Dissatisfied	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	Satisfied	n/a	?
How satisfied are you with...	the size and quality of parks/open space?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	the walking distance to parks/open space?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	how well landscapes are maintained?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	number of water features?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	cleanliness of local area?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	variety of places to eat lunch outside?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	variety of places to think and relax?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐

EK-3 (devam). Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

BUROHAPPOLD ENGINEERING

Public amenities		Dissatisfied	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	Satisfied	n/a	?
How satisfied are you with the...	exercise facilities in the area?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	health facilities (e.g. GP, dentist, hospital)?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	variety of leisure facilities in the area?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	variety of spaces to meet with other people?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	variety of shops in the area?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	variety of healthy food outlets?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐
	variety of restaurants in the area?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐

Identity and community		Dissatisfied	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	Satisfied	n/a	?
Do you feel a weak or strong community spirit...	in the local area?	Weak	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Strong	☐	☐
	in your workplace?	Weak	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Strong	☐	☐
Does working in this area have a positive or negative impact on your job satisfaction?		Negative	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Positive	☐	☐
Do you think this area has a positive image to visitors?		Negative	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Positive	☐	☐
Do you think this area of London is affordable?		Unaffordable	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Affordable	☐	☐
How satisfied are you with the overall services of the local council?		Dissatisfied	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Satisfied	☐	☐

Thank you for your time. Please use the space below to explain any **health or safety concerns** you would like to raise that have been prompted by any questions in this survey. If you would like to be contacted by a member of OPDC regarding these comments, please leave your name, email address and/or telephone number. Your personal details will not be disclosed to any third party or processed as part of the survey findings.

Name _____ Email _____ Telephone _____

EK-3 (devam). Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

‘Uyarlanabilir Olarak Yeniden Kullanılan Binaların Doluluk Sonrası Değerlendirmesi: Suudi Arabistan'da Bir Ofis Binası Örneği’- Mohammad B. Hamida,; Mohammad A. Hassanain (Hamida & Hassanain, 2020)

POST OCCUPANCY EVALUATION OF ADAPTIVELY REUSED BUILDINGS: CASE STUDY OF AN OFFICE BUILDING IN SAUDI ARABIA

Table 2.

Mean responses and rate of satisfaction of the technical elements of performance

Technical elements of performance		Evaluation terms				Mean response	Satisfaction rate
		SS	S	D	SD		
Thermal comfort						3.17	S
1.	Temperature inside the building	16	23	1	0	3.38	S
2.	Air movement inside the building	10	21	9	0	3.03	S
3.	Air humidity inside the building	13	19	7	1	3.10	S
Visual comfort						3.05	S
4.	Adequacy of lighting levels at the offices	19	12	9	0	3.25	S
5.	Adequacy of lighting levels at the corridors	12	21	6	1	3.10	S
6.	Adequacy of light levels at the stairs	6	18	14	2	2.70	S
7.	Control over glare at the offices	14	20	4	2	3.15	S
Acoustical comfort						2.99	S
8.	Level of noise within offices	11	20	6	3	2.98	S
9.	Sense of privacy of conversation at the offices	12	14	12	2	2.90	S
10.	Level of noise generated from office equipment	15	19	5	1	3.20	S
11.	Level of noise generated from HVAC systems	8	22	8	2	2.90	S
Indoor air quality						2.81	S
12.	Quality of air inside the offices	14	18	7	1	3.13	S
13.	Quality of air throughout the corridors	5	19	14	2	2.68	S
14.	Quality of air inside stairwells	4	17	14	5	2.50	S
15.	Overall quality of air throughout the building	7	25	7	1	2.95	S
16.	Smell of dust in the air	11	16	11	2	2.90	S
17.	Foul odors in the air	9	15	12	4	2.73	S
Fire safety						2.65	S
18.	Adequacy of fire exits	12	14	8	6	2.80	S
19.	Clarity of fire exits	8	17	8	7	2.65	S
20.	Adequacy and clarity of exit signs	4	14	15	7	2.38	D
21.	Adequacy and clarity of evacuation plans	4	8	16	12	2.10	D
22.	Adequacy and clarity of fire extinguishers	9	23	5	3	2.95	S
23.	Ease of identifying the locations of alarm bells	11	22	3	4	3.00	S
Plumbing services						2.74	S
24.	Water pressure at plumbing fixtures	8	19	6	7	2.70	S
25.	Distribution of toilets throughout the building	8	17	11	4	2.73	S
26.	Adequacy of toilets in the building	10	18	6	6	2.80	S

Note: SS = Strongly Satisfied; S = Satisfied; D = Dissatisfied; SD = Strongly Dissatisfied

EK-3 (devam). Adliye binalarına yönelik olmayan İSD çalışmaları

M . B . H a m i d a , M . A . H a s s a n a i n

Table 3.
Mean responses and rate of satisfaction of the functional elements of performance

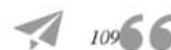
Functional elements of performance		Evaluation terms				Mean response	Satisfaction rate
		SS	S	D	SD		
Interior and exterior finishes						2.60	S
1.	Quality of the building's exterior finishes	2	25	10	3	2.65	S
2.	Quality of floor finishes of offices	6	22	8	4	2.75	S
3.	Quality of wall finishes of offices	7	16	11	6	2.60	S
4.	Quality of ceiling finishes of offices	7	20	9	4	2.75	S
5.	Quality of floor finishes of corridors	2	20	14	4	2.50	S
6.	Quality of wall finishes of corridors	3	23	11	3	2.65	S
7.	Quality of ceiling finishes of corridors	3	22	10	5	2.58	S
8.	Quality of floor finishes of stairs	3	18	15	4	2.50	S
9.	Quality of finishes in toilets	2	17	17	4	2.43	D
Furniture						3.05	S
10.	Quality of desks in offices	9	19	7	5	2.80	S
11.	Quality of chairs in offices	6	17	11	6	2.58	S
12.	Adequacy of chairs provided in offices	7	20	9	4	2.75	S
13.	Quality of storage cabinets provided in offices	7	19	11	3	2.75	S
14.	Adequacy of storage cabinets provided in offices	7	23	8	2	2.88	S
Distribution and layout of offices						2.99	S
15.	Distribution of offices throughout the building	3	18	14	5	2.48	D
16.	Layout of furniture within offices and efficiency of space utilization	4	20	11	5	2.58	S
17.	Width of corridors throughout the building	6	17	15	2	2.68	S
Information technologies and power distribution						2.81	S
18.	Quality of information and telecommunication technologies in the building	9	20	5	6	2.80	S
19.	Adequacy of socket outlets in offices	11	15	11	3	2.85	S
Car parking						2.65	S
20.	Adequacy of car parking for users	26	8	5	1	3.48	S
21.	Proximity of car parking to the building	23	8	8	1	3.33	S
Other amenities						2.18	D
22.	Quality and adequacy of lounges and seating areas	3	4	16	17	1.83	D
23.	Quality and adequacy of elevators in the building	12	18	6	4	2.95	S
24.	Quality and adequacy of cafeterias and tea/coffee rooms	3	6	10	21	1.78	D

Note: SS = Strongly Satisfied; S = Satisfied; D = Dissatisfied; SD = Strongly Dissatisfied

EK-4. Adliye binalarına yönelik İSD çalışmaları

Learning from Our Buildings: A State-of-the-Practice Summary of Post-Occupancy Evaluation(2001) kitabının ekinde U.S. Marshal Service (1997) tarafından hazırlanmış ‘Genel Hizmet Yönetimi Kriterlerine Dayalı Poe Örneği’

APPENDIX D

EXAMPLE OF GENERAL SERVICES ADMINISTRATION CRITERIA-BASED POE

To: Building Occupants and Users
Due Date: May 1st, 1997
Return to: U.S. Marshal Service (c/o Jim Falkenstrom)
Re: Post-Occupancy Evaluation
 Bruce R. Thompson U.S. Courthouse/Federal Building, Reno, Nevada

The General Services Administration is conducting a **Post-Occupancy Evaluation (POE)** of the Bruce R. Thompson U.S. Courthouse/Federal Building, Reno, Nevada. The purpose of this evaluation is to assess how well the building performs for those who occupy it in terms of the functions for which it was designed. The results of the study will be used to help improve the design of Federal Buildings and U.S. Courthouse facilities in the future.

Please respond only to those questions of the following survey that are applicable to you. Please indicate your answers by marking the appropriate blanks with an "X".

1. In an average work week, how many hours do you spend in the following types of spaces:

Hours	Court room(s)	Judicial Chamber Areas	Other Offices	Other Areas (specify)
0-5	☐	☐	☐	☐
6-10	☐	☐	☐	☐
11-15	☐	☐	☐	☐
16-20	☐	☐	☐	☐
21-25	☐	☐	☐	☐
26-30	☐	☐	☐	☐
31-35	☐	☐	☐	☐
36-40	☐	☐	☐	☐
More than 40	☐			

Key for the following questions:

P = Poor (Much worse than expected)
 F = Fair (Somewhat worse than expected)
 G = Good (As Expected)
 VG = Very Good (Somewhat better than expected)
 EX = Excellent (Much better than expected)

2. Please rate the overall quality of the following areas of the building:

	P	F	G	VG	EX
a) Courtroom.....	☐	☐	☐	☐	☐
b) Judge's personal office (chambers).....	☐	☐	☐	☐	☐
c) Staff offices of the judge.....	☐	☐	☐	☐	☐
d) Public corridors.....	☐	☐	☐	☐	☐
e) Public restrooms.....	☐	☐	☐	☐	☐
f) Storage.....	☐	☐	☐	☐	☐
g) Elevators.....	☐	☐	☐	☐	☐
h) Parking.....	☐	☐	☐	☐	☐
i) Other (specify).....	☐	☐	☐	☐	☐

Comments

EK-4 (devam). Adliye binalarına yönelik İSD çalışmaları

110

LEARNING FROM OUR BUILDINGS

3. Please rate the quality of the courtroom in terms of the following:

	P	F	G	VG	EX
a) Adequacy of space	☐	☐	☐	☐	☐
b) Ceiling height.....	☐	☐	☐	☐	☐
c) Storage space	☐	☐	☐	☐	☐
d) Lighting.....	☐	☐	☐	☐	☐
e) Acoustics.....	☐	☐	☐	☐	☐
f) Temperature/Temperature Controls	☐	☐	☐	☐	☐
g) Image/Aesthetics.....	☐	☐	☐	☐	☐
h) Security/Security Systems.....	☐	☐	☐	☐	☐
i) Flexibility of Use	☐	☐	☐	☐	☐
j) View to the Outside	☐	☐	☐	☐	☐
k) Other, specify	☐	☐	☐	☐	☐

Comments

4. Please rate the quality of the Chambers and/or judicial staff office areas in terms of the following:

	P	F	G	VG	EX
a) Adequacy of space	☐	☐	☐	☐	☐
b) Storage space	☐	☐	☐	☐	☐
c) Lighting.....	☐	☐	☐	☐	☐
d) Acoustics.....	☐	☐	☐	☐	☐
e) Temperature/Temperature Controls	☐	☐	☐	☐	☐
f) Image/Aesthetics.....	☐	☐	☐	☐	☐
g) Security/Security Systems.....	☐	☐	☐	☐	☐
h) Flexibility of Use	☐	☐	☐	☐	☐
i) View to the Outside	☐	☐	☐	☐	☐
j) Other, specify	☐	☐	☐	☐	☐

Comments

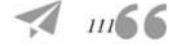
5. Please rate the quality of public areas in the building in terms of the following:

	P	F	G	VG	EX
a) Adequacy of space	☐	☐	☐	☐	☐
b) Ceiling height.....	☐	☐	☐	☐	☐
c) Storage space	☐	☐	☐	☐	☐
d) Lighting.....	☐	☐	☐	☐	☐
e) Acoustics.....	☐	☐	☐	☐	☐
f) Temperature/Temperature Controls	☐	☐	☐	☐	☐
g) Image/Aesthetics.....	☐	☐	☐	☐	☐
h) Security/Security Systems.....	☐	☐	☐	☐	☐
i) Flexibility of Use	☐	☐	☐	☐	☐
j) View to the Outside	☐	☐	☐	☐	☐
k) Other, specify	☐	☐	☐	☐	☐

Comments

EK-4 (devam). Adliye binalarına yönelik İSD çalışmaları

APPENDIX D

6. Please rate the quality of materials used in this building:

	P	F	G	VG	EX
Courtrooms					
a) Floors	☐	☐	☐	☐	☐
b) Ceilings	☐	☐	☐	☐	☐
c) Walls	☐	☐	☐	☐	☐
Chambers/Judicial Staff Areas					
a) Floors	☐	☐	☐	☐	☐
b) Ceilings	☐	☐	☐	☐	☐
c) Walls	☐	☐	☐	☐	☐
Other Offices					
a) Floors	☐	☐	☐	☐	☐
b) Ceilings	☐	☐	☐	☐	☐
c) Walls	☐	☐	☐	☐	☐
Public Areas					
a) Floors	☐	☐	☐	☐	☐
b) Ceilings	☐	☐	☐	☐	☐
c) Walls	☐	☐	☐	☐	☐

7. Please rate the quality of the building as a whole in terms of the following:

	P	F	G	VG	EX
a) Aesthetic quality/"look" of the exterior	☐	☐	☐	☐	☐
b) Aesthetic quality/"look" of the interior	☐	☐	☐	☐	☐
c) Ability of visitors to find their way around	☐	☐	☐	☐	☐
d) Amount of space	☐	☐	☐	☐	☐
e) Environment in the building (lighting, acoustics temperature, temperature control, etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
f) Functional layouts/flows	☐	☐	☐	☐	☐
g) Availability of conference rooms	☐	☐	☐	☐	☐
h) Adaptability to changing uses	☐	☐	☐	☐	☐
i) Security (during business hours)	☐	☐	☐	☐	☐
j) Security (after business hours)	☐	☐	☐	☐	☐
k) Housekeeping and Maintenance	☐	☐	☐	☐	☐
l) Provision of natural light and views	☐	☐	☐	☐	☐
m) Other, specify	☐	☐	☐	☐	☐

Comments

8. Please select and rank in order of importance the five qualities of the building (listed in Question 7) that matter most in making a productive work environment for you:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

EK-4 (devam). Adliye binalarına yönelik İSD çalışmaları

112

LEARNING FROM OUR BUILDINGS

9. Please identify important spaces and facilities that are lacking in the building:

10. Do you work primarily in (please check one):

_____ An open office area or special rooms (computer or file rooms)?

_____ A cubicle workstation with panels surrounding

_____ A private office

_____ Other, please describe _____

11. Please rate the quality of your primary work space in terms of the following:

	P	F	G	VG	EX
a) Size	☐	☐	☐	☐	☐
b) Configuration	☐	☐	☐	☐	☐
c) Storage	☐	☐	☐	☐	☐
d) Noise level	☐	☐	☐	☐	☐
e) Number and location of electrical outlets	☐	☐	☐	☐	☐
f) Number and location of data/telecom outlets.....	☐	☐	☐	☐	☐
g) Lighting Level.....	☐	☐	☐	☐	☐
h) Freedom from glare.....	☐	☐	☐	☐	☐
i) Temperature/Temperature control	☐	☐	☐	☐	☐
j) Air Quality (stiffness, odors, etc.).....	☐	☐	☐	☐	☐
Computer users only					
k) Keyboard location.....	☐	☐	☐	☐	☐
l) Glare on screen	☐	☐	☐	☐	☐
m) Number and location of data/telecom outlets.....	☐	☐	☐	☐	☐

12. Thinking about the entire building and your workplace, what two things do you like the most?

1. _____

2. _____

13. What do you like least about the building and your workplace?

1. _____

2. _____

14. Comparing this building to your previous work environment, which do you prefer?

_____ Please explain why:

Your Department: _____ Located on Floor: _____

PLEASE INDICATE ON THE ATTACHED FLOOR PLANS THE LOCATION OF YOUR PRIMARY WORKSPACE.

Thank you for your assistance.

EK-4 (devam). Adliye binalarına yönelik İSD çalışmaları

Persky ve diğ. (Persky, Farbstein, & Farling, 2018) ‘Adliyeler için İskan Sonrası Değerlendirme Araç Seti’

Courtroom (duplicate and complete this form for each type of courtroom) Main type of proceedings (check all that apply): ☐ civil ☐ criminal ☐ arraignment ☐ traffic ☐ family ☐ drug ☐ juvenile delinquency ☐ juvenile dependency ☐ other _____ Number of courtrooms of this type: _____ Courtroom area: _____ net square feet Courtroom dimensions: _____ feet wide x _____ feet long x _____ feet high Well/Litigation Area Bench arrangement: ☐ center ☐ corner ☐ "re-centered" (not in geometric center of courtroom but aligned with entry door)
--

Fig. 4.1 Plan review form sample. *Source* Authors

EK-4 (devam). Adliye binalarına yönelik İSD çalışmaları

	Very Good	Good	Neutral	Poor	Very Poor	Not Applicable	Comments
Main Entry & Lobby							
Signage/directories	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Kiosks	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Seating	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Other _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Courtroom(s) (typical)							
AV systems	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Projectors/screens	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Access controls	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Fig. 4.2 Building conditions survey form sample. *Source* Authors

2. Are there any features of this facility's design, including systems, that require **excessive** maintenance or that are showing excessive wear? If so, please list them and describe the issues or problems.

3. Is there any defective construction work that requires repair? If yes, please explain.

4. Are there any areas or systems that require **little** maintenance or that are "wearing well"? If so, what are they?

Fig. 4.3 Building conditions interview form sample. *Source* Authors

IF YOU WORK IN A COURTROOM...

If so, please check the box below that best describes the type and size of courtroom you usually work in:

☐ Hearing room with limited spectator seating and no jury

☐ Non-jury courtroom

☐ Jury courtroom

The size of the **well/litigation area** is adequate to efficiently conduct courtroom proceedings.

Strongly Agree Agree Neutral Disagree Strongly Disagree

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Fig. 4.4 Court employee survey form sample. *Source* Authors

If you spend time in a courtroom, please answer the following questions. If you did not spend time in a courtroom, please check this box [] and skip to the last question.

How satisfied were you with the **waiting spaces outside the courtroom**?

Very Satisfied Satisfied Neutral Dissatisfied Very Dissatisfied Did Not Use

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

How satisfied were you with **your ability to see all participants in the courtroom**?

Very Satisfied Satisfied Neutral Dissatisfied Very Dissatisfied

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Fig. 4.5 Court visitor survey form sample. *Source* Authors

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : DAVARCI, Melike
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 07.08.1992, Ankara
Medeni hali : Bekar
Telefon : 0554 464 41 82
e-mail : melikedavarci92@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi / Mimarlık	Devam ediyor
Lisans	Gazi Üniversitesi / Mimarlık	2015
Lise	Kızılcahamam Anadolu Lisesi	2010

İş Tecrübesi

Yıl	Yer	Pozisyon
2017-Halen	Adalet Bakanlığı	Mimar

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

Davarcı, M., Topraklı, A. Y. (2020). Türkiye’deki Adliye Binalarının Tasarım Yönetimi İyileştirmesine Yönelik Çıkarımlar. 2. Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresi (s. 204)

Hobiler

Dikiş, Fotoğrafçılık

GAZİ GELECEKTİR..